

FREGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W POZNANIU

PLAN URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA CZERNIEJEWO

na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Opracowała:

dr Paulina Ćwiklińska

Akceptuję

mgr inż. Arkadiusz Kukliński
Dyrektor Oddziału

Gdynia, 2019

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
1. Podstawy formalno-prawne ochrony przyrody	7
2. Zadania i cele Programu ochrony przyrody w nadleśnictwie.....	9
3. Forma i zakres Programu ochrony przyrody w nadleśnictwie	11
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA	12
4. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju	12
4.1. Warunki fizyczno-geograficzne	12
4.1.1. Położenie geograficzne	12
4.1.2. Regiony fizyczno-geograficzne	13
4.1.3. Regionalizacja geobotaniczna	14
4.1.4. Regionalizacja przyrodniczo-leśna	15
4.1.5. Regionalizacja klimatyczna	16
4.2. Społeczno-gospodarcze warunki wielofunkcyjnej produkcji leśnej w regionie	18
5. Historia ziem Nadleśnictwa Czerniejewo	19
6. Struktura użytkowania ziemi – kategorie użytkowania.....	23
7. Ogólna charakterystyka głównych kompleksów leśnych	25
8. Dominujące funkcje lasów	27
8.1. Podział lasów na kategorie ochronności	28
9. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów.....	29
10. Nadleśnictwo w krajowej sieci korytarzy ekologicznych	30
WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE.....	32
11. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby	32
11.1. Geologia i rzeźba terenu	32
11.2. Gleby	33
12. Stosunki wodne	34
12.1. Wody powierzchniowe.....	34
12.2. Wody podziemne.....	35
13. Roślinność.....	37

14. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie	41
15. Drzewostany.....	47
15.1. Bogactwo gatunkowe	47
15.2. Struktura pionowa.....	48
15.3. Pochodzenie drzewostanów.....	49
15.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi	50
16. Ekologiczna ocena stanu lasu	53
16.1. Formy aktualnego stanu siedliska	53
16.2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego	55
17. Obiekty kultury materialnej.....	57
17.4. Edukacja przyrodnicza na terenie nadleśnictwa	67
17.4.1. Aktualnie prowadzone formy edukacji przyrodniczej i obiekty edukacyjne	68
17.4.2. Zagospodarowanie turystyczne	70
STAN PRZYRODY	72
18. Formy ochrony przyrody w Lasach Państwowych.....	72
19. Rezerваты przyrody	74
19.1. Las Liściasty w Promnie	74
19.2. Jezioro Dębiniec	74
19.3. Jezioro Drażynek	75
19.4. Wiązy w Nowym Lesie	76
19.5. Bielawy	76
19.6. Okrągak.....	77
19.7. Modrzew Polski w Noskowie	78
20. Parki Krajobrazowe.....	83
20.1. Park Krajobrazowy Promno	83
20.2. Lednicki Park Krajobrazowy	86
21. Obszary Chronionego Krajobrazu	88
21.1. Bagna Średzkie	88
21.2. Dolina Cybiny w Nekielce	88
22. Obszary NATURA 2000	90
22.1. Ostoja koło Promna PLH300030	90
22.2. Dolina Cybiny PLH300038	94
22.3. Grądy w Czarniejewie PLH300049	97
23. Pomniki przyrody	101

24. Strefy ochrony wokół gniazd chronionych gatunków ptaków	104
25. Flora i fauna nadleśnictwa	106
26. Powierzchnie HCVF oraz ekosystemy reprezentatywne.....	146
27. Zagrożenia abiotyczne.....	150
27.1. Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne	150
27.2. Zagrożenia spowodowane zmianami stosunków wodnych.....	151
27.3. Zagrożenia wynikające z właściwości gleby	151
28.1. Zagrożenia wynikające ze struktury i składu gatunkowego drzewostanów	152
28.2. Zagrożenia powodowane przez szkodniki owadzie.....	152
28.3. Zagrożenia powodowane przez patogeny grzybowe.....	153
28.4. Zagrożenia powodowane przez zwierzyne.....	153
29. Zagrożenia antropogeniczne.....	155
29.1. Zanieczyszczenie powietrza	155
29.2. Zanieczyszczenie wód i gleb	158
29.3. Zagrożenie pożarowe.....	159
29.4. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka – szkodnictwo leśne oraz niewłaściwie prowadzona gospodarka leśna.....	161
30. Obszary potencjalnych konfliktów społecznych	162
PLAN DZIAŁAŃ OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY	163
31. Kształtowanie strefy ekotonowej i zadrzewieniowej	163
32. Kształtowanie stosunków wodnych.....	164
33. Formy ochrony – zalecenia ochronne	166
33.1. Rezerваты przyrody	166
33.2. Parki Krajobrazowe	166
33.3. Pomniki przyrody	166
33.4. Ochrona gatunkowa	166
34. Ochrona różnorodności biologicznej	168
35. Ochrona siedlisk przyrodniczych.....	170
36. Szczegółowe zadania ochronne przewidziane do wykonania w obszarach Natura 2000.....	172
PROMOCJA I EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	180

UWAGI KOŃCOWE	183
LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE	184
ZAŁĄCZNIKI.....	186
Załącznik nr 1 Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 (Tabela XXII wg Instrukcji Urządzania Lasu).....	186
Załącznik nr 2 Spis tabel.....	203
OPINIE I UZGODNIENIA	204
KRONIKA	215

WSTĘP

1. Podstawy formalno-prawne ochrony przyrody

Ochrona przyrody to zespół działań mających na celu zachowanie, właściwe wykorzystywanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody, szczególnie dziko występujących gatunków roślin i zwierząt oraz kompleksów przyrodniczych i ekosystemów.

Ochrona przyrody w PGL Lasy Państwowe realizowana jest:

a) zgodnie z ustaleniami:

- Polskiej polityki kompleksowej ochrony zasobów leśnych (1994);
- Strategii ochrony leśnej różnorodności biologicznej (1995);
- Polityki leśnej Państwa (1997);

b) zgodnie z przepisami zawartymi w ustawach, m.in.:

- ustawie o lasach (1991 ze zmianami - Dz. U. z 2018 r. poz. 2129, 2161, z 2019 r. poz. 83, 125)
- ustawie Prawo ochrony środowiska (2001 ze zmianami – Dz. U. 2019 poz. 1396);
- ustawie Prawo Łowieckie (1995 ze zmianami - Dz. U. z 2018 r. poz. 2033, z 2019 r. poz. 125, 730, 897);
- ustawie o ochronie przyrody (2004 ze zmianami - Dz. U. z 2018 r. poz. 1614,2244,2340);

c) zgodnie z rozporządzeniami Ministra Środowiska:

- z dnia 16 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 1409);
- z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 1408);
- z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 Nr 0, poz. 2183);
- z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510);

- z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 0, poz. 1302);
- z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

d) zgodnie z zarządzeniami i uchwałami dotyczącymi tworzenia i funkcjonowania określonych obiektów objętych ochroną.

Ochrona przyrody łączy się z ochroną środowiska, ale w Polsce ma osobny zakres rzeczowy, cele, metody, podstawy prawne i system organizacyjny. Znowelizowane i dostosowywane do wymogów europejskich polskie prawodawstwo dotyczące ochrony przyrody i środowiska, uwzględnia moralne zobowiązania rządów i społeczeństw wynikające z dokumentów, raportów i strategii opracowanych przez agendy ONZ lub na jej zlecenie – przez Światową Unię Ochrony Przyrody. Do opracowań tych m.in. należą: Światowa Strategia Ochrony Przyrody, Nasza Wspólna Przyszłość, Agenda 21, Parki dla Życia.

Polska ratyfikowała międzynarodowe konwencje dotyczące ochrony przyrody, w tym:

- o obszarach wodno-błotnych (Ramsar 1971);
- o ochronie światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (Paryż 1972);
- o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES, Waszyngton 1973);
- o ochronie europejskich gatunków dzikiej flory i fauny oraz ich naturalnych siedlisk (Berno 1979);
- o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Bonn 1979);
- o różnorodności biologicznej (Rio de Janeiro 1992);
- o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego (Helsinki 1992).

Nadleśnictwo spoczywające na nim obowiązki z tytułu ochrony przyrody wypełnia w ramach *Systemu Ochrony Przyrody i Kształtowania Środowiska Naturalnego w Lasach Państwowych*. Praktycznym wyrazem roli i znaczenia ochrony przyrody we współczesnym leśnictwie jest obowiązek sporządzania programów ochrony przyrody dla nadleśnictw – wynika on z zapisów Ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach – art. 18, pkt 4.

2. Zadania i cele Programu ochrony przyrody w nadleśnictwie

Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Czerniejewo pomoże skutecznie chronić zasoby przyrody na terenie Nadleśnictwa i w zasięgu jego działania, służyć będzie rozwojowi nauki o ochronie i kształtowaniu ekosystemów leśnych oraz dostarczy podstaw do sporządzenia kompleksowej oceny stanu ochrony przyrody w skali krajowej.

W szczególności Program ten może być wykorzystany w celu:

- opracowania strategii ochrony oraz kształtowania struktury i funkcji ekosystemów leśnych zgodnie z wymogami ekologii;
- stworzenia warunków do utrzymania różnorodności biologicznej obszaru Nadleśnictwa;
- ustalenia zasad ochrony, kształtowania i użytkowania poszczególnych typów ekosystemów leśnych;
- identyfikacji istniejących konfliktów pomiędzy gospodarką leśną a koniecznością ochrony przyrody oraz określenia sposobów ich rozwiązywania;
- określenia uwarunkowań i opracowania zasad rozwoju funkcji gospodarki leśnej zgodnej z zasadami ochrony przyrody;
- dokonania ewentualnych korekt przebiegu granicy polno-leśnej, granic lasów ochronnych, a także zatwierdzenia projektowanych rezerwatów przyrody, pomników przyrody, użytków ekologicznych itp.;
- określenia zewnętrznych uwarunkowań trwałości ekosystemów leśnych, a w szczególności jego związków z ekosystemami sąsiednich nadleśnictw;
- wskazania potrzeb utworzenia lub ewentualnej weryfikacji dotychczasowych przepisów ochronnych dotyczących ekosystemów leśnych – zakazów, ograniczeń i preferencji obowiązujących na terenie omawianego obiektu.

Podstawowym zadaniem Programu ochrony przyrody w urządzonym nadleśnictwie jest przekazanie bieżących informacji o stanie ochrony przyrody (oraz wynikających stąd zadań) – w tym omówienie takich zagadnień, jak:

- poprawa metod sprawowania i rozwijania ochrony przyrody, a w szczególności zachowanie różnorodności biologicznej;
- przedstawienie (po inwentaryzacji przeprowadzonej w ramach prac urzędniowych) i zobrazowanie walorów przyrodniczych nadleśnictwa na tle regionu i kraju;

- ustalenie hierarchii funkcji poszczególnych kompleksów leśnych;
- wskazanie kolejnych obiektów do objęcia formami ochrony i wstępnego określenia przedmiotów oraz celów i metod ich ochrony;
- doskonalenie gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszanie metod sprawowania i rozwijania ochrony przyrody;
- wskazanie, a następnie preferowanie w praktyce gospodarczej technologii prac leśnych przyjaznych dla środowiska przyrodniczego;
- przedstawienie istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów i środowiska przyrodniczego;
- umożliwienie w przyszłości wykonania szeregu analiz porównawczych dotyczących zmian stanu lasów i środowiska przyrodniczego;
- ochrona zabytków kultury materialnej w lasach;
- sformułowanie propozycji i wniosków możliwych do realizacji przy opracowywaniu nowych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

3. Forma i zakres Programu ochrony przyrody w nadleśnictwie

Opracowany jako oddzielny tom, Program ochrony przyrody jest integralną częścią planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerniejewo na okres 1.01.2019 r. – 31.12.2028 r. Program dotyczy lasów i gruntów nadleśnictwa oraz pozostałych obszarów w jego zasięgu terytorialnym.

Do opracowania Programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Czerniejewo wykorzystano dostępne materiały naukowe i publikacje – w tym m.in.: Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Czerniejewo z 2009 roku, plany urządzenia gospodarstwa leśnego z obecnej oraz wcześniejszych rewizji, materiały z opracowania fitosocjologicznego i inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych, inwentaryzację gatunków „naturowych” z lat 2006-2007, materiały z inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych z 2018 r., inwentaryzację łowiecką, operat siedliskowy, plany ochrony rezerwatów przyrody, plany zadań ochronnych obszarów Natura 2000, plan ochrony Parku Krajobrazowego Promno, informacje z witryn internetowych, w tym – Instytutu Botaniki PAN Kraków, RDLP Poznań, bazę danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, dokumentację służb konserwatorskich oraz mapy i przewodniki turystyczne.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

4. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju

4.1. Warunki fizyczno-geograficzne

4.1.1. Położenie geograficzne

Nadleśnictwo składa się z dwóch obrębów: Czerniejewo i Nekla. Podzielone jest na 10 leśnictw. Nadleśnictwo Czerniejewo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu. Siedziba Nadleśnictwa mieści się w Czerniejewie-Głożynie (Głożyna 5, 62-250 Czerniejewo), tel. +48 61 427 30 41, e-mail: czerniejewo@poznan.lasy.gov.pl.

Fot. 1. Siedziba Nadleśnictwa Czerniejewo. Fot. M. Gołembowski.
<http://www.czerniejewo.poznan.lasy.gov.pl>

Grunty Nadleśnictwa położone są między 17°07'00" a 17°44'15" długości geograficznej wschodniej oraz 52°33'10" a 52°12'10" szerokości geograficznej północnej.

Najdalej wysunięte punkty granic zasięgu nadleśnictwa znajdują się:

- na północy – w obr. ewid. Owieczki, gmina Łubowo, obręb Czerniejewo,

- na południu – w obr. ewid. Olszewo, gmina Środa Wielkopolska, obręb Nekla,
- na zachodzie – w obr. ewid. Siekierki Wielkie, gmina Kostrzyn obręb Czarniejewo,
- na wschodzie – w obr. ewid. Gonice, gmina Września obręb Nekla

Odległość między najbardziej wysuniętymi na północ i na południe zewnętrznymi skrajami kompleksów wynosi 39 km, zaś tak samo mierzona odległość ze wschodu na zachód – 43 km.

Terytorialny zasięg działania Nadleśnictwa obejmuje następujące powiaty i gminy:

- pow. gnieźnieński - gminy Czarniejewo i Łubowo,
- pow. poznański – gminy Kostrzyn Wlkp., Pobiedziska,
- pow. średzki – gminy Środa Wlkp., Dominowo,
- pow. wrzesiński – gminy Września, Nekla.

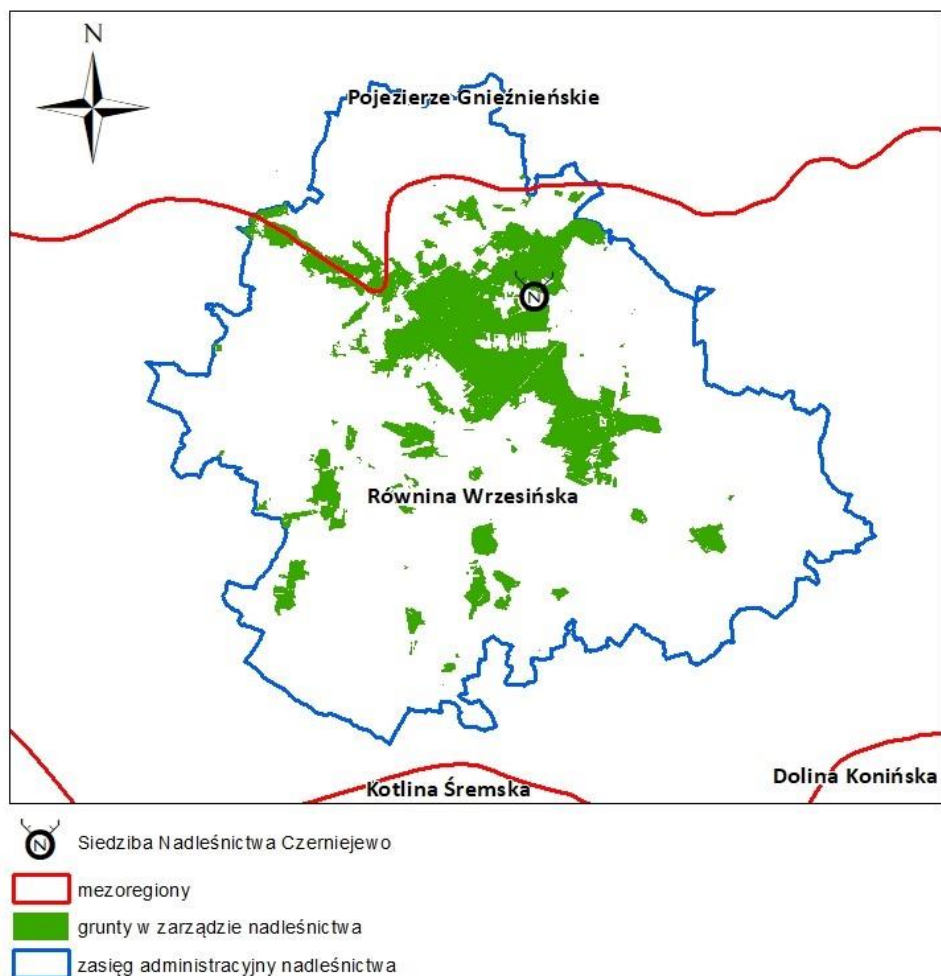
Z Nadleśnictwem Czarniejewo sąsiadują następujące jednostki Administracji Lasów Państwowych: od północnego zachodu Nadleśnictwo Łopuchówko, od północy i wschodu Nadleśnictwo Gniezno, od południa Nadleśnictwo Jarocin, a od zachodu - Nadleśnictwo Babki.

Powierzchnia obszaru znajdującego się w zarządzie nadleśnictwa wynosi 13 611,09 ha, zaś powierzchnia leśna (grunty zalesione i niezalesione) oraz związana z gospodarką leśną wynosi 12 896,55 ha. Grunty nieleśne w zarządzie Nadleśnictwa zajmują 714,54 ha.

4.1.2. Regiony fizyczno-geograficzne

Położenie nadleśnictwa według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne w układzie dziesiętnym (Kondracki 2000) przedstawia się następująco (rys. 1):

- Obszar – Europa Zachodnia (1-924);
- Podobszar – Pozaalpejska Europa Zachodnia (1-924.3);
- Prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31);
- Podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie (314-316);
 - Makroregion – Pojezierze Wielkopolskie (315.5);
 - Mezo-region – Równina Wrzesińska (315.56);
 - Mezo-region – Pojezierze Gnieźnieńskie (315.54).

Rysunek 1. Położenie nadleśnictwa w jednostkach regionalizacji fizyczno-geograficznej.

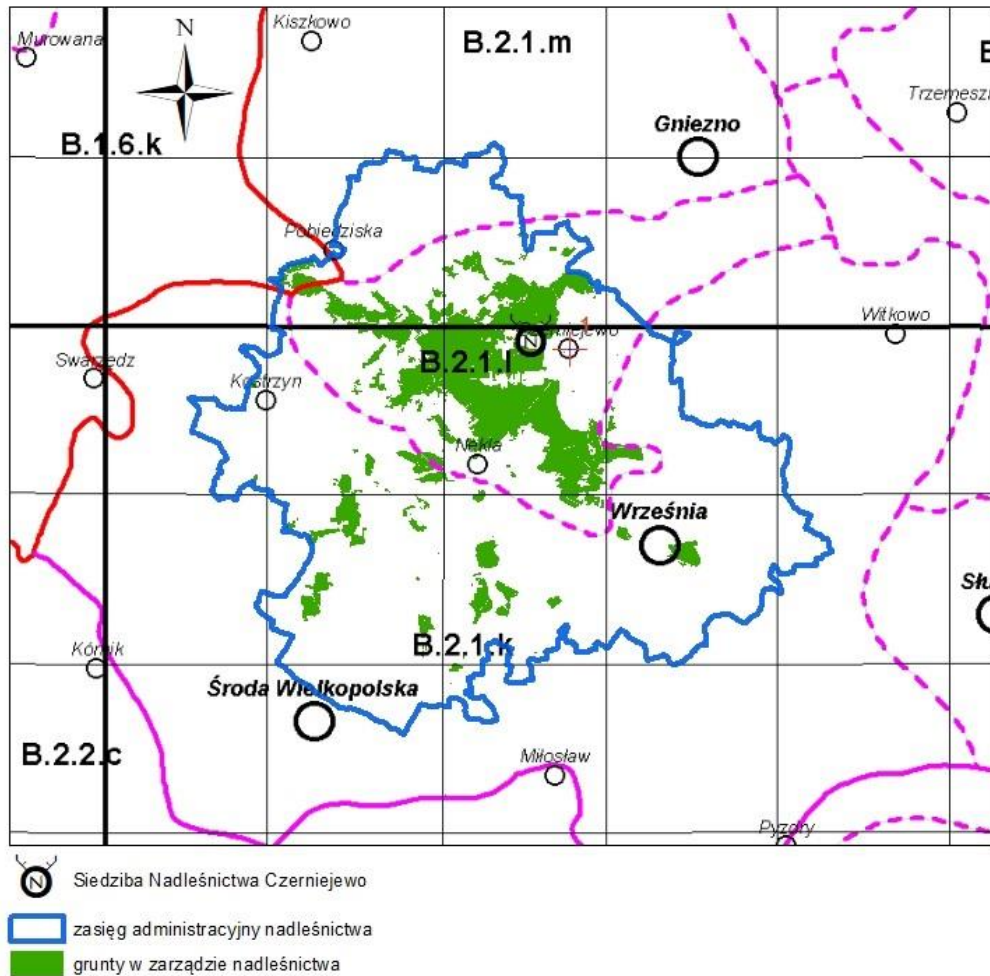
4.1.3. Regionalizacja geobotaniczna

Przeważająca część obszaru działania nadleśnictwa według geobotanicznej regionalizacji Polski (Matuszkiewicz 2008), znajduje się na terenie następujących jednostek (rys. 2):

- Obszar – Europejskich Lasów Liściastych i Mieszanych;
- Prowincja – Środkowoeuropejska;
- Podprowincja – Środkowoeuropejska Właściwa;
- Dział – Brandenbursko-Wielkopolski (B);
- Kraina – Środkowowielkopolska (B.2);
 - Okręg Pojezierza Gnieźnieńskiego (B.2.1);

- Podokrąg Wrzesińsko-Środzki (B.2.1.k);
- Podokrąg Czarniejewski (B.2.1.l);
- Podokrąg Klecki (B.2.1.i);

Ponadto niewielki fragment nadleśnictwa (w okolicach Pobiedzisk) wchodzi w skład Krainy Notecko – Lubuskiej (B.1), Okręgu Poznańskiego (B.1.6), Podokręgu Zieloneckiego (B.1.6.k)

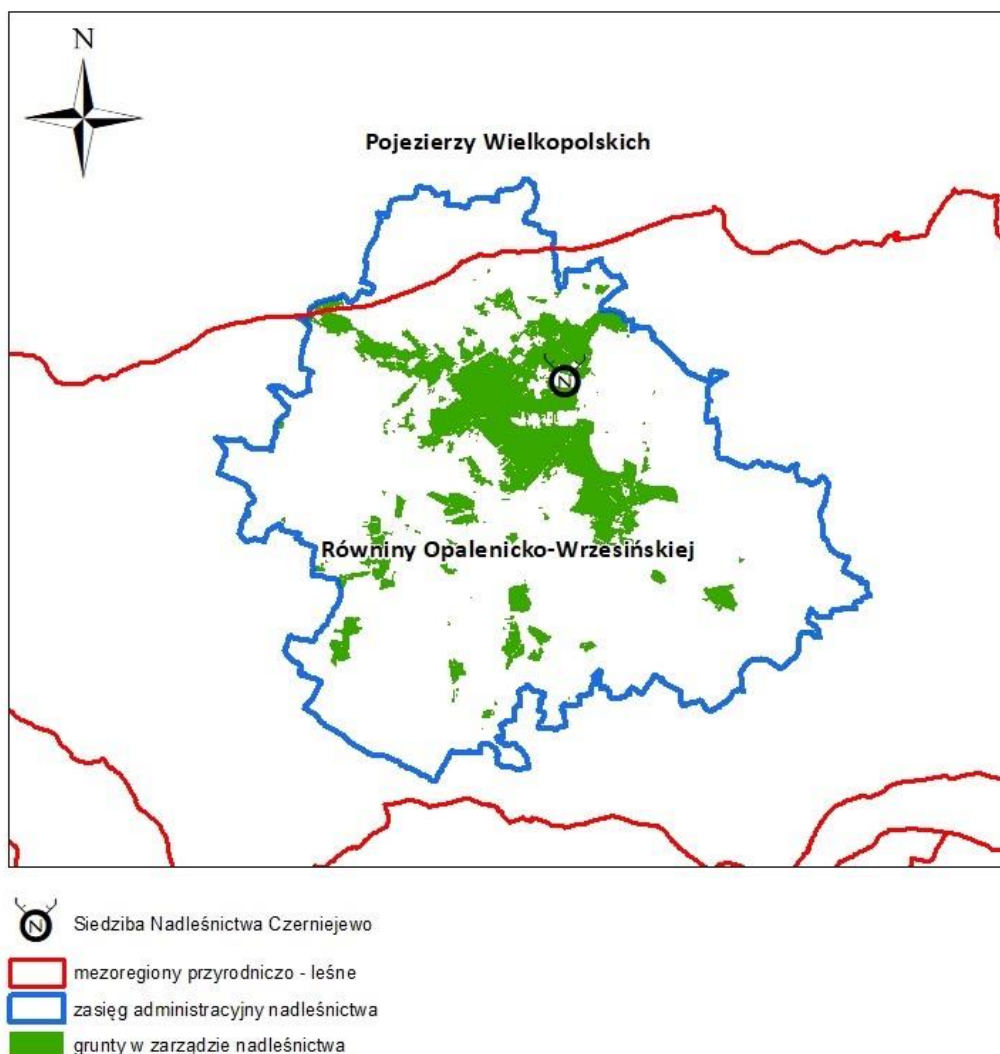
Rysunek 2. Położenie nadleśnictwa w jednostkach regionalizacji geobotanicznej

4.1.4. Regionalizacja przyrodniczo-leśna

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony, Kliczkowska 2012) nadleśnictwo położone jest w:

- Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej (III)
 - Mezoregionie Pojezierzy Wielkopolskich (III – 20);

- Równiny Opalenicko - Wrzesińskiej (III – 24).

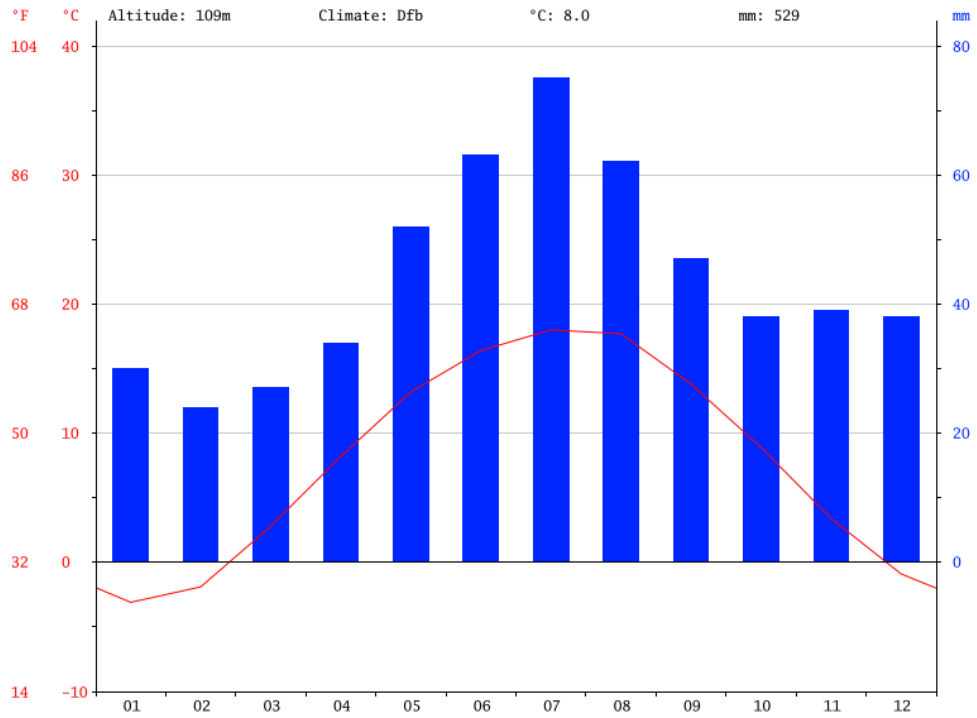

Rysunek 3. Położenie nadleśnictwa w jednostkach regionalizacji przyrodniczo-leśnej

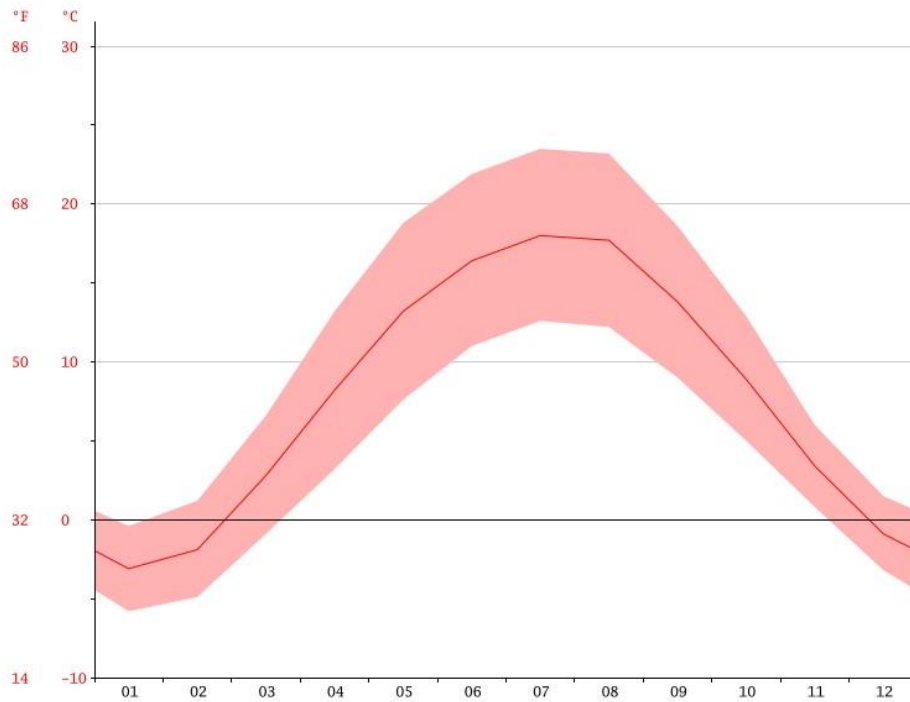
4.1.5. Regionalizacja klimatyczna

Obszary zajmowane przez Nadleśnictwo Czarniejewo położone są w XV – środkowowielkopolskim regionie klimatycznym (Woś 1999). Klimat regionu cechuje się występowaniem dużej liczby dni z typem pogody cieplej i jednocześnie pochmurnej, których jest tu w roku ok. 60. Region wyróżnia się znaczną frekwencją dni z pogodą przymrozkową bardzo chłodną z występującym jednocześnie opadem (około 20 w roku).

Dane o aktualnych cechach klimatu w nadleśnictwie Czarniejewo, pochodzące ze stacji meteorologicznej w Czarniejewie zaczerpnięto ze strony [www: https://pl.climate-data.org](https://pl.climate-data.org).

Rysunek 4. Klimatogram – Czerniejewo

Rysunek 5. Wykres temperaturowy - Czerniejewo

	Styczeń	Luty	Marsz	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Średnia temperatura (°C)	-3.1	-1.9	2.8	8.2	13.2	16.4	18	17.7	13.8	8.9	3.4	-0.9
Min. Temperatura (°C)	-5.8	-4.9	-0.9	3.2	7.6	11	12.6	12.2	9	5	0.8	-3.2
Max. Temperatura (°C)	-0.4	1.2	6.6	13.2	18.8	21.9	23.5	23.2	18.6	12.9	6	1.5
Średnia temperatura (°F)	26.4	28.6	37.0	46.8	55.8	61.5	64.4	63.9	56.8	48.0	38.1	30.4
Min. Temperatura (°F)	21.6	23.2	30.4	37.8	45.7	51.8	54.7	54.0	48.2	41.0	33.4	26.2
Max. Temperatura (°F)	31.3	34.2	43.9	55.8	65.8	71.4	74.3	73.8	65.5	55.2	42.8	34.7
Opad atmosferyczny / Opad deszczu (mm)	30	24	27	34	52	63	75	62	47	38	39	38

Rysunek 6. Tabela klimatu - Czarniejewo

Zgodnie z klasyfikacją klimatów Köppena-Geigera klimat nadleśnictwa należy określić jako klimat wilgotny kontynentalny z łagodnym latem i opadami równomiernie rozłożonymi w skali roku (Dfb). Średnia temperatura roczna notowana w stacji w Czarniejewie wynosi 8.0 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18.0 °C, a najzimniejszym – styczeń (średnia temperatura -3.1 °C). Roczne wahania temperatur wynoszą 21.1 °C.

Średnia roczna suma opadów wynosi 529 mm. Najsuchszym miesiącem jest luty (miesięczna suma opadów - 24 mm). Najwyższą średnią sumą opadów, wynoszącą 75 mm cechuje się lipiec.

4.2. Społeczno-gospodarcze warunki wielofunkcyjnej produkcji leśnej w regionie

Całość uwarunkowań społeczno-gospodarczych została omówiona w elaboracie. Wnioski ogólne przytacza się niżej:

Około 60 % terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa leży na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Region środkowej Wielkopolski cechuje się silnym i dobrze rozwiniętym

rolnictwem opartym na względnie dużych gospodarstwach prywatnych, które zrestrukturyzowane na początku przemian ustrojowych, są bardziej efektywne aniżeli w innych regionach Polski. Środkowa Wielkopolska to region, który zmienił swoje oblicze na przemysłowo-rolnicze.

Największym ośrodkiem przemysłowym położonym w niedalekiej odległości od omawianego obszaru jest Poznań (przemysł metalowy, maszynowy, chemiczny, spożywczy, drzewny), Gniezno (przemysł branży skórzano-obuwniczej), Września (przemysł urządzeń biurowych i automatyki).

Na omawianym obszarze istnieje stosunkowo dużo drobnych zakładów przemysłu drzewnego, np. tartaków w Nekli, Gnieźnie, Grabach, Kostrzynie. Największym zakładem związanym z branżą drzewną zlokalizowanym w pobliżu zasięgu terytorialnego są zakłady meblowe w Swarzędzu.

Dynamicznie w pobliżu kompleksów leśnych rozwija się agroturystyka, np. w Wierzycach, Czarniejewie, Wagowie, Imielnie, Nekielce.

Największa część miejscowej ludności znajduje zatrudnienie dojeżdżając do najbliższego ośrodka miejskiego Poznania. Zatrudnienie ludności w leśnictwie stanowi niewielki procent ogółu pracującej ludności.

Sieć dróg krajowych, powiatowych i gminnych jest dobrze rozwinięta, najważniejsze z dróg przebiegających przez teren nadleśnictwa to autostrada A2, droga szybkiego ruchu S5 oraz droga Poznań–Września.

5. Historia ziem Nadleśnictwa Czarniejewo

Nadleśnictwo Czarniejewo (z obrębami Czarniejewo i Nekla) w granicach zbliżonych do obecnych powstało 1 stycznia 1985 roku na podstawie zarządzenia dyrektora OZLP w Poznaniu z dnia 15 stycznia 1995 r. (zn. spr. E-1-0111-1/86) w oparciu o zarządzenie nr 1 Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 11 stycznia 1985 r. (zn. spr. P-3-0103-2/85) w sprawie zmiany zasięgu terytorialnego oraz utworzenia jednostek organizacyjnych wchodzących w skład OZLP w Poznaniu, wyłączające z Nadleśnictwa Gniezno obręby Czarniejewo i Nekla.

Większość obecnych terenów nieleśnych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa została wylesiona we wczesnym średniowieczu, i od około 10 wieków pozostaje w intensywnym użytkowaniu rolniczym.

Obszar środkowej Wielkopolski zaanektowany został przez państwo pruskie w wyniku II rozbioru Polski (1793); od Kongresu Wiedeńskiego w 1815 r. powstaje tzw. Wielkie Księstwo Poznańskie. Szacunkowa lesistość Wielkiego Księstwa Poznańskiego po Kongresie Wiedeńskim wynosiła 21,1 %.

Koniec XVIII wieku to początek zorganizowanego gospodarstwa leśnego. Administracja pruska realizowała rozporządzenie króla pruskiego z 1775 r. odnoszące się do zagospodarowania lasów rządowych. Już w latach czterdziestych XIX wieku w Poznańskim wprowadzono system zrębów zupełnych z odnowieniem sztucznym (do końca połowy XIX wieku wszystkie lasy państwowe zaboru pruskiego zostały urządzone wg instrukcji z 1836 roku).

Urządzanie lasów prywatnych poza nielicznymi wyjątkami nie istniało lub było poważnie zaniedbane, aczkolwiek przy realizacji uwłaszczenia od 1821 roku właściciele majątków rolnych przeprowadzali pomiary wszystkich gruntów w tym lasów. Brak urządzenia lasów prywatnych sprzyjał rabunkowej ich eksploatacji. Lesistość regencji poznańskiej w 1893 r. wynosiła 19,8 %.

Od wyzwolenia w roku 1918 do roku 1922 gospodarkę leśną w lasach państwowych i prywatnych prowadzono wg ustawodawstwa pruskiego.

W 1922 r. Rada Ministrów przekazała Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych uprawnienia do zarządzania dobrami byłego zaboru pruskiego i od tej pory formalnie lasy państwowe znalazły się pod nadzorem Departamentu Leśnictwa.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 16 stycznia 1925 r. utworzono 10 Dyrekcji Lasów Państwowych (w tym w Poznaniu). Najważniejszym aktem prawnym regulującym gospodarkę leśną w okresie międzywojennym stał się dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1936 r. o państwowym gospodarstwie leśnym pod nazwą „Lasy Państwowe”.

Szczegółowsza historia gospodarki leśnej obecnych obrębów przedstawia się następująco:

Obręb Czerniejewo

Jako samodzielna jednostka administracyjna Nadleśnictwo Czerniejewo (obecny obręb Czerniejewo) istniało od 1945 do 31.XII.1973 r. (od 1 stycznia 1974 do 31 grudnia 1984 r. obręb Czerniejewo wchodził w skład Nadleśnictwa Gniezno).

Lasy obecnego obrębu Czerniejewo to przede wszystkim:

- lasy państwowe byłego Nadleśnictwa Czeszewo (większość obecnego leśnictwa Promno i Jezierce),
- były lasy pomajątkowe: głównie Czerniejewo (nadleśnictwo majątkowe Głożyna z leśnictwami Rakowo (obecnie Karw), Nowy Las, Linery, Noskowo, Iwno, Nekła, upaństwowione na podstawie dekretu PKWN z 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej i objęciu przez państwo lasów wchodzących w skład wielkich majątków ziemskich oraz dekretu PKWN z grudnia 1944 r. o przejęciu drobnej własności.

Pierwsze operaty urządzenia lasu dla lasów państwowych i prywatnych opracowano już w XIX wieku (dane tych dokumentów nie zachowały się).

Gospodarkę leśną w okresie międzywojennym zarówno w lasach państwowych jak i prywatnych (Czarniejewo, Iwno) prowadzono na podstawie operatów urzędniowych. Gospodarkę leśną prowadzoną na podstawie tych planów oceniono jako dobrą i racjonalną. W dostępnych dokumentach podkreśla się należytą troskę i dbałość o właściwe zagospodarowanie w lasach byłej własności prywatnej szczególnie w dobrach czarniejewskich Zygmunta Skórzewskiego (wykonywanie zabiegów czyszczeń i podkrzesywania w młodszych drzewostanach, dbałość o ochroną przyrody). W lasach tych stosowano głównie zrębowy sposób zagospodarowania.

Po utworzeniu Nadleśnictwa Czarniejewo w 1945 roku gospodarkę leśną prowadzono na podstawie tzw. przybliżonej tabeli klas wieku. Przyczyną większych zmian powierzchniowych w okresie powojennym do czasu opracowania prowizorycznego planu u.l. było przede wszystkim zalesianie gruntów porolnych, a w okresie obowiązywania prowizorycznego planu u.l. przekazanie leśnictwa Zakrzewo do Nadleśnictwa Popowo Podleśne i leśnictwa Noskowo do Nadleśnictwa Nekla, a także przejęcie lasów komunalnych miasta Gniezna (przekazane następnie w okresie obowiązywania definitywnego planu u.l. z powrotem do Nadleśnictwa Popowo Podleśne).

We wszystkich okresach stosowano zrębowy sposób zagospodarowania z wiekiem rębności dla sosny 100 lat. Podstawowym sposobem odnowienia było odnowienie sztuczne poprzez sadzenie ręczne (rzadko siewy).

Spośród większych szkód biotycznych i abiotycznych w przeszłości w lasach obecnego obrębu Czarniejewo należy wymienić gradację brudnicy mniszki w latach 1981 - 1983 (wycięto zrębami zupełnymi 88 ha drzewostanów z przyczyn sanitarnych, przede wszystkim z powodu ich zniszczenia przez brudnicę mniszkę). Duże szkody występowały na gruntach porolnych (huba korzeniowa). Huragan z 11/12 sierpnia 2017 r. wyrządził szkody w leśnictwach Karw i Linery.

Obręb Nekla

Jako samodzielna jednostka administracyjna Nadleśnictwo Nekla (w latach 1945–1948 pod nazwą Nadleśnictwo Marzelewo) powstało w 1945 r. i składało się:

- z lasów państwowych byłego Nadleśnictwa Czeszewo (część obecnych leśnictw Podstolice i Milkarowo),
- byłych lasów pomajątkowych przede wszystkim Czarniejewo, Nekla, Iwno, Września) upaństwowione na podstawie dekretów z 6 września 1944 i 12 grudnia 1945 r. Od dnia

1 stycznia 1974 roku Nadleśnictwo Nekla jako obręb o tej nazwie weszło w skład Nadleśnictwa Gniezno (do 31 grudnia 1984 r.)

Podobnie jak w obrębie Czarniejewo pierwsze operaty urządzenia lasu powstały już w XIX wieku dla lasów państwowych oraz niektórych prywatnych (dobra czarniejewskie); również w okresie międzywojennym gospodarkę w tych lasach prowadzono na podstawie planów gospodarczych.

Gospodarkę leśną w przeszłości w północnej części obecnego obrębu Nekla (oddz. 1–160) ocenia się jako prawidłową (szczególnie w byłych dobrach czarniejewskich).

Natomiast szczególnie niewłaściwie gospodarowano w południowo-zachodniej części obecnego obrębu Nekla (Uroczyska Gułtowy, Drzązgowo, Targowa Górka) gdzie odnowienie powierzchni pozostawiono swojemu losowi, stąd drzewostany gatunków lekkonasiennych jak brzoza czy też odroślowych jak olcha czy grab.

Również starsze drzewostany dębowe to wynik wcześniejszej plądrowniczej gospodarki leśnej (usunięcie górnego piętra i pozostawienie dębu podokapowego, obecnie przerzedzone, niskiej jakości drzewostany dębowe, np. w Uroczyskach Dębina, Targowa Górka). W przeszłości głównym sposobem zagospodarowania był sposób zrębowy.

W okresie 1939 - 1945 północna część obrębu ucierpiała na skutek nadmiernych wyrębów, także szkód od detonacji w składach amunicji zlokalizowanych w lasach.

Gospodarkę leśną w okresie powojennym prowadzono na podstawie tzw. przybliżonej tabeli klas wieku.

Większe zmiany powierzchniowe nastąpiły w okresie obowiązywania prowizorycznego planu urządzenia lasu tj. przede wszystkim przejęcie z ówczesnego Nadleśnictwa Czarniejewo Leśnictwa Noskowo i z Nadleśnictwa Kórnik uroczysk Podgaj, Brzeziak, Ulejno i Rumiejki oraz przekazanie do ówczesnego Nadleśnictwa Skorzęcin uroczysk Paruszewo, Staw i Brudzewo, a także przejęcie gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi. Zmiany w powierzchni w okresie obowiązywania rewizyjnego planu urządzenia lasu (I) to wynik przekazania oddziałów 207–237; 287–298 do Państwowego Gospodarstwa Rolnego Jarosławiec.

We wszystkich powyższych okresach stosowano przede wszystkim zrębowy sposób zagospodarowania z wiekiem rębności dla sosny 100 lat. Praktycznie zaniechano stosowania rębni częściowych i gniazdowych ze względu na negatywne wyniki przy wyprowadzaniu odnowień dębowych.

Stosowano głównie sztuczny sposób odnowienia poprzez sadzenie ręczne.

Spośród szkód biotycznych i abiotycznych w lasach obecnego obrębu Nekla należy wymienić gradację brudnicy mniszki w latach 1981–1983 (wycięto 63 ha drzewostanów zrębami zupełnymi) oraz huragany z 13 listopada 1972 r. (usunięto 8500 m³ netto wiatrołomów) oraz z

11/12 sierpnia 2017, wskutek którego zniszczeniu uległy znaczne połacie lasu na terenie Leśnictw Podstolice i Słomówko. Ponadto duże szkody występowały na gruntach porolnych (huba korzeniowa).

Według stanu na 1989.01.01 dla Nadleśnictwa Czerniejewo wykonano plany urządzenia gospodarstwa leśnego (II rewizji) wg nowej instrukcji urządzenia lasu (PWRiL Warszawa 1980) wprowadzającej statystyczno-matematyczny sposób inwentaryzacji zasobów drzewnych. Ten sposób inwentaryzacji stosowano również w pracach III rewizji planów urządzenia lasu wg stanu na 1999.01.01.

W pracach IV rewizji planów urządzenia lasu zastosowano statystyczną metodę reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych (powierzchni kołowych).

6. Struktura użytkowania ziemi – kategorie użytkowania

Strukturę użytkowania gruntów będących w stanie posiadania nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w Nadleśnictwie Czerniejewo.

Rodzaj użytku	1. CZERNIEJEWO	2. NEKLA	Nadleśnictwo CZERNIEJEWO
	Powierzchnia ha		
1. Lasy - razem	6 166,57	6 729,98	12 896,55
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	5 919,17	5 864,35	11 783,52
1) drzewostany	5 919,17	5 864,35	11 783,52
2) plantacje drzew - razem			
<i>w tym:</i>			
- plantacje nasienne			
- plantacje drzew szybkorosnących			
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	101,03	706,95	807,98
1) w produkcji ubocznej - razem	3,51	6,89	10,40
<i>w tym:</i>			
- plantacje choinek		2,03	2,03
- plantacje krzewów			
- poletka łowieckie	3,51	4,86	8,37
2) do odnowienia - razem	12,20	656,84	669,04
<i>w tym:</i>			
- halizny		2,00	2,00
- zręby	8,37	613,05	621,42
- pławowiny	3,83	41,79	45,62
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	85,32	43,22	128,54
<i>w tym:</i>			
- przewidziane do naturalnej sukcesji	84,01	35,44	119,45
- objęte szczególnymi formami ochrony	0,95		0,95
- przewidziane do małej retencji			
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji	0,36	7,78	8,14
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	146,37	158,68	305,05
<i>w tym:</i>			
1) budynki i budowle	5,25	3,56	8,81
2) urządzenia melioracji wodnych	10,06	14,22	24,28
3) linie podziału przestrzennego lasu	34,58	38,86	73,44
4) drogi leśne	80,14	85,47	165,61

Rodzaj użytku	1. CZERNIEJEWO	2. NEKLA	Nadleśnictwo CZERNIEJEWO
	Powierzchnia ha		
5) tereny pod liniami energetycznymi	11,30	16,57	27,87
6) szkółki leśne	5,04		5,04
7) miejsca składowania drewna			
8) parkingi leśne			
9) urządzenia turystyczne			
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,16		0,16
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	6 166,73	6 729,98	12 896,71
3. Użytki rolne - razem	175,03	272,04	447,07
3.1. Grunty orne - razem	108,28	156,59	264,87
<i>w tym:</i>			
1) role	98,22	138,30	236,52
2) plantacje, poletka, składowiska drewna i szkółki na gruntach ornych	10,06	18,29	28,35
3) ugory, odłogi			
3.2. Sady			
3.3. Łąki trwałe	47,87	94,66	142,53
3.4. Pastwiska trwałe	17,51	17,48	34,99
3.5. Grunty rolne zabudowane		0,21	0,21
3.6. Grunty pod stawami rybnymi			
3.7. Grunty pod rowami rolnymi	1,37	3,10	4,47
4. Grunty pod wodami - razem	58,24		58,24
<i>w tym:</i>			
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	0,80		0,80
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	57,44		57,44
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi			
5. Użytki ekologiczne - razem			
6. Tereny różne - razem			
<i>w tym:</i>			
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult			
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego			
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)			
4) różne inne			
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	1,18	1,73	2,91
<i>w tym:</i>			
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,21	1,40	1,61
7.2. Tereny przemysłowe	0,09	0,28	0,37
7.3. Tereny zabudowane inne	0,12		0,12
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane	0,76		0,76
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem			
<i>w tym:</i>			
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne			
2) tereny zabytkowe			
3) tereny sportowe			
4) ogrody zoologiczne i botaniczne			
5) tereny zieleni nieurządzonej			
7.6. Użytki kopalne			
7.7. Tereny komunikacyjne - razem		0,05	0,05
<i>w tym:</i>			
1) drogi		0,05	0,05
2) tereny kolejowe			
3) inne tereny komunikacyjne			
8. Nieużytki - razem	114,40	91,76	206,16
<i>w tym:</i>			
1) bagna	114,40	90,86	205,26
2) piaski			
3) utwory fizjograficzne			
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji		0,90	0,90
Razem (2-8) Grunty niezaliczone do lasów	349,01	365,53	714,54
<i>w tym: grunty przeznaczone do zalesienia</i>			
OGÓŁEM (1-8)	6 515,58	7 095,51	13 611,09

7. Ogólna charakterystyka głównych kompleksów leśnych

Lasy Nadleśnictwa Czarniejewo składają się z 74 kompleksów. Największą powierzchnię obejmuje kompleks główny - 73,8 % powierzchni ogólnej.

Najliczniejsze (20) są kompleksy o powierzchni 1,01–5,00 ha, zajmujące zaledwie 0,4 % ogólnej powierzchni nadleśnictwa.

Tabela 2. Wielkość i liczba kompleksów leśnych

Obręb, nadleśnictwo	Wielkość kompleksu (ha)	Liczba kompleksów	Łączna powierzchnia (ha)
Obręb Czarniejewo	do 1,00	5	1,88
	1,01 - 5,00	6	13,44
	5,01 - 20,00	8	99,17
	20,01 - 100,00	8	317,11
	100,01 - 500,00	1	167,23
	500,01 - 2000,00	–	–
	powyżej 2000,00	1	5965,49*
Razem obręb		29	6515,58
Obręb Nekla	do 1,00	4	2,50
	1,01 - 5,00	14	38,22
	5,01 - 20,00	9	63,07
	20,01 - 100,00	9	388,87
	100,01 - 500,00	9	2206,12
	500,01 - 2000,00	–	–
	powyżej 2000,00	1	4400,54*
Razem obręb		46	7095,51
Nadleśnictwo	do 1,00	9	4,38
	1,01 - 5,00	20	51,66
	5,01 - 20,00	17	162,24
	20,01 - 100,00	17	705,98
	100,01 - 500,00	10	2373,35
	500,01 - 2000,00	–	–
	powyżej 2000,01	1	10366,03
Ogółem		74	13611,09

* -kompleksy główne obydwu obrębów łączą się.

8. Dominujące funkcje lasów

Lasy spełniają, w sposób naturalny lub w wyniku działań człowieka, różnorodne funkcje. Podstawowe z nich to:

- funkcje ekologiczne (ochronne): korzystny wpływ lasów na kształtowanie klimatu, skład chemiczny powietrza, regulację obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałanie powodziom, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego wielkiej liczby gatunków i ekosystemów, a także różnorodność krajobrazu i lepsze warunki produkcji rolniczej;
- funkcje produkcyjne (gospodarcze): zdolność do ciągle powtarzającego się procesu produkcji biomasy, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej, a w konsekwencji uzyskiwanie dochodów ze sprzedaży towarów i usług oraz zasilanie podatkiem budżetu państwa i budżetów samorządów lokalnych;
- funkcje społeczne: kształtują korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, wzbogacają rynek pracy, wzmacniają obronność kraju, zapewniają rozwój kultury, nauki oraz edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Podstawową zasadą współczesnej gospodarki leśnej jest trwałe zachowanie wielofunkcyjnego charakteru lasów. Obowiązująca od 1992 roku ustawa o lasach zmieniła dotychczasową hierarchię ważności funkcji lasów i jako jedna z pierwszych w Europie zrównała wartości środowiskotwórcze i ogólnospołeczne lasów z funkcją produkcyjną i surowcową.

Rozwój cywilizacyjny generuje rosnące zapotrzebowanie na świadczenie przez lasy na rzecz społeczeństwa rozlicznych pozaprodukcyjnych (społecznych) funkcji lasu, w tym: ekologicznych, rekreacyjnych i zdrowotnych. Funkcje te, mające charakter świadczeń publicznych gospodarstwa leśnego, zyskują coraz bardziej na znaczeniu, a ich wartość jest kilkakrotnie większa od wartości funkcji produkcyjnej.

Tabela 3. Powierzchnia leśna według funkcji lasu

Funkcja lasu	1. CZERNIEJEWO	2. NEKLA	Nadleśnictwo CZERNIEJEWO
	Powierzchnia [ha]		
lasz gospodarcze		2 706,66	2 706,66
lasz ochronne	5 967,13	3 863,60	9 830,73
rezerwat	26,66		26,66
rezerwat częściowy	26,41	1,04	27,45
Razem	6 020,20	6 571,30	12 591,50

8.1. Podział lasów na kategorie ochronności

Lokalizację lasów ochronnych przyjęto wg poprzedniego planu, czyli na podstawie Zarządzenia nr 38 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 22 kwietnia 1996 r. Szczegółowe zestawienie powierzchni lasów ochronnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Powierzchnia leśna według poszczególnych kategorii ochronności

Kategorie ochronności	1. CZERNIEJEWO	2. NEKLA	Nadleśnictwo CZERNIEJEWO
	Powierzchnia [ha]		
w miastach i wokół miast	1 203,45	17,50	1 220,95
wodochronne	4 699,96	3 054,38	7 754,34
ostoje zwierząt	49,92	107,01	156,93
nasienne	13,80	7,90	21,70
stałe pow. badaw. i dośw.		369,22	369,22
trw. uszk na sk. dział.przem		307,59	307,59
Razem	5 967,13	3 863,60	9 830,73

Ogólna powierzchnia lasów ochronnych nadleśnictwa wynosi 9 830,73 ha, co stanowi 78,39% powierzchni leśnej. Dominującą powierzchniowo kategorię ochronności stanowią lasy wodochronne.

9. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów nadleśnictwa w porównaniu z analogicznymi, przeciętnymi cechami drzewostanów Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu oraz w Lasach Państwowych zestawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów (wzór nr 1a)

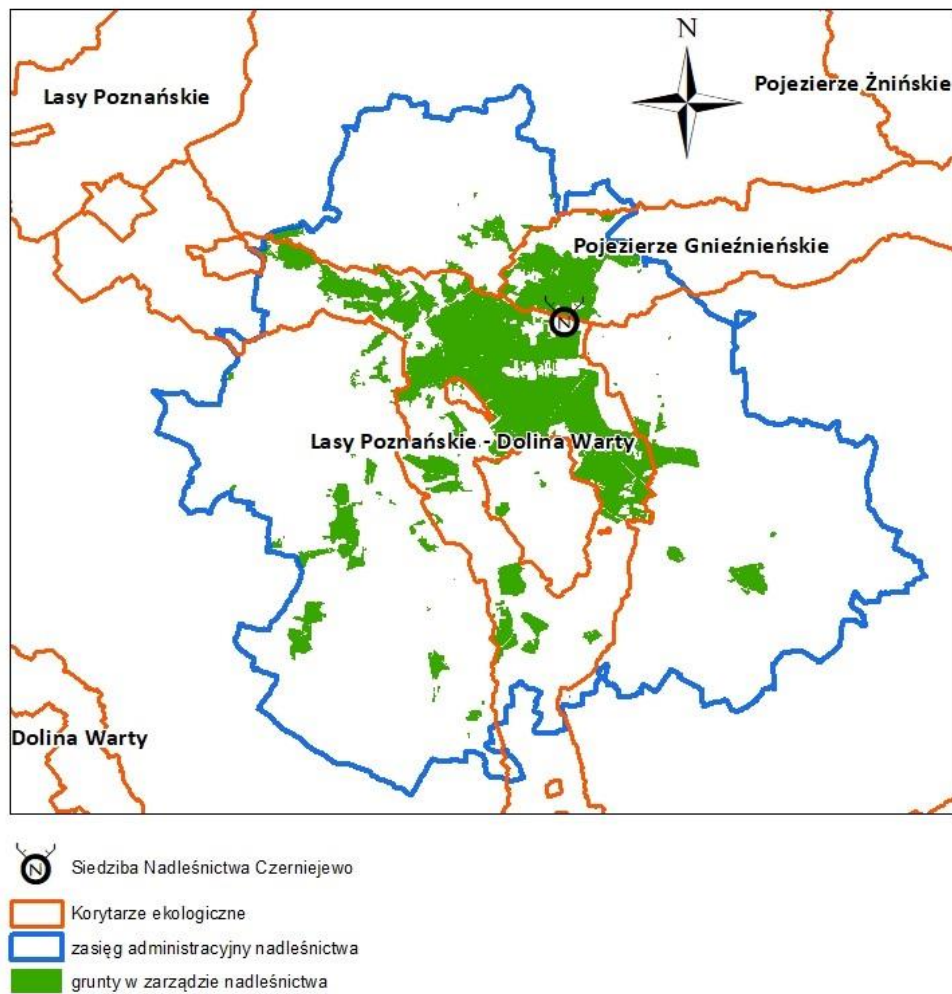
Jednostka	Przeciętny wiek	Przeciętna zasobność	Udział siedlisk borowych	Powierzchniowy udział gatunków iglastych (wg gat. panujących)
	[lat]	[m3 brutto/ha]	[%]	[%]
Obręb CZERNIEJEWO	63	307	16,1	62,4
Obręb NEKLA	54	227	18,7	53,2
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO	59	266	17,4	57,8
RDLP w Poznaniu*	61	259	55,0	78,7
Lasy Państwowe*	64	272	50,8	76,5

10. Nadleśnictwo w krajowej sieci korytarzy ekologicznych

W 2005 roku, na zlecenie Ministerstwa Środowiska, został opracowany projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000 w Polsce (Jędrzejewski i in. 2005). Podstawą ich wyznaczenia była analiza środowiskowa oraz rozmieszczenia aktualnego i historycznego, a także migracji wybranych gatunków wskaźnikowych: żubra, łosia, jelenia, niedźwiedzia, wilka i rysia.

W zaprojektowanej sieci wyróżniono siedem korytarzy głównych, których rolą jest zapewnienie łączności w skali całego kraju i w skali międzynarodowej. Każdy z korytarzy głównych posiada szereg odnóg (korytarzy uzupełniających), dzięki którym łączy on wszystkie leżące w danym regionie kraju cenne obszary siedliskowe.

Większość gruntów będących w zarządzie nadleśnictwa znajduje się w granicach jednego z korytarzy głównych – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC). Korytarz ten rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcę Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcę Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcę Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty. Na KPnC składa się 50 mniejszych korytarzy ekologicznych, z których przez teren nadleśnictwa przebiegają dwa – **KPnC-15B Pojezierze Gnieźnieńskie** oraz **KPnC-24A Lasy Poznańskie - Dolina Warty**.

Rysunek 7. Położenie nadleśnictwa na tle sieci korytarzy ekologicznych

11. Budowa geologiczna, rzeźba terenu i gleby

11.1. Geologia i rzeźba terenu

Obszar terytorialnego zasięgu nadleśnictwa ukształtowany został w okresie zlodowacenia północnopolskiego i położony jest w dużej części na obszarze tzw. sandru czarniejewskiego (środkowa i południowa część obrębu Czarniejewo i kompleks główny obrębu Nekła).

Utwory moreny czołowej znajdują się w północno-zachodniej części obrębu Czarniejewo (leśnictwa Promno i Jezierze) oraz uroczysko Gułtowy w obrębie Nekła, natomiast utwory moreny dennej występują w północnej części obrębu Czarniejewo oraz we wschodniej i południowej części obrębu Nekła.

Budowa powierzchni Ziemi w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest wynikiem zlodowaceń, recesji lądolodu i uwarunkowań strukturalno-litogenicznych głębszego podłoża i w fazie końcowej swego ukształtowania przechodził następujące cykle rozwojowe:

- glacialny: wtedy ukształtowała się pierwotna rzeźba terenu (moreny, kemy, ozy),
- peryglacialny: pierwotna rzeźba glacialna uległa przeobrażeniom w wyniku działalności wód po okresie regresji lądolodu; powstały wtedy sandry (pola piasków wodnolodowcowych), którymi częściowo przykryte są starsze piaski i gliny zwałowe,
- postglacialny: w wyniku erozji wietrznej formułowaly się pola eoliczne. Formy te wiążą się z pradolinami, większymi dolinami oraz równinami sandrowymi (obszary z powszechnym występowaniem przemytych piasków, które uległy później przekształceniu eolicznemu).

Podstawowe utwory geologiczne na obszarze Nadleśnictwa Czarniejewo to: utwory wodnolodowcowe (piaski sandrowe – 45 % powierzchni nadleśnictwa), utwory lodowcowe (piaski i gliny zwałowe – 40 % powierzchni nadleśnictwa), utwory bagienne (torfy i mursze – 4 % powierzchni nadleśnictwa), utwory akumulacji rzecznej (piaski rzeczne holoceni – 9 % powierzchni nadleśnictwa). Pozostałe utwory (utwory zastoiskowe, piaski eoliczne i inne) zajmują 2 % powierzchni nadleśnictwa.

Pod względem rzeźby terenu na obszarze Nadleśnictwa Czarniejewo przeważają tereny równe: równiny rzeczne plejstoceni i holoceni, równiny sandrowe, dennomorenowe oraz

obszary torfowisk i bagien – występują one w środkowej i wschodniej części nadleśnictwa oraz południowej części obrębu Nekla.

Tereny faliste występują głównie w południowej i zachodniej części nadleśnictwa i związane są one z dolinami rzecznyymi i jeziornymi.

Tereny pagórkowate występują w północno-zachodniej części obrębu Czerniejewo oraz w uroczysku Gułtowy w obrębie Nekla.

Zdecydowanie bardziej zróżnicowany pod względem rzeźby terenu jest obręb Czerniejewo – od równiny sandrowej do pagórków moreny czołowej.

Najwyżej położony punkt na obszarze nadleśnictwa (136 m n.p.m.) znajduje się w obrębie Czerniejewo w oddziale 43, a najniżej również w tymże obrębie w oddziale 261 w pobliżu Kociałkowej Górki.

11.2. Gleby

Najliczniejszą grupę gleb występujących na obszarze nadleśnictwa stanowią gleby bielicoziemne (typ gleb rdzawych, bielicowych i ochrowych), a wśród nich typ gleb rdzawych zajmujących 61 % powierzchni leśnej nadleśnictwa. Wśród gleb kształtujących się w warunkach dennego silnego uwilgotnienia gleb semihydrogenicznym przeważają gleby gruntowoglejowe – 7 % powierzchni leśnej nadleśnictwa, związane z wilgotnymi siedliskami lasowymi, czarne ziemie – 4 % oraz gleby opadowoglejowe – 1 %.

Do najczęściej spotykanych typów gleb wśród grupy gleb bagiennych i pobagiennych należą gleby murszowate – 8 % powierzchni leśnej nadleśnictwa, gleby murszowe – 1 %, gleby torfowe – 1 %. Wśród grupy gleb autogenicznych występujących na świeżych siedliskach lasowych najliczniej występują gleby brunatne – 4 % powierzchni leśnej nadleśnictwa oraz gleby płowe – 4 %. Gleby kulturoziemne przekształcone przez człowieka zajmują 4 % powierzchni leśnej.

Pozostałe typy gleb, tj. gleby o słabo wykształconym profilu glebowym, gleby deluwialne, gleby industrioziemne, urbanoziemne i inne zajmują około 5 % powierzchni leśnej.

12. Stosunki wodne

12.1. Wody powierzchniowe

Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa położony jest w dorzeczu Warty w 7 zlewniach jej dopływów: Wrześnicy, Strugi Rudnik, Wełny, Maskawy (z dopływem rzeki Wielkiej), Kopel, Cybiny oraz Głównej, którymi wody powierzchniowe odprowadzane są do Warty.

Na sieć rzeczną nadleśnictwa składają się następujące ciek:

Wrześnica – jej zlewnia zajmuje wschodnią część zasięgu terytorialnego nadleśnictwa. Wrześnica bierze swój początek ok. 5 km na zachód od Gniezna na wysokości ok. 116 m n.p.m. Zlewnię jej pokrywają piaski sandrowe i gliny zwałowe. Na obszarze piasków sandrowych występują podmokłe, zatorfione zagłębienia. Lewym dopływem Wrześnicy jest Wrześnica Mała (Wrześnianka) uchodząca do niej w okolicach Noskowa.

Struga Rudnik – na obszarze nadleśnictwa zlewnia tej rzeki zbiera wodę tylko ze skrajnej, wschodniej części obszaru – jedynym kompleksem odwadnianym przez tą rzekę jest oddział 238 w obrębie Nekla.

Wełna – zlewnia tej rzeki stanowi niewielką część zasięgu terytorialnego nadleśnictwa w obrębie Czerniejewo (obszar między wsiami Imielenko i Fałkowo) gdzie swój początek ma Mała Wełna (dopływ Wełny). Zlewnia zbudowana jest z piasków sandrowych, a dolina rzeki jest zatorfiona.

Maskawa (Moskawa) – zlewnia tej rzeki zajmuje obszarowo największą część zasięgu terytorialnego nadleśnictwa. Źródłiskowa część Maskawy leży na obszarze piasków sandrowych, a pozostała część łącznie z jej prawobrzeżnym dopływem Zagajskim Potokiem zbudowana jest przede wszystkim z glin zwałowych (w górnym biegu Maskawa łączy się rowami melioracyjnymi z Cybinką). W dolinie Maskawy w dolnym biegu uchodzącego tu prawobrzeżnego jej dopływu – Średzkiej Strugi występują liczne stawy. Południowo-wschodnią część zasięgu terytorialnego zajmuje część zlewni rzeki Wielkiej – lewobrzeżnego dopływu Maskawy.

Kopel – zlewnia tej rzeki zajmuje zachodnią część zasięgu terytorialnego, a dorzecze jej zbudowane jest z glin zwałowych. Również zlewnie dopływów Kopla lewobrzeżnych z Sokolnik Drążgowskich i spod Węgierskich zbudowane są przede wszystkim z glin zwałowych, a jedynie w górnej części z piasków i żwirów wodno-lodowcowych.

Cybina – odwadnia północną część Równiny Wrzesińskiej. Sieć rzeczna w zlewni jest mocno zawikłana. Za pośrednictwem rowów melioracyjnych Cybina łączy się z dopływami

Maskawy, Wrześnicy, Kopla i Głównej. Dorzecze Cybiny w górnym i dolnym biegu zbudowane jest z piasków i żwirów sandrowych; w części środkowej przeważają gliny zwałowe (w ujściowym odcinku Cybina przepływa przez sztuczne Jezioro Maltańskie utworzone w 1956 roku).

Główna – rzeka Główna wypływa z jeziora Lednica, a jej dorzecze budują twory piaszczysto-żwirowe sandrowe i moreny czołowej z płatami glin zwałowych oraz z występującym torfem w dolinach. Zlewnia Głównej ma połączenie rowami ze zlewniami Wrześnicy i Cybiny.

Teren nadleśnictwa charakteryzuje mała ilość i powierzchnia jezior. Niewielkie jeziora występują w obrębie Czarniejewo w okolicy Pobiedzisk, głównie w dolinach rzek Cybiny i Głównej (Dębiniec, Drażynek, Jezioro, Dobrze, Wójtostwo, Grzybionek, Kazanie), w okolicy Wagowa (Ósemka, Uli, Cyganek, Baba, Okrągłak) oraz w zasięgu zlewni rzeki Głównej (część jeziora Lednica, Biezdruchowo, Jerzykowo).

Duże kompleksy hodowlanych stawów rybnych znajdują się w dolinie Cybiny koło Iwna (Staw Środkowy, Staw Dolny), koło Promna oraz Siedlca; w dolinie Maskawy koło Stroszek oraz w dolinie Wrześnicy koło Czarniejewa (Staw Kurnik, Staw Piła, Staw przy Tartaku).

Obręb Nekła położony jest na obszarze bezjeziernym. Jedyne sztuczne zbiorniki powstały we Wrześni na rzece Wrześnicy oraz na rzece Maskawie w Środzie Wielkopolskiej (Jezioro Średzkie).

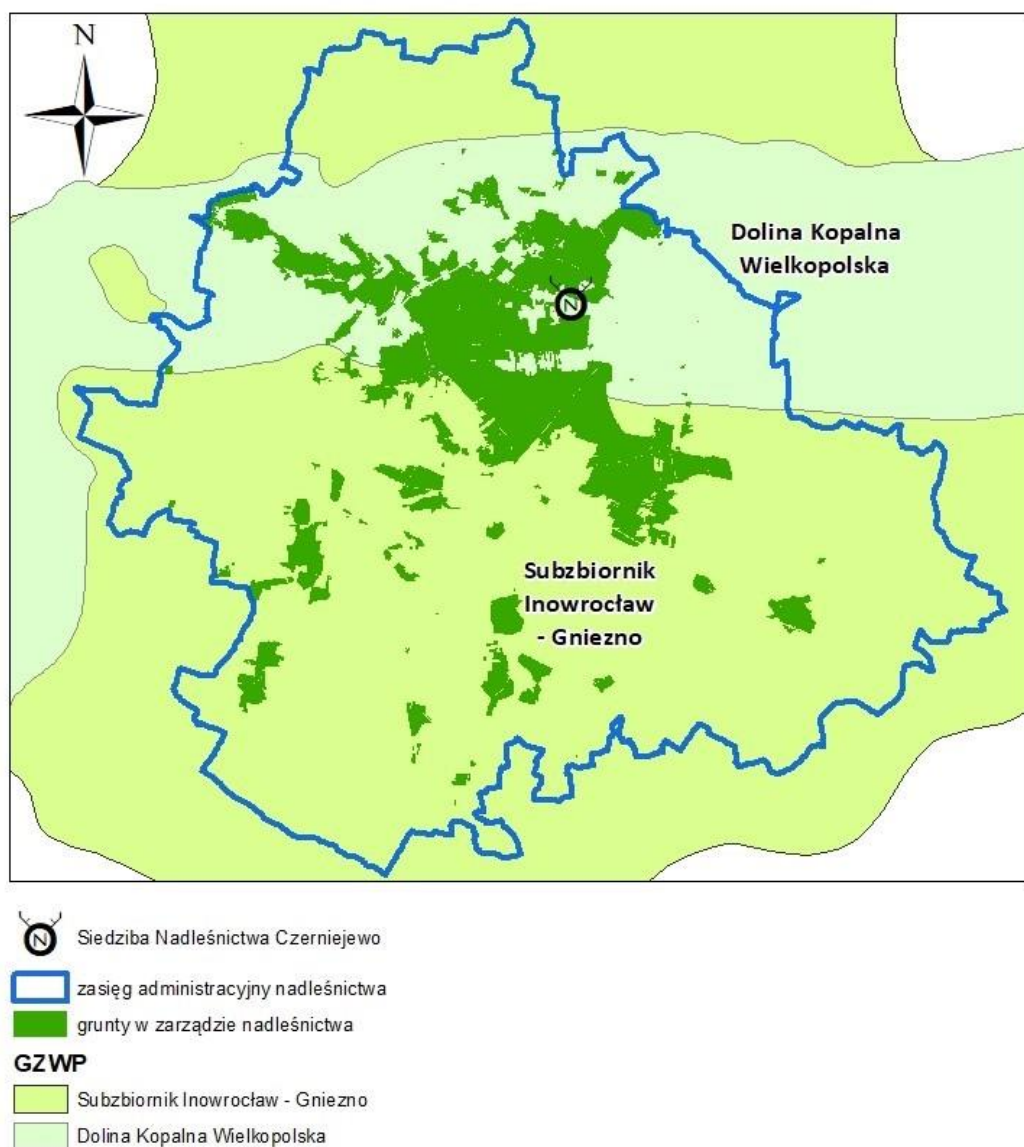
Gospodarcze wykorzystanie wód powierzchniowych to przede wszystkim stawy rybne, a także nawadnianie okolicznych łąk.

12.2. Wody podziemne

Teren nadleśnictwa leży w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- Dolina Kopalna Wielkopolska (GZWP nr 144) – porowy zbiornik wód czwartorzędowych o powierzchni 4122,4 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 394,3 tys. m³/dobę. Wody zbiornika należą na przeważającym obszarze do II klasy jakości. Podatność zbiornika na antropopresję jest bardzo niewielka.

- Subzbiornik Inowrocław – Gniezno (GZWP nr 143) – porowy zbiornik wód trzeciorzędowych o powierzchni 4995 km². Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 92,55 tys m³/dobę. Wody zbiornika należą na przeważającym obszarze do II klasy jakości. Podatność zbiornika na antropopresję jest bardzo niewielka.

Rysunek 8. Wody podziemne w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

13. Roślinność

W ramach planu urządzania lasu w roku 2018 dla gruntów leśnych nadleśnictwa wykonano opracowanie fitosocjologiczne.

Zbiorowiskiem roślinnym dominującym powierzchniowo na obszarze nadleśnictwa jest grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici – Carpinetum*. To zbiorowisko leśne obszaru Nadleśnictwa Czerniejewo jest związane przede wszystkim z siedliskami lasu świeżego i lasu wilgotnego, a na siedliskach zniekształconych działalnością człowieka również w typach siedliskowych lasu mieszanego, świeżego lasu mieszanego wilgotnego, głównie na glebach brunatnych wylugowanych i szarobrunatnych oraz czarnych ziemiach zdegradowanych. Tworzą go głównie drzewostany dębu szypułkowego w górnym piętrze z grabem w piętrze dolnym i domieszką wielu gatunków liściastych w obydwu piętrach.

Na terenie nadleśnictwa grąd środkowoeuropejski występuje w kilku podzespółach - podzespół typowy *Galio sylvatici – Carpinetum typicum*, reprezentujący wilgotniejszy wariant tego zbiorowiska wykształca się w typie siedliskowym lasu świeżego (również w jego wilgotniejszym wariacie). Podzespół ten zajmuje największą powierzchnię. Na siedliskach mniej wilgotnych występują podzespoły z groszkiem wiosennym *Galio Carpinetum lathyretosum* oraz z płonnikiem *Galio - Carpinetum polytrichosum*.

Łęg wiązowo-jesionowy *Ficario - Ulmetum minoris* to zespół leśny bogaty florystycznie, wilgociolubny, wybitnie eutroficzny związany z najżyźniejszymi siedliskami. Zajmuje głównie siedliska lasu wilgotnego i olsu jesionowego na glebach opadowo-glejowych właściwych. Ze wszystkich lasów łągowych zbiorowisko to najsilniej nawiązuje do grądów, z którymi łączą go związki przestrzenne. Większe kompleksy łągów wiązowo – jesionowych występują m. in. w obszarze Natura 2000 Grądy w Czerniejewie oraz w leśnictwie Podgaj.

Łęg jesionowo – olszowy *Fraxino-Alnetum* występuje na glebach lekko zabagnionych pośrednich między typowo łągowymi, a olszowymi, na terenach płaskich w dolinach wolno płynących cieków wodnych, również na obszarach źródliskowych. Jest dość częstym, lecz małopowierzchniowym zbiorowiskiem leśnym, rozpowszechnionym na obszarze całego nadleśnictwa, np. w rezerwacie Las Liściasty w Promnie.

Zespół kwaśnej dąbrowy *Calamagrostio arundinaceae - Quercetum* występuje na kwaśnym podłożu, na glebach bielicoziemnych, rzadziej brunatnych kwaśnych. W zbiorowisku tym gatunkiem panującym jest dąb bezszypułkowy z domieszką sztucznie wprowadzonej sosny. Najlepiej wykształcone fitocenozy zespołu występują w części środkowej i północnej kompleksu głównego.

Olsy (głównie ols porzeczkowy *Ribeso nigri* – *Alnetum*) zajmują na terenie nadleśnictwa stosunkowo niewielką powierzchnię. Najczęstsze są na terenie obszary natura 2000 Ostoja koło Promna.

Brzeziny bagienne *Vaccinio uliginosi* – *Betuletum pubescentis* są bardzo rzadko spotykane w nadleśnictwie. Jedyne płaty zespołu znajduje się w obszarze Natura 2000 Ostoja koło Promna.

Dużą powierzchnię w nadleśnictwie zajmują leśne zbiorowiska zastępcze z sosną, stosunkowo częste są również zbiorowiska zastępcze z olszą czarną, brzozą brodawkowatą i rodzimymi gatunkami dębów.

Spośród siedlisk nieleśnych największą powierzchnię zajmują łąki. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem łąkowym jest zespół *Stellario palustris-Deschampsietum caespitosae* ze związku *Calthion*.

Roślinność zbiorników wodnych prezentowana jest głównie przez zbiorowiska ze związku *Potamion*. Rzadkim składnikiem roślinności nadleśnictwa są zbiorowiska roślinne związane z torfowiskami zasadowymi – m. in. zespół skorpionowca brunatnego i turzycy obłej *Scorpidio* – *Caricetum diandrae*.

Oprócz opisanych powyżej zbiorowisk na terenie nadleśnictwa wyróżniono zbiorowiska roślinności szuwarowej (klasa *Phragmitetea*) i ruderalnej (klasy *Bidentetea*, *Stellarietea mediae* oraz *Artemisietea vulgaris*) a także pewna liczba zespołów nie ujętych w systematyce wg. Matuszkiewicza (2006).

Tabela 6. Jednostki roślinności rzeczywistej stwierdzone na terenie nadleśnictwa.

klasa roślinności wg. Matuszkiewicza*	roślinność rzeczywista	powierzchnia [ha]				Razem
		Obszar Natura 2000			poza obszarami Natura 2000	
		Dolina Cybiny	Grądy w Czerniejewie	Ostoja koło Promna		
<i>Bidentetea</i>	związek <i>Bidention</i>			0,22		0,22
	<i>Bidenti-Atriplicetum prostratae</i>			0,33		0,33
<i>Bidentetea</i> - łącznie		0	0	0,55	0	0,55
<i>Stellarietea mediae</i>	<i>Spergulo-Echinochloetum cruris-galli</i>				0,91	0,91
	Zb. <i>Agrostis capillaris-Conyza canadensis</i>		0,18			0,18
<i>Stellarietea mediae</i> - łącznie		0	0,18	0	0,91	1,09
<i>Epilobietea angustifolii</i>	związek <i>Epilobion angustifolii</i>				4,12	4,12
	<i>Calamagrostietum epigeji</i>	0,44	1,29	2,01		3,74
	<i>Rubo caesii-Calamagrostietum epigeji</i>			0,29		0,29
<i>Epilobietea angustifolii</i> - łącznie		0,44	1,29	2,3	0	4,03

klasa roślinności wg. Matuszkiewicza*	roślinność rzeczywista	powierzchnia [ha]				Razem
		Obszar Natura 2000			poza obszarami Natura 2000	
		Dolina Cybiny	Grądy w Czerniejewie	Ostoja koło Promna		
<i>Artemisietea vulgaris</i>	rząd <i>Glechometalia</i>	0,67	3,66	1,47		5,8
	związek <i>Alliarion</i>			7		7
	<i>Anthriscetum sylvestris</i>			0,88		0,88
	<i>Rudbeckio-Solidaginetum</i>			0,39		0,39
	<i>Urtico-Aegopodietum podagrariae</i>		0,66			0,66
	<i>Urtico-Convolutetum sepium</i>			0,79		0,79
	<i>Artemisietea vulgaris</i> - łącznie		0,67	4,32	10,53	0
<i>Charetea</i>	<i>Charetum hispidae</i>			4,51	0,6	5,11
<i>Charetea</i> - łącznie				4,51	0,6	5,11
<i>Potametea</i>	związek <i>Potamion</i>			6,03	22,51	28,54
	<i>Nymphaeo albae-Nupharetum albae</i>			6,98		6,98
	<i>Potametea</i> - łącznie	0	0	13,01	22,51	35,52
<i>Phragmitetea</i>	związek <i>Magnocaricion</i>			0,32		0,32
	<i>Caricetum acutiformis</i>	0,97	2,86	8,63	1,06	13,52
	<i>Caricetum elatae</i>		0,6			0,6
	<i>Caricetum gracilis</i>				1,5	1,5
	<i>Cladietum marisci</i>			0,01		0,01
	<i>Iridetum pseudacori</i>			0,26	0,77	1,03
	<i>Phalaridetum arundinaceae</i>		1,45			1,45
	<i>Phragmitetum communis</i>			4,6		4,6
	<i>Thelypterido-Phragmitetum</i>			4,99		4,99
	<i>Typhetum latifoliae</i>				0,59	0,59
	<i>Phragmitetea</i> - łącznie	0,97	4,91	18,49	3,92	28,29
<i>Molinio - Arrhenatheretea</i>	rząd <i>Arrhenatheretalia</i>		0,99	0,14		1,13
	rząd <i>Molinietalia</i>		4,52	2,42		6,94
	związek <i>Molinion</i>			5,01	3,2	8,21
	związek <i>Arrhenatherion elatioris</i>		0,66	1,12		1,78
	związek <i>Calthion</i>		1,71			1,71
	<i>Arrhenatheretum elatioris</i>			0,24		0,24
	<i>Ranunculo-Alopecuretum pratensis</i>		1,84			1,84
	<i>Stellario palustris-Deschampsietum caespitosae</i>		15,47	0,44	3,72	19,63
	<i>Zb.Deschampsia caespitosa</i>				2,37	2,37
	<i>Molinio - Arrhenatheretea</i> - łącznie	0	25,19	9,37	9,29	43,85
<i>Scheuchzerio - Caricetea nigrae</i>	związek <i>Caricion lasiocarpae</i>				0,38	0,38
	<i>Scorpidio-Caricetum</i>			4,34		4,34

klasa roślinności wg. Matuszkiewicza*	roślinność rzeczywista	powierzchnia [ha]				Razem
		Obszar Natura 2000			poza obszarami Natura 2000	
		Dolina Cybiny	Grądy w Czarniejewie	Ostoja koło Promna		
Scheuchzerio - Caricetea nigrae - łącznie	<i>diandrae</i>					
		0	0	4,34	0,38	4,72
Rhamno - Prunetea Rhamno - Prunetea - łącznie	<i>Pruno spinosae-Crataegetum</i>			0,27		0,27
				0,27		0,27
Alnetea glutinosae Alnetea glutinosae - łącznie	<i>Ribeso nigri - Alnetum</i>		3,44	23,64	14,95	42,03
	<i>Salicetum cinereae</i>			17,91		17,91
	<i>Sphagno-Alnetum</i>			0,69		0,69
		0	3,44	42,24	14,95	60,63
Vaccinio - Piceetea Vaccinio - Piceetea - łącznie	<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>			0,45		0,45
				0,45		0,45
Quercetea robori - petraea Quercetea robori - petraea - łącznie	<i>Calamagostrio arundinaceae - Quercetum</i>				73,2	73,2
					73,2	73,2
Quercu -Fagetea Quercu -Fagetea - łącznie	<i>Fraxino - Alnetum</i>	0,39	36,29	57,93	176,52	271,13
	<i>Fraxino - Ulmetum</i>	14,91	126,31	9,2	388,74	539,16
	<i>Galio - Carpinetum lathyretosum</i>	0,55	1,48	31,68	52,04	85,75
	<i>Galio - Carpinetum polytrichosum</i>		122,65		73,61	196,26
	<i>Galio - Carpinetum typicum</i>	6,03	315,66	326,56	297,53	945,78
	<i>Lzz Acer negundo</i>				0,89	0,89
	<i>Lzz Acer pseudoplatanus</i>	5,41	0,61	7,71		13,73
	<i>Lzz Alnus glutinosa</i>	0,05	23,52	36,98	186,63	247,18
	<i>Lzz Betula pendula</i>	11,48	126,03	27,82	44,31	209,64
	<i>Lzz Fagus sylvatica</i>			19,65	3,21	22,86
	<i>Lzz Fraxinus excelsior</i>			1,65	17,82	19,47
	<i>Lzz Larix decidua</i>		8,21	1,7		9,91
	<i>Lzz Picea abies</i>		7,63		9,79	17,42
	<i>Lzz Pinus sylvestris</i>	60,73	251,83	455,7	71,68	839,94
	<i>Lzz Pinus nigra</i>			4,01		4,01
	<i>Lzz Populus tremula</i>	0,59			3,38	3,97
	<i>Lzz Prunus spinosa</i>				2	2
	<i>Lzz Quercus</i>	1,29	32,25	41,13	71,75	146,42
	<i>Lzz Robinia pseudacaccia</i>			0,98	0,75	1,73
	<i>Zb. Acer pseudoplatanus-Urtica dioica</i>			0,23		0,23
			101,43	1052,47	1022,93	1400,65
Zbiorowiska poza systematyką wg. Matuszkiewicza	<i>Aegopodio-Sambucetum nigrae</i>			0,68		0,68

klasa roślinności wg. Matuszkiewicza*	roślinność rzeczywista	powierzchnia [ha]				Razem
		Obszar Natura 2000			poza obszarami Natura 2000	
		Dolina Cybiny	Grądy w Czerniejewie	Ostoja koło Promna		
	<i>Agropyro repentis-Aegopodietum podagrariae</i>		0,42			0,42
	<i>Carduo crispi-Rubetum caesii</i>			0,36		0,36
	<i>Euonymo-Cornetum</i>			0,83	9,3	10,13
	<i>Euonymo-Coryletum</i>		1,56	1,16		2,72
	<i>Euonymo-Prunetum</i>			0,29		0,29
	<i>Eupatorietum cannabini</i>			0,34		0,34
	<i>Galietum borealis</i>				4,16	4,16
	Zb. <i>Alnus glutinosa-Acer pseudoplatanus</i>			0,12		0,12
	Zb. <i>Alnus glutinosa-Rubus idaeus</i>			0,68		0,68
	Zb. <i>Alnus glutinosa-Urtica dioica</i>			1,01		1,01
	Zb. <i>Fraxinus excelsior-Urtica dioica</i>		0,43			0,43
	Zb. <i>Holcus lanatus-Dactylis glomerata</i>			0,11		0,11
	Zb. <i>Padus serotina</i>				1,21	1,21
	Zb. <i>Pinus sylvestris-Brachypodium sylvaticum</i>			0,23		0,23
	Zb. <i>Pinus-Acer-Quercus</i>			0,46		0,46
	Zb. <i>Pinus-Quercus-Acer</i>			0,19		0,19
	Zb. <i>Prunus insititia</i>			0,45		0,45
	Zb. <i>Prunus spinosa-Arrhenatherum elatius</i>			0,33		0,33
	Zb. <i>Urtica dioica-Poa trivialis</i>			0,31		0,31
Zbiorowiska poza systematyką wg. Matuszkiewicza - łącznie		0	2,41	7,55	14,67	24,63
Ogółem:		103,51	1094,21	1136,86	1545,2	3879,78

* Matuszkiewicz W. 2006. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa.

14. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510), a także zawierającym zaktualizowane załączniki do powyższego aktu prawnego Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r.

(Dz.U. 2013 poz. 1302) - część zbiorowisk roślinnych jest przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, w tym niektóre uznano za priorytetowe oraz wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000.

Pierwszą inwentaryzację siedlisk przyrodniczych nadleśnictwo przeprowadziło w latach 2006 i 2007 na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. oraz Decyzji nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25.07.2006 roku w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 i 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Siedliska przyrodnicze inwentaryzowano również dla potrzeb planów zadań ochronnych (PZO) dla obszarów natura 2000 oraz planów ochrony rezerwatów (POR).

W roku 2018 r. równoległe z pracami urządzeniowymi Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej wykonywało opracowanie fitosocjologiczne oraz weryfikację siedlisk przyrodniczych.

Na terenie nadleśnictwa wyróżniono jedenaście typów siedlisk na łącznej powierzchni **2253,75** ha (tab. 7). Wśród nich największą powierzchnię zajmują grądy (siedlisko **9170**), reprezentowane przez zespół grądu środkowoeuropejskiego *Galio-Carpinetum* – 55,1% łącznej powierzchni siedlisk Natura 2000 w nadleśnictwie. Znaczący udział mają łągi - siedliska **91F0** reprezentowane przez zespół *Ficario – Ulmetum* (25,22% powierzchni siedlisk) oraz **91E0** (13% powierzchni siedlisk), reprezentowane w nadleśnictwie przez zespół łągu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum*. Największe kompleksy płatów wymienionych powyżej siedlisk znajdują się w dwóch obszarach Natura 2000 – Ostoja Koło Promna oraz Grądy w Czerniejewie. Mniejszy udział (3,24% powierzchni siedlisk) mają kwaśne dąbrowy **9190**. Bory bagienne **91D0** reprezentowane są wyłącznie przez dwa płaty o łącznej powierzchni 1,14 ha, znajdujące się na terenie Ostoi Koło Promna.

Spośród siedlisk nieleśnych najliczniejsze są jeziora eutroficzne (siedlisko **3150**). Siedlisko **3140** reprezentowane jest przez objęte ochroną rezerwatową ramienicowe jezioro Dębiniec. Na terenie Ostoi Koło Promna znajduje się torfowisko zasadowe (siedlisko **7230**). Na gruntach w zarządzie nadleśnictwa znajdują się łąki reprezentujące siedliska **6410** i **6510**. Znikomą powierzchnię zajmują torfowiska przejściowe (siedlisko **7140**).

Pomiędzy rokiem 2007 a 2018 nastąpiły dość znaczne zmiany w powierzchni poszczególnych siedlisk (tab. 8). Wśród siedlisk leśnych najmniej zmieniła się powierzchnia siedlisk 9170 i 91F0. Odnotowano ubytek powierzchni kwaśnych dąbrów (siedlisko 91E0) oraz łągów topolowych, olszowych i jesionowych. Do grupy przyrodniczych siedlisk leśnych dodane zostały bory i lasy bagienne – w roku 2018 stwierdzono nie notowane dotąd dwa płaty siedliska. Wśród siedlisk nieleśnych wyraźnie zmniejszyła się powierzchnia łąk świeżych (siedlisko 6510)

oraz torfowisk przejściowych (7140). W roku 2018 nie odnotowano torfowisk nakredowych (7210), których powierzchnię w roku 2007 szacowano na 6,97 ha. Do listy siedlisk nieleśnych dodano natomiast torfowiska zasadowe (7230) oraz zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410). Spośród siedlisk wodnych nastąpił ubytek powierzchni siedliska 3150, odnotowano natomiast występowanie nieinwentaryzowanego wcześniej siedliska jezior twardowodnych (3140).

Wymienione powyżej zmiany powierzchni są tylko w pewnym stopniu odzwierciedleniem rzeczywistych procesów przyrodniczych – huraganu z 2017 r. oraz suszy. Pozostałe zmiany wynikają z różnic w klasyfikacji poszczególnych płątów. Szczegółowe metodyki monitoringowe, pozwalające na dokładne przyporządkowanie zbiorowisk roślinnych do konkretnych siedlisk Natura 2000 zostały opracowane przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska po 2010 r. Różnice w klasyfikacji tłumaczą m. in. ubytek powierzchni siedliska 7210 na rzecz 7230. Spadek powierzchni zajmowanej przez łąki świeże (6510) jest wypadkową zmian sposobu użytkowania gruntów i różnic klasyfikacyjnych.

Tabela 7. Wyszczególnienie siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa zgodnie z inwentaryzacją z 2018 r.

Lp	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Nazwa obszaru			Poza obszarami Natura 2000	Pow. razem [ha]
			Dolina Cybiny	Grądy w Czerniejewie	Ostoja koło Promna		
1	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	3140			20,22	0,60	20,82
2	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150			13,01	22,51	35,52
3	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	6410			7,36	4,81	12,17
4	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510		0,68	1,39		2,07
5	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7140				0,39	0,39
6	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230			4,91		4,91
7	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170	6,54	440,88	359,64	434,84	1241,90
8	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	9190				73,2	73,20
9	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	91D0			1,14		1,14

Lp	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Nazwa obszaru			Poza obszarami Natura 2000	Pow. razem [ha]
			Dolina Cybiny	Grądy w Czerniejewie	Ostoja koło Promna		
10	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)*	91E0	0,39	41,94	61,06	182,78	286,17
11	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	16,72	122,42	9,34	426,98	575,46
Razem			23,65	605,92	478,07	1146,11	2253,75

Tabela 8. Porównanie wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych nadleśnictwa z 2007 i 2018 r.

Lp	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Nazwa obszaru						Poza obszarami Natura 2000		Pow. razem [ha]	
			Dolina Cybiny		Grądy w Czerniejewie		Ostoja koło Promna		2007*	2018	2007*	2018
			2007*	2018	2007*	2018	2007*	2018				
1	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	3140	0	0	0	0	0	20,22	0	0,60	0	20,82
2	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150	0	0	0	0	32,84	13,01	24,74	22,51	57,59	35,52
3	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	6410	0	0	0	0	0	7,36	0	4,81	0	12,17
4	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	0	0	12,57	0,68	2,11	1,39	16,16	0	30,84	2,07
5	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7140	0	0	0	0	4,22	0	0	0,39	4,22	0,39
6	Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumi</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	7210	0	0	0	0	6,97	0	0	0	6,97	0,01
7	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	0	0	0	0	0	4,91	0	0	0	4,91
8	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170	15,93	6,54	474,36	440,88	318,13	359,64	431,25	434,84	1239,66	1241,9
9	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	9190	2,59	0	3,37	0	46,06	0	172,29	73,2	224,31	73,20
10	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	91D0	0	0	0	0	0	1,14	0	0	0	1,14

Lp	Nazwa siedliska	Kod siedliska	Nazwa obszaru						Poza obszarami Natura 2000		Pow. razem [ha]	
			Dolina Cybiny		Grądy w Czerniejewie		Ostoja koło Promna		2007*	2018	2007*	2018
			2007*	2018	2007*	2018	2007*	2018				
11	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	91E0	5,31	0,39	80,37	41,94	49,29	61,06	402,88	182,78	537,85	286,17
12	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	0	16,72	107,97	122,42	8,1	9,34	468,97	426,98	585,04	575,46
Razem			23,82	23,65	678,63	605,92	467,73	478,07	1516,29	1146,11	2686,47	2253,75

15. Drzewostany

15.1. Bogactwo gatunkowe

Charakterystykę bogactwa gatunkowego rozpatrywanego pod względem ilości gatunków drzew tworzących drzewostany przedstawia tabela 9.

Tabela 9 Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (wzór nr 13).

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb CZERNIEJEWO	jednogatunkowe	309,36	1015,25	189,97	1514,58	25,6
		78691	372461	69900	521053	27,9
	dwugatunkowe	487,64	759,72	661,83	1909,19	32,3
		100121	260181	259039	619341	33,2
	trzygatunkowe	373,64	546,05	641,37	1561,06	26,4
		44303	189537	254784	488624	26,2
	czter- i więcej gatunkowe	340,29	275,64	318,41	934,34	15,8
		34273	89594	114128	237995	12,7
Obręb NEKLA	jednogatunkowe	391,05	1026,86	435,50	1853,41	31,6
		71020	354301	158402	583723	38,5
	dwugatunkowe	578,71	774,62	517,00	1870,33	31,9
		73858	246450	176761	497069	32,8
	trzygatunkowe	492,51	342,60	461,40	1296,51	22,1
		42844	100687	143906	287438	18,9
	czter- i więcej gatunkowe	401,35	162,78	279,97	844,10	14,4
		32444	40031	76749	149224	9,8
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO	jednogatunkowe	700,41	2042,11	625,47	3367,99	28,6
		149712	726762	228302	1104776	32,6
	dwugatunkowe	1066,35	1534,34	1178,83	3779,52	32,1
		173979	506632	435799	1116410	33,0
	trzygatunkowe	866,15	888,65	1102,77	2857,57	24,3
		87147	290224	398690	776061	22,9
	czter- i więcej gatunkowe	741,64	438,42	598,38	1778,44	15,1
		66716	129625	190877	387218	11,4

W nadleśnictwie udział drzewostanów jedno- dwu- i trzygatunkowych jest stosunkowo wyrównany (odpowiednio 28,6, 32,1 i 24,3% udziału powierzchniowego). Udział drzewostanów cztero- i więcej gatunkowych jest niższy (15,1%).

15.2. Struktura pionowa

Zróźnicowanie budowy pionowej drzewostanów nadleśnictwa przedstawia tabela 10.

Tabela 10 Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów według grup wiekowych i struktury (wzór nr 14).

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb CZERNIEJEWO	jednopiętrowe	1510,93 257388	2503,52 874797	956,19 375692	4970,64 1507876	84,0 80,8
	dwupiętrowe	0,00 0	79,78 33170	414,77 188238	494,55 221408	8,4 11,9
	wielopiętrowe	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	o budowie przerębowej	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	w KO i KDO	0,00 0	13,36 3807	440,62 133921	453,98 137728	7,7 7,4
Obręb NEKLA	jednopiętrowe	1863,62 220166	2211,21 708733	922,35 321794	4997,18 1250693	85,2 82,4
	dwupiętrowe	0,00 0	64,71 26606	247,00 104204	311,71 130810	5,3 8,6
	wielopiętrowe	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	o budowie przerębowej	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	w KO i KDO	0,00 0	30,94 6132	524,52 129820	555,46 135951	9,5 9,0
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO	jednopiętrowe	3374,55 477554	4714,73 1583529	1878,54 697486	9967,82 2758569	84,6 81,5
	dwupiętrowe	0,00 0	144,49 59776	661,77 292442	806,26 352217	6,8 10,4
	wielopiętrowe	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	o budowie przerębowej	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	w KO i KDO	0,00 0	44,30 9939	965,14 263741	1009,44 273679	8,6 8,1

Wśród drzewostanów nadleśnictwa zdecydowanie dominują drzewostany jednopiętrowe (84,6% udziału powierzchniowego). Drzewostany wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej nie występują.

15.3. Pochodzenie drzewostanów

Rodzaj i pochodzenie drzewostanów nadleśnictwa prezentuje tabela 11, w której zestawiono ich powierzchnię w trzech grupach wiekowych.

Tabela 11. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych (wzór nr 15).

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb CZERNIEJEWO	z panującym gat. obcym	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	plantacje drzew szybko rosnących	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	odroślowe	6,32 1524	19,29 6562	6,87 2728	32,48 10813	0,5 0,6
	z samosiewu	49,37 10737	63,56 18638	4,12 1557	117,05 30933	2,0 1,7
	z sadzenia	0,00 0	0,00 0	2,04 467	2,04 467	0,0 0,0
	brak informacji	1455,24 245128	2513,81 886574	1798,55 693098	5767,60 1824800	97,4 97,7
	Obręb NEKLA	z panującym gat. obcym	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0
plantacje drzew szybko rosnących		0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
odroślowe		29,78 5158	17,81 4693	4,84 968	52,43 10820	0,9 0,7
z samosiewu		114,12 21196	113,62 27756	6,37 1484	234,11 50437	4,0 3,3
z sadzenia		0,94 0	18,96 5506	0,00 0	19,90 5506	0,3 0,4
brak informacji		1718,78 193811	2156,47 703515	1682,66 553365	5557,91 1450691	94,8 95,6
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO		z panującym gat. obcym	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0
	plantacje drzew szybko rosnących	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0
	odroślowe	36,10 6682	37,10 11255	11,71 3696	84,91 21633	0,7 0,6
	z samosiewu	163,49 31933	177,18 46395	10,49 3042	351,16 81369	3,0 2,4
	z sadzenia	0,94 0	18,96 5506	2,04 467	21,94 5973	0,2 0,2
	brak informacji	3174,02 438939	4670,28 1590088	3481,21 1246464	11325,51 3275491	96,1 96,8

W stosunku do 96,1% powierzchni leśnej brak jest informacji na temat pochodzenia drzewostanów. Prawdopodobnie w większości pochodzą one z nasadzeń. Odnowienia naturalne – z samosiewu wykazano na 3% powierzchni leśnej.

15.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Analizę zgodności składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi wykazano zgodnie z wytycznymi Instrukcji urządzania lasu. Uprawy i młodniki do lat 10 oceniono według § 40, ust. 2 w dziale elaboratu Ocena gospodarki ubiegłego okresu. Ocenę zgodności składu gatunkowego drzewostanów starszych przeprowadzono według § 40, ust. 3.

Zestawienie powierzchni według zgodności składu gatunkowego z siedliskiem przedstawia tabela nr 12. W zestawieniu tym za podstawę zgodności składu gatunkowego przyjęto aktualne siedliskowe typy lasu określone w planie u.l. oraz typy drzewostanów.

Tabela 12. Zestawienie powierzchni [ha] według zgodności składu gatunkowego z siedliskiem (wzór nr 20).

Obręb, nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
Obręb CZERNIEJEWO	BMŚW	DB SO	186,18	61,2	109,18	35,9	9,04	3,0
		SO	608,32	98,1	11,52	1,9		
	BMW	SO	18,69	95,8	0,82	4,2		
	BŚW	SO	9,00	100,0				
	LMŚW	DB	35,71	100,0				
		DB SO	1709,23	61,3	993,94	35,6	85,44	3,1
		GB DB	33,84	40,3	48,28	57,4	1,93	2,3
		SO	12,26	100,0				
		SO DB	96,61	52,0	87,53	47,1	1,59	0,9
	LMW	SO GB DB			2,85	100,0		
		GB DB	2,48	39,3	3,83	60,7		
		JS WZ DB			2,27	100,0		
	LŚW	SO DB	44,29	13,0	214,75	62,9	82,16	24,1
		BK DB			30,31	100,0		
		DB	59,99	13,4	201,75	45,1	185,31	41,5
		GB DB	274,94	53,4	223,93	43,5	15,70	3,1
	LW	JS WZ DB	3,34	47,0	2,78	39,2	0,98	13,8
GB DB		16,05	53,5	6,82	22,7	7,14	23,8	
JS DB		25,68	12,3	71,68	34,3	111,87	53,5	
JS OL				4,08	100,0			
JS WZ DB		14,28	26,0	25,79	46,9	14,94	27,2	
OL	SO DB					0,61	100,0	
	OL	89,00	99,1			0,78	0,9	
	OLJ	DB WZ JS	1,99	100,0				

Obręb, nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
		JS DB					0,85	100,0
		JS OL	32,44	44,6	40,34	55,4		
		OL JS	4,03	9,4	37,50	87,2	1,48	3,4
		SO DB	1,05	100,0				
Obręb NEKLA	BMŚW	DB SO	379,51	51,1	360,75	48,6	2,24	0,3
		SO	290,01	95,3	8,98	2,9	5,45	1,8
	BMW	SO	41,50	88,3	1,49	3,2	3,99	8,5
	BŚW	SO	3,83	100,0				
	LŁ	JS OL			0,97	100,0		
	LMŚW	DB	34,43	100,0				
		DB SO	906,84	50,5	847,18	47,1	43,21	2,4
		GB DB	2,53	14,2	15,34	85,8		
		JS WZ DB			0,45	100,0		
		SO DB	51,88	26,9	115,91	60,2	24,74	12,8
		SO GB DB			0,56	100,0		
	LMW	GB DB			4,39	100,0		
		JS WZ DB			1,24	100,0		
		SO DB	72,25	16,7	221,03	50,9	140,55	32,4
	LŚW	BK DB	37,11	23,5	78,51	49,7	42,38	26,8
		DB	74,49	26,6	109,50	39,1	95,76	34,2
		DB WZ JS			4,10	100,0		
		GB DB	137,76	32,9	257,68	61,4	23,91	5,7
		JS WZ DB	26,11	28,1	62,77	67,5	4,06	4,4
	LW	GB DB	69,33	46,2	65,44	43,6	15,17	10,1
		JS DB	128,35	22,0	181,55	31,2	272,23	46,8
		JS GB DB			1,80	100,0		
		JS OL			0,82	100,0		
		JS WZ DB	93,78	26,8	168,12	48,0	88,23	25,2
	OL	OL	23,08	92,7			1,81	7,3
	OLJ	JS OL	79,03	64,5	43,50	35,5		
OL JS		18,77	19,4	61,25	63,3	16,70	17,3	
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO	BMŚW	DB SO	565,69	54,0	469,93	44,9	11,28	1,1
		SO	898,33	97,2	20,50	2,2	5,45	0,6
	BMW	SO	60,19	90,5	2,31	3,5	3,99	6,0
	BŚW	SO	12,83	100,0				
	LŁ	JS OL			0,97	100,0		
	LMŚW	DB	70,14	100,0				
		DB SO	2616,07	57,0	1841,12	40,1	128,65	2,8
		GB DB	36,37	35,7	63,62	62,4	1,93	1,9
		JS WZ DB			0,45	100,0		
		SO	12,26	100,0				
		SO DB	148,49	39,3	203,44	53,8	26,33	7,0
LMW	SO GB DB			3,41	100,0			
	GB DB	2,48	23,2	8,22	76,8			
	JS WZ DB			3,51	100,0			
LŚW	SO DB	116,54	15,0	435,78	56,2	222,71	28,7	
	BK DB	37,11	19,7	108,82	57,8	42,38	22,5	
	DB	134,48	18,5	311,25	42,8	281,07	38,7	
	DB WZ JS			4,10	100,0			

Obręb, nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
		GB DB	412,70	44,2	481,61	51,6	39,61	4,2
		JS WZ DB	29,45	29,4	65,55	65,5	5,04	5,0
	LW	GB DB	85,38	47,4	72,26	40,2	22,31	12,4
		JS DB	154,03	19,5	253,23	32,0	384,10	48,5
		JS GB DB			1,80	100,0		
		JS OL			4,90	100,0		
		JS WZ DB	108,06	26,7	193,91	47,9	103,17	25,5
		SO DB					0,61	100,0
		OL	OL	112,08	97,7			2,59
	OLJ	DB WZ JS	1,99	100,0				
		JS DB					0,85	100,0
		JS OL	111,47	57,1	83,84	42,9		
		OL JS	22,80	16,3	98,75	70,7	18,18	13,0
		SO DB	1,05	100,0				

Z wyżej zamieszczonych zestawień wynika znaczne zróżnicowanie zgodności składów gatunkowych w poszczególnych siedliskach i grupach siedlisk. Drzewostany niezgodne obojętnie z siedliskiem występują głównie w typach siedliskowych: LW i OLJ. Są to przede wszystkim drzewostany sosnowo – dębowe na siedlisku lasu świeżego oraz drzewostany jesionowo – dębowe na siedlisku olsu jesionowego. W nadleśnictwie brak jest drzewostanów o niezgodności negatywnej.

16. Ekologiczna ocena stanu lasu

16.1. Formy aktualnego stanu siedliska

Na ekologiczną ocenę stanu lasu składa się określenie aktualnego stanu siedliska i formy degeneracji lasu (ekosystemu leśnego).

Formy aktualnego stanu siedlisk leśnych ustala się wyróżniając grupy siedlisk w stanie naturalnym, zniekształconym i zdegradowanym z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów oraz grup żyznościowych siedlisk (bory, bory mieszane, lasy mieszane oraz lasy), wyróżniając w ramach nich następujące formy stanu siedliska: naturalne, zniekształcone, zdegradowane, silnie zdegradowane.

Zestawienie powierzchni według grup typów siedliskowych lasu, stanu lasu i grup wiekowych prezentuje tabela nr 13.

Tabela 13 Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] według grup typów siedliskowych lasu, stanu lasu i grup wiekowych (wzór nr 21).

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia/ miąższość					
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]	
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat			
Obręb CZERNIEJEWO	bory	naturalne	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,00 0	0,0 0,0	
		zniekształcone	1,20 350	7,80 2644	0,00 0	9,00 2995	0,2 0,2	
	bory mieszane	naturalne	147,68 32992	108,29 37386	20,94 7711	276,91 78089	4,7 4,2	
		zniekształcone	249,29 51214	379,75 133607	37,80 14137	666,84 198958	11,3 10,7	
	lasy mieszane	naturalne	297,39 36269	386,39 135855	836,61 311151	1520,39 483275	25,7 25,9	
		zniekształcone	442,25 81817	1251,09 453567	245,26 91554	1938,60 626938	32,8 33,6	
	lasy	naturalne	203,41 27823	217,88 67696	587,73 241356	1009,02 336876	17,0 18,0	
			zniekształcone	77,77 11529	152,66 50041	58,52 23333	288,95 84904	4,9 4,5
		ogółem	naturalne	730,13 110430	789,27 266473	1470,00 568827	2989,40 945730	50,5 50,7
			zniekształcone	780,80 146958	1807,39 645300	341,58 129024	2929,77 921283	49,5 49,3
	Obręb NEKLA	bory	naturalne	0,00 0	2,69 931	0,00 0	2,69 931	0,0 0,1
			zniekształcone	0,00 0	0,00 0	1,14 226	1,14 226	0,0 0,0
		bory mieszane	naturalne	178,66	193,48	124,89	497,03	8,5

Obręb, nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia/ miąższość					
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]	
			<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat			
			24048	76861	45212	146121	9,6	
		zniekształcone	122,76	441,49	32,64	596,89	10,2	
			22622	144419	11690	178732	11,8	
	lasy mieszane	naturalne	405,28	177,92	569,92	1153,12	19,7	
			33097	55490	187643	276229	18,2	
		zniekształcone	317,14	788,25	224,02	1329,41	22,7	
			48207	268045	78244	394496	26,0	
	las	naturalne	567,97	376,72	644,94	1589,63	27,1	
			54515	95599	205499	355613	23,4	
		zniekształcone	139,74	236,58	73,98	450,30	7,7	
			15878	69639	21758	107274	7,1	
	ogółem	naturalne	1266,77	814,33	1361,56	3442,66	58,7	
			130403	251815	443726	825945	54,4	
		zniekształcone	596,85	1492,53	332,31	2421,69	41,3	
			89762	489655	112091	691509	45,6	
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO	bory	naturalne	0,00	2,69	0,00	2,69	0,0	
			0	931	0	931	0,0	
		zniekształcone	1,20	7,80	1,14	10,14	0,1	
				350	2644	226	3220	0,1
	bory mieszane	naturalne	326,34	301,77	145,83	773,94	6,6	
			57040	114247	52924	224210	6,6	
		zniekształcone	372,05	821,24	70,44	1263,73	10,7	
				73836	278026	25827	377689	11,2
	las mieszane	naturalne	702,67	564,31	1406,53	2673,51	22,7	
			69366	191344	498794	759504	22,4	
		zniekształcone	759,39	2039,34	469,28	3268,01	27,7	
				130024	721612	169798	1021433	30,2
	las	naturalne	771,38	594,60	1232,67	2598,65	22,1	
			82338	163295	446855	692489	20,5	
		zniekształcone	217,51	389,24	132,50	739,25	6,3	
				27407	119680	45091	192178	5,7
	ogółem	naturalne	1996,90	1603,60	2831,56	6432,06	54,6	
			240833	518289	1012553	1771675	52,3	
		zniekształcone	1377,65	3299,92	673,89	5351,46	45,4	
				236720	1134955	241116	1612791	47,7

Na terenie w zarządzie nadleśnictwa udział siedlisk w stanie naturalnym i zniekształconym jest podobny – (odpowiednio 54,6% oraz 45,4%). Największe powierzchnie siedlisk zniekształconych stwierdzono w grupie lasów mieszanych. Pozytywnym zjawiskiem jest brak siedlisk zdegradowanych, silnie zdegradowanych oraz przekształconych i zdewastowanych.

16.2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Jedną z form degeneracji lasu jest jego borowacenie (pinetyzacja). Określa się ją dla drzewostanów na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W zależności od udziału sosny lub świerka w górnej warstwie drzew wyróżnia się:

- borowacenie słabe – przy udziale sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynoszącym ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50 – 80% na siedliskach lasów mieszanych, 10 – 30% na siedliskach lasowych;
- borowacenie średnie, jeżeli udział sosny lub świerka wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30 – 60% na siedliskach lasowych;
- borowacenie mocne, jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Występowanie omawianego procesu w lasach Nadleśnictwa Czerniejewo prezentuje tabela 14.

Tabela 14. Zestawienie powierzchni [ha] według form degeneracji lasu – borowacenie (wzór nr 22).

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb CZERNIEJEWO	brak	554,53	526,13	436,18	1516,84	25,6
	słabe	709,13	886,90	395,31	1991,34	33,6
	średnie	229,31	1099,26	830,03	2158,60	36,5
	mocne	17,96	84,37	150,06	252,39	4,3
Obręb NEKLA	brak	925,99	659,37	606,90	2192,26	37,4
	słabe	688,55	940,32	389,34	2018,21	34,4
	średnie	234,93	650,71	588,66	1474,30	25,1
	mocne	14,15	56,46	108,97	179,58	3,1
Nadleśnictwo CZERNIEJEWO	brak	1480,52	1185,50	1043,08	3709,10	31,5
	słabe	1397,68	1827,22	784,65	4009,55	34,0
	średnie	464,24	1749,97	1418,69	3632,90	30,8
	mocne	32,11	140,83	259,03	431,97	3,7

Drugą z form degeneracji lasu jest jego monotypizacja. Dotyczy ona ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów określonego dla kompleksów o powierzchni powyżej 200 ha oraz w przypadkach, gdy drzewostany jednogatunkowe i jednowiekowe występują na zwartych powierzchniach (około 100 ha). Tę formę degeneracji wyróżnia się dla sosny i świerka.

Rozróżnia się tu:

- monotypizację pełną, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80%;
- monotypizację częściową, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50 – 80% lub, gdy udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków przekracza 80%.

Podczas analizy przestrzennego rozmieszczenia jednogatunkowych drzewostanów sosnowych i świerkowych nadleśnictwa nie stwierdzono występowania monotypizacji.

Kolejną formą degeneracji ekosystemu leśnego jest neofityzacja – wynika ona ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania do drzewostanów gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia (w formie, co najmniej 10% udziału w drzewostanie).

Neofityzacja w drzewostanach nadleśnictwa związana jest z obecnością gatunków obcego pochodzenia. Największy udział powierzchniowy wykazuje czeremcha amerykańska, występująca powszechnie w warstwie podszytu. Drugim, pod względem udziału powierzchniowego gatunkiem jest robinia akacjowa. Większe znaczenie gospodarcze mogą mieć jeszcze drzewostany z jesionem amerykańskim i daglezią zieloną, a pozostałe gatunki zajmują poniżej 1% udziału powierzchniowego.

Ponadto na terenie nadleśnictwa stwierdzono występowanie następujących neofitów: bzu lilaka *Syringa vulgaris* i śnieguliczki białej *Symphoricarpus albus* – występują przy zabudowaniach, terenach zdewastowanych po dawnych osadach, przy cmentarzach i w parkach, śnieguliczki niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora* – spotykanego masowo na żyznych siedliskach lasowych, nawłoci kanadyjskiej *Solidago canadensis* i nawłoci olbrzymiej *Solidago gigantea* – występującej na siedliskach ruderalnych, przydrożach, aluwiach, skrajach wilgotnych lasów i brzegach rowów.

17. Obiekty kultury materialnej

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarniejewo znajdują się liczne obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego, w tym wiele założeń parkowo – pałacowych i parkowo – dworskich. Wykaz zabytków figurujących w rejestrze przedstawiono poniżej.

Gmina Czarniejewo

Czarniejewo

- historyczny układ urbanistyczny miasta, XIV-XIX w., nr rej.: 591/Wlkp/A z 13.03.2008,
- kościół par.pw. św. Jana Chrzciciela, XVI w., XVIII w., 1904, nr rej.: 374/A z 25.11.1968,
- zespół pałacowy, XVIII-XX w., nr rej.: 878/Wlkp/Az 21.02.1964, z 19.01.1984 i z 2.01.2013, (pałac, 1771-90, 1926-28; 2 oficyny, 1771-90, 1926-28; stajnia, 4 ćw. XVIII w., 1926-28; wozownia, 4 ćw. XVIII, 1926-28; ogrodzenie dziedzińców, mur., z 2 bramami, XVIII-XX w.; park z przeddziedzińcem i dziedzińcem honorowym, XVIII-XX w.; budynek bażantarni w parku, pocz. XIX w.; most na drodze dojazdowej z miasta, XVIII w.),
- dom, Rynek 7, 1834, nr rej.: 972/A z 6.03.1970,
- dom, pl. Wiosny Ludów 17/18, 1834, nr rej.: 375/A z 25.11.1968

Gmina Dominowo

Bagrowo

- kościół par. pw. św. Katarzyny, drewn., 1751, nr rej.: 2431/A z 22.12.1932,
- zespół dworski, pocz. XX w., nr rej.: 556/Wlkp/A z 31.10.2007

Biskupice

- dwór, XVIII w., nr rej.: 2505/A z 7.09.1954

Chłapowo

- zespół pałacowy (pałac, 1865-66, nr rej.: 1451/A z 8.06.1973; park, 2 poł. XIX w., nr rej.: 1719/A z 23.04.1975)

Dzierżnica

- zespół pałacowy, nr rej.: 1535/A z 2.07.1974 (pałac, 1884-85; park, 2 poł. XIX w.)

Giecz

- kościół pw. NMP Wniebowziętej, 2 poł.XII w., 1951-53, nr rej.: 2433/A z 22.12.1932

Giecz - Grodziszczko

- kościół pw. św. Jana Chrzciciela, drewn., poł. XVIII - XIX w., nr rej.: 2434/A z 22.12.1932,
- park, nr rej.: 1785/A z 14.02.1979

Kopaszyce

- zespół dworski (dwór, k. XIX w., 1905, nr rej.: 15/Wlkp/A z 6.10.1999; park, 2 poł. XIX w., nr rej.: 1754/A z 30.04.1977 oraz 1799/A z 18.08.1980).

Murzynowo Kościelne

- kościół pw. św. Jana Chrzciciela, drewn., poł. XVIII w., 1900, nr rej.: 2439/A z 22.12.1932,
- park dworski, XIX w., nr rej.: 1755/A z 5.05.1977.

Gmina Łubowo

Dziekanowice

- kościół par. pw. św. Marcina, 1856, nr rej.: 951/Wlkp/A z 2.02.2015,
- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.,
- ogrodzenie, mur., 2 poł. XIX w., nr rej.: j.w.,
- park, poł. XIX w., nr rej.: 2102/A z 3.11.1986

Fałkowo

- zespół pałacowy, 1890, nr rej.: 1631/A z 11.11.1974 (pałac, park)

Imielno

- kościół par. pw. Narodzenia NMP, 1870 i cmentarz kościelny, nr rej.: 731/Wlkp/A z 17.12.2008

Lednogóra

- obszar krajobrazu kulturowego - otoczenie wyspy Ostrów Lednicki, nr rej.: 18/Wlkp/C z 10.11.2006,
- wyspa Ostrów Lednicki, nr rej.: 73/78/57 z 26.03.1957,
- ruiny palatium i kaplicy, nr rej.: 2404/A z 12.03.1930,
- wyspa „Ledniczka”, nr rej.: 73/77/57 z 26.03.1957,
- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, 1899-1900, nr rej.: 950/Wlkp/Az 21.06.1996

Rybitwy

- dwór (nr 17), po 1920, nr rej.: 2257/A z 22.06.1993

Gmina Kostrzyn

Czerlejno

- kościół par. pw. NMP Wniebowziętej, drewn., 1743, nr rej.: 2432/A z 22.12.1932,
- zespół pałacowy, nr rej.: 2207/A z 11.06.1991 (pałac z oficyną, 1913; park, pocz. XX w.)

Drążgowo

- zespół pałacowy, pocz. XIX w., nr rej.: 1534/A z 2.07.1974 (pałac, park)

Gułtowy

- kościół par. pw. św. Kazimierza, szach., 1737-38, 1834, nr rej.: 2468/A z 1.09.1935,

- zespół pałacowy (pałac, 1780-86, nr rej.: 2469/A z 11.03.1952; park, 2 poł. XVIII w., nr rej.: 175/A z 18.07.1968; oficyna, 1780, nr rej.: j.w.)

Ignacewo

- dwór, 1879, nr rej.: 2260/A z 16.12.1992

Iwno

- kościół par. pw. NMP Szkaplerznej, 1783, nr rej.: 2470/A z 3.09.1935,
- zespół pałacowy, 2 poł. XIX w., XX w., nr rej.: 767/Wlkp/A z 29.10.1968, z 4.02.1988, z 5.02.1981, z 23.11.1994 i z 20.10.2009 (pałac, 1 poł. XIX w., 1902-05; oficyna pałacowa, ok. 1850; park, XIX w.; główna brama wjazdowa, ok.1850; budynek przybramny (dom ogrodnika), ok.1850; ujeżdżalnia i wozownia, 1850-57; dom dyrektora, 1920; ochronka, XIX/XX w.),
- zespół folwarczny, poł. XIX w., k. XIX w., 1920-39, nr rej.: 2322/A z 24.11.1994 (stajnia ogierów; stajnia koni wyścigowych, 1890-1919; stajnia koni „remontowych”; gorzelnia, k. XIX w.; ogrodnictwo z oranżerią, k. XIX w.; stelmacharnia z kuźnią i magazynem; stodoła z młynem parowym i garaż pługów parowych, 4 ćw. XIX w.; stajnia; chlewnia; budynek mieszkalny)

Klony

- zespół dworski, nr rej.: 712/Wlkp/Az 10.09.1987i z 3.10.2008 (dwór, poł. XIX w.; park, 3 ćw. XIX w.)

Siedlec

- kościół par.pw. św. Mikołaja, 1770-75, nr rej.: 2441/A z 22.12.1932,
- zespół pałacowy (pałac, 1770-90, nr rej.: 2472 z 18.04.1952; park, 2 poł. XVIII w., XIX w., nr rej.: 1756/A z 7.05.1977)

Siekierki Wielkie

- kościół par.pw. św. Jadwigi, drewn., 1762, nr rej.: 2442/A z 22.12.1932,
- park, poł. XIX w., nr rej.: 2134/A z 11.09.1987

Tarnowo

- zespół dworski, XIX w.(dwór, nr rej.: 2084/A z 27.03.1986; park, nr rej.: 2132/A z 10.09.1987)

Węgierskie

- zespół pałacowy, nr rej.: 2160/A z 18.08.1988 (pałac, XIX/XX w.; park, XIX w.)

Miasto i gmina Nekla

Mystki

- zespół pałacowy, 2 poł. XIX w., nr rej.: 1453/A z 8.06.1973 (pałac, 1870-80; park, poł. XIX – XX w.)

Nekla

- zespół kościoła par., ul. Poznańska, 1899-1901, nr rej.: 2639/A z 29.01.1998 (kościół pw. św. Andrzeja Apostoła; kaplica; kostnica; cmentarz przykościelny; ogrodzenie),
- zespół dworski, poł. XIX w. (dwór, nr rej.: 1445/A z 12.04.1973; park, nr rej.: 83/41/58 z 14.11.1958 oraz 1726/A z 23.04.1975)

Opatówko

- kościół pw. św. Katarzyny, drewn., 1752-54, nr rej.: 2440/A z 22.12.1932

Podstolice

- zespół dworski, poł. XIX (dwór, nr rej.: 2154/A z 22.04.1988; park, nr rej.: 1987/A z 16.01.1985)

Targowa Górka

- dzwonnica, drewn., XVIII w., nr rej.: 968/A z 6.03.1970,
- poczta, ob. dom mieszkalny, XVIII/XIX w., nr rej.: 969/A z 6.03.1970,
- park dworski, XVIII w., nr rej.: 2367/A z 14.11.1958

Gmina Pobiedziska

Goluń

- zespół dworski, XIX w., nr rej.: 2127/A z 9.07.1987 (dwór, park)

Kociałkowa Górka

- zespół dworski, 2 poł. XIX w. (dwór, nr rej.: 2125/A z 26.06.1987; park, nr rej.: 2042/A z 1.1986)

Pobiedziska

- historyczny układ urbanistyczny, XIV-XIX/XX w., nr rej.: 434/Wlkp/a z 4.12.2006,
- kościół par. pw. św. Michała Archanioła, XIV w., nr rej.: 2407/A z 30.05.1933,
- dzwonnica drewn., XIX w., nr rej.: 1181/A z 24.07.1970,
- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. pw. Świętego Ducha, 1 poł. XIX w., nr rej.: 2183/A z 26.02.1990,
- pozostałości dworu obronnego nad jeziorem Małym, XIV-XVIII w., nr rej.: 1850/A z 5.06.1981,
- dom, ul. Czerniejewska 4 a, pocz. XIX w., nr rej.: 1156/A z 19.06.1970,
- willa z ogrodem, ul. Goślińska 2, XIX/XX w., nr rej.: 565/Wlkp/A z 19.12.2007,
- willa, ul. Kazimierza Odnowiciela 22, 1905, nr rej.: 116/Wlkp/A z 24.01.2002,
- dom, Rynek 4, szach., poł. XIX w., nr rej.: 1178/A z 23.07.1970,
- dom, Rynek 7, szach., XVIII/XIX w., nr rej.: 1182/A z 24.07.1970,
- dom, Rynek 12, 1 poł. XIX w., nr rej.: 1179/A z 23.07.1970,
- dom, Rynek 13, poł. XIX w., nr rej.: 1198/A z 27.07.1970

Pomaranowice

- zespół pałacowy (pałac, 1891, nr rej.: 1532/Az 2.07.1974; park, 2 poł. XIX w., nr rej.: 2024/A z 12.09.1985)

Węglewo

- kościół par.pw. św. Katarzyny, drewn., 1818, nr rej.: 2413/A z 10.03.1933

Miasto i gmina Września

Bardo

- kościół par.pw. św. Mikołaja, 1783, nr rej.: 950/A z 4.03.1970,
- zespół dworski pocz. XIX w. (dwór, nr rej.: 961/A z 5.03.1970; park, nr rej.: 2159/A z 26.06.1989 i z 28.03.1997,
- zespół folwarczny pocz. XIX w. (folwark, nr rej.: 2618/A z 28.03.1997; wozownia; magazyn zbożowy; magazyn)

Białeżyce

- zespół dworski, 1908, nr rej.: 1730/A z 29.04.1975 (dwór, park)

Chocicza Mała

- park, k. XIX w., nr rej.: 2061/A z 1.1986

Chocicza Wielka

- park, XIX/XX w., nr rej.: 2060/A z 1.1986

Chwalibogowo

- zespół pałacowy, XIX w., nr rej.: 1452/A z 8.06.1973 (pałac, park)

Gozdowo

- kościół par.pw.św. Filipa i Jakuba, 1881-83, nr rej.: 343/Wlkp/A z 12.06.2006,
- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.,
- ogrodzenie z bramkami, 4 ćw. XIX w., nr rej.: j.w.,
- organistówka, 1909, nr rej.: j.w.

Grzybowo

- kościół par.pw. św. Michała, drewn., 1757, nr rej.: 2465/A z 14.03.1933,
- kaplica cmentarna, 1930, nr rej.: 1731/A z 30.04.1975,
- zespół dworski, 1 poł. XIX, XIX/XX w., nr rej.: 2200/A z 28.09.1990 (dwór, park)

Gulczewo

- zespół pałacowy, k. XIX w., nr rej.: 1732/A z 30.04.1975 (pałac, park)

Gutowo

- zespół dworski, nr rej.: 1733/A z 30.04.1975 (dwór, 1895; park, XIX w.)

Kaczanowo

- kościół par.pw. św. Marcina, drewn., 1763-65, nr rej.: 952/A z 5.03.1970

Kawęczyn

- park dworski, XIX , nr rej.: 2082/A z 28.04.1986

Marzenin

- kościół par. pw. św. Mikołaja, 1846-48, nr rej.: A-30/Wlkp z 31.05.2000,

- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w. -park, k. XIX w., nr rej.: 2079/A z 28.03.1986

Nowa Wieś Królewska

- kościół par. pw. św. Andrzeja, drewn., 2 poł. XVI w., nr rej.: 2534/A z 1.08.1956

Ostrowo Szlacheckie

- zespół pałacowy (pałac, 1910, nr rej.: 1773/A z 15.12.1977; park, XIX/XX w., nr rej.: j.w.; kurnik, 1916, nr rej.: 2637/A z 2.04.1998)

Radomice

- zespół dworski, nr rej.: 2643/A z 19.05.1998 (dwór, 2 poł. XIX w., 1900; park, 2 poł. XIX w.)

Sołeczno

- park pałacowy, XIX w., nr rej.: 1525/A z 1.06.1974

Węgierki

- zespół d. kościoła ewangelickiego, 1907-11, nr rej.: 2096/A z 12.08.1986 (kościół, ob. rzym.-kat. par. pw. Serca Pana Jezusa; cmentarz; pastorówka, ob. plebania; ogród),

- zespół pałacowy (pałac, 3 ćw. XIX w., nr rej.: 1527/A z 1.06.1974; park ze stawem, poł. XIX w., nr rej.: 2096/A z 12.08.1986)

Wódki

- zespół dworski, nr rej.: 2196/A z 11.06.1990 (dwór, poł. XIX w., 1920; park, XIX –XX w.; kaplica grobowa rodziny Cegielskich, 1936)

Września

- historyczny układ urbanistyczny, XIV -XIX w., nr rej.: 295/Wlkp/A z 19.04.2006

- kościół par. pw. św. Stanisława Biskupa, ul. Kościelna 7, poł. XV w., 1792, 1881-87, nr rej.: 2466/A z 14.03.1933,

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. pw. Świętego Ducha, ul. Kościuszki 27, 1894, nr rej.: 2293/A z 8.12.1993,

- kaplica, ob. kościół par. pw. Świętego Krzyża, ul. Świętokrzyska 18, drewn., 1664, nr rej.: 721/Wlkp/Az 6.05.1970i z 2.12.2008,

- cmentarz kościelny, nr rej.: j.w.,

- zespół pałacowy, ul. Opieszyn (pałac, 1870, nr rej.: 966/A z 5.03.1970; park, ob. miejski, XVIII-XIX w., nr rej.: 2118/A z 10.04.1987),

- ratusz, ob. UMiG, ul. Ratuszowa 1, 1909-10, nr rej.: 191/Wlkp/A z 28.06.2004,

- willa starosty, ul. Chopina 9, 1913-15, nr rej.: 385/Wlkp/A z 25.07.2006,
- szkoła, ul. Dzieci Wrzesińskich 2, poł. XIX w., nr rej.: 1596/A z 10.09.1974,
- wozownia, w zespole koszar, ul. Kościuszki, 1910, nr rej.: 2586/A z 26.03.1996,
- kamienica z oficynami, ul. Warszawska 5, 1905, nr rej.: 2569/A z 28.12.1995,
- dom, ul. Warszawska 10, 1 poł. XIX w., nr rej.: 967/A z 5.03.1970,
- dom, ul. Warszawska 15, XIX w., nr rej.: 2173/A z 20.02.1989,
- Wyższa Szkoła Miejska, ob. LO, ul. Witkowska 1, 1911, nr rej.: 798/Wlkp/A z 25.05.2010,

gmina Środa Wielkopolska

Babin

- park dworski, poł. XIX w., nr rej.: 1761/A z 16.05.1977

Chudzice

- park, XIX w., nr rej.: 1783/A z 14.02.1979

Dębicz

- pałac, ok. poł. XIX w., nr rej.: 2261/A z 22.02.1993

Jarosławiec

- zespół dworski, 2 poł. XIX w., nr rej.: 2349/A z 30.03.1995 (dwór, park)

Mączniki

- kościół par.pw. św. Wawrzyńca, drewn., 1700, nr rej.: 2438/A z 22.12.1932

Pławce

- park dworski, XIX/XX w., nr rej.: 1760/A z 16.05.1977

Połażejewo

- zespół pałacowy, 2 poł. XIX w.:
 - pałac, nr rej.: 2090/A z 30.05.1986
 - park, nr rej.: 23/A z 7.04.2000

Środa Wielkopolska

- historyczny układ urbanistyczny, XIV-XX w., nr rej.: 247/Wlkp/A z 6.09.2005
- zespół kościoła parafialnego i kolegiackiego, ul. Kościelna, ul. Szkolna, nr rej.: 933/Wlkp/Az 22.12.1932 i z 19.09.2014 (kościół pw. Wniebowzięcia NMP, XVI-XVII w., XIX w.; dzwonnica z bramkami bocznymi; 1869-organistówka, ob. dom. pl. Kościelny 1, 1869; cmentarz kościelny; ogrodzenie, mur., od strony pl. Kościelnego i ul. Szkolnej, z bramą główną, XIX w.),
- plebania, ul. Jażdżewskiego 3, pocz. XIX w., nr rej.: 934/Wlkp/Az 3.02.1970
- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat.pw. Najśw. Serca Pana Jezusa, ul. Wiosny Ludów, 1883-88, nr rej.: 2594/A z 10.06.1996
- mury nawy kościoła dominikanów, ob. w budynku przemysłowym, ul. Mała Klasztorna 3, XV w., nr rej.: 815/A z 26.01.1970

- cmentarz rzym.-kat., ul. Daszyńskiego / Nekielska, 1792, nr rej.: 935/Wlkp/A z 1.09.1998,
- kaplica, 1913-16, nr rej.: j.w.,
- ogrodzenie (mur.-met.) z bramami, nr rej.: j.w.,
- ratusz, pl. Zamkowy 1, poł. XIX w., nr rej.: 1017/A z 11.03.1970,
- dom, ul. Dąbrowskiego 2, 1800, nr rej.: 806/A z 12.12.1969,
- dom, ul. Dąbrowskiego 12, pocz. XIX w., nr rej.: 807/A z 12.12.1967,
- dom, ul. Dąbrowskiego 20, 1 poł. XIX w., nr rej.: 891/Wlkp/Az 26.01.1970,
- dom, ul. Kilińskiego 7, 1833, nr rej.: 816/A z 26.01.1970,
- dom, ul. Kilińskiego 13, poł. XIX w., nr rej.: 817/A z 3.02.1970,
- dom, ul. Kolegiacka 4, poł. XIX w., nr rej.: 823/A z 3.02.1970,
- dom, ul. Krótka 5, nr rej.: 818/A z 3.02.1970,
- willa, ul. Niedziałkowskiego 32, 1870-80, nr rej.: 2300/A z 6.04.1994,
- dom, Stary Rynek 9, 1 poł. XIX w., nr rej.: 821/A z 3.02.1970,
- dom, Stary Rynek 13, szach., XVIII w., nr rej.: 814/A z 26.01.1970,
- dom, Stary Rynek 14, XVIII w., nr rej.: 813/A z 26.01.1970,
- dom, Stary Rynek 15, szach., XVIII w., XIX/XX w., nr rej.: 812/A z 26.01.1970,
- dom, ul. Szamarzewskiego 20, 1 poł. XIX w., nr rej.: 1085/A z 27.04.1970,
- wodociągowa wieża ciśnień, 1910-1911, nr rej.: 2006/A z 28.06.1985,
- zespół dworski Żrenica, ul. Harcerska 45 (d.22), 2 poł. XIX w., nr rej.: 2098/A z 10.09.1986
(budynek „Klasztorówka”; stajnia; park, nr rej.: 1758/A z 16.05.1977)

Ulejno

- zespół dworski i folwarczny, nr rej.: 77/Wlkp/A z 7.02.2002 (dwór, 1910; park, XIX/XX w.; 2 obory, 1885)

Zdziechowice

- park dworski, k. XIX w., nr rej.: 858/Wlkp/Az 16.05.1977

Zielniki

- park dworski, XIX w., nr rej.: 1757/A z 16.05.1977

Obiekty kultury materialnej w stanie posiadania nadleśnictwa

Listę ciekawszych obiektów kultury materialnej znajdujące się w stanie posiadania nadleśnictwa (nie wpisanych do rejestru zabytków) przedstawiono poniżej (tab. 15).

Tabela 15. Wykaz ważniejszych obiektów kultury materialnej.

Lp.	Nazwa obiektu	Gmina Leśnictwo oddział pododdz.	Pow. (ha)	Ogólny opis, rok powstania (budowy) rodzaj obiektu, walory	Zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi
						projekto- wane	wykona- ne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb Czarniejewo								
1.	Osada prac. L.P. (Głożyna)	Czarniejewo Linery 133 -f	0,51	- Dom mur., l. 30 XX - Bud.gosp.,mur., 1936	-	-	-	
2.	B. leśniczówka Iwno	Kostrzyn Jezierce 271 -c	0,30	- Dom mur., l. 90.XIXw. przebud. XX.	-	-	-	
Obręb Nekla								
1.	Leśniczówka Dzikowy Bór (Rajmundow- wo)	Nekla Dzikowy Bór 86 -l	0,38	- Bud. mieszk., mur., pocz. XX	-	-	-	
4.	Zespół leśniczówki	Nekla Milkarowo 258 -p	0,52	- Stodoła, mur., 1 poł. XIX	-	-	-	

Do czasu wpisania powyższych obiektów do rejestru zabytków nieruchomości obowiązuje uzgodnienie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu czynności związanych z przekształceniem architektury, zmiana sposobu użytkowania, wykonywanie remontów, wprowadzanie nowych inwestycji w sąsiedztwie tych obiektów.

Ważniejsze stanowiska archeologiczne

Lokalizacja najważniejszych stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską na obszarze Nadleśnictwa Czarniejewo przedstawia się następująco:

- wczesnośredniowieczne grodzisko i osada przygodowa Nowa Górka – 252 -b wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod numerem rejestru 199/Wlkp/C
- grodzisko wczesnośredniowieczne Wiktorowo – oddz. 206 -g, wpisane do rejestru zabytków województwa poznańskiego pod numerem rejestru 163/Wlkp/C,
- grodzisko późnośredniowieczne i z okresu nowożytnego Iwno (Napoleonek) na wyspie objęte ochroną konserwatorską – 271 -d,
- grodzisko późnośredniowieczne Nekla – 110 -b wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod numerem rejestru 55/Wlkp/C,
- średniowieczne grodzisko stożkowe z wałem i fosą Gułtowy – 195 -i wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod numerem rejestru 167/Wlkp/C.

Ponadto na obszarach leżących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czerniejewo (poza terenami zarządzanymi przez nadleśnictwo) znajdują się następujące ważniejsze obiekty archeologiczne:

- Ostrów Lednicki - gród od VI w., grodzisko wczesnośredniowieczne pierścieniowate (IX–XI) z ruinami kamiennego palatium i kaplicą - obecnie rezerwat archeologiczny,
- Giecz - grodzisko wczesnośredniowieczne (XI w.) tzw. Grodziszczko z osadą, wewnątrz fundamenty kamiennej siedziby książęcej - obecnie muzeum archeologiczne,
- Moraczewo - wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowate (VIII–X w.),
- Siedlec - późnośredniowieczne grodzisko stożkowate (XIV–XV w.)

Miejsca pamięci narodowej upamiętniające wydarzenia z przeszłości oraz osoby związane z przeszłością regionu i leśnictwa przedstawiają się następująco:

Obręb Czerniejewo:

- 37 -a - słupek z tablicą upamiętniający miejsce śmierci polskiego żołnierza
- 144 -h - kamień z tablicą – pamiątka 100-lecia skautingu
- 236 -k - głaz z napisem poświęcony pamięci prof. Zygmunta Czubińskiego
- 132 -h - głaz z tablicą poświęcony pamięci Teofila Lorkiewicza

Obręb Nekla:

- 224 -m - miejsce pamięci narodowej - tzw. „krąg pamięci” Janowo
- 234 -c - krzyż drewniany upamiętniający mieszkańców Kostrzyna rozstrzelanych przez hitlerowców
- 258 -p - głaz narzutowy upamiętniający 60 rocznicę powstania Koła Łowieckiego „Lis”

Fot. 2. Głaz poświęcony pamięci prof. Zygmunta Czubińskiego w wydz. 236k obrębu Czerniejewo. Fot. M. Gołembowski.

17.4. Edukacja przyrodnicza na terenie nadleśnictwa

Jednym z podstawowych warunków umożliwiających pełną realizację niniejszego „Programu Ochrony Przyrody” jest w miarę szeroka jego prezentacja społeczeństwu.

Powinno to odbywać się poprzez różne formy edukacji. Do najważniejszych zadań z tego zakresu należy zaliczyć:

- ustawienie tablic informacyjnych objaśniających poszczególne zagadnienia związane z ochroną przyrody i w razie potrzeby z zakresu gospodarki leśnej,
- wyraźne oznaczenie granic obiektów, szczególnie cennych (np. granic rezerwatów przyrody),
- unikanie ustawiania tablic z zakazami wstępu (raczej informować gdzie można wejść, gdzie wjechać i pozostawić samochód),
- komunikaty w prasie lokalnej, miejscowym radio i TV oraz na tablicach ogłoszeń,

- aktualne komunikaty na stronie internetowej Nadleśnictwa Czarniejewo oraz RDLP Poznań.

Ważnym jest by podejmowane przez Nadleśnictwo działania edukacyjne ukazywały społeczeństwu piękno przyrody i wkład pracy leśników w jej zachowanie.

Istotnym zadaniem z zakresu edukacji przyrodniczej jest akcja informacyjna na temat obszarów Natura 2000. Wg „Raportu Europejskiego Rozwoju Wsi Polskiej – Natura 2000 – dobro publiczne, problem prywatny” z dn. 30 czerwca 2011 r. większość społeczności lokalnych i samorządów ma negatywny stosunek do tej stosunkowo nowej formy ochrony przyrody. W zasadzie dotyczy to obszarów Natura 2000 na gruntach prywatnych, gdzie właściciel w takim wypadku nie ma pełnej swobody w dysponowaniu swoją własnością. Jednak nadal na skutek niedoinformowania społeczeństwa negatywne nastawienie obejmuje Naturę 2000 jako taką.

Opinia ta została ukształtowana przez niepełną informację i często arbitralny sposób wytyczania granic - nierzadko bez informowania właścicieli gruntów. Natomiast Natura 2000 w swym założeniu w długim okresie czasu powinna służyć społeczeństwu i jest szansą dla rozwoju.

W istocie obszary Natura 2000 są nobilitacją dla Nadleśnictwa i należałoby dążyć do zmiany opinii negatywnie nastawionej części społeczeństwa, gdyż zostały one ustanowione w celu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin oraz zwierząt cennych i rzadkich na terenie nierzadko całej Unii Europejskiej. Skoro wyznaczono je na danym terenie świadczy to o prawidłowej gospodarce człowieka, a w przypadku Nadleśnictwa to wprost docenienie pracy leśników. Należy ten fakt akcentować oraz obalać mit o tym, że działalność człowieka w lesie jest destrukcyjna i skierowana przeciwko dobru przyrody.

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo edukacja przyrodnicza prowadzona jest z powodzeniem w różnych formach.

17.4.1. Aktualnie prowadzone formy edukacji przyrodniczej i obiekty edukacyjne

Zajęcia z zakresu edukacji przyrodniczo-leśnej na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo prowadzone są w oparciu o dwa obiekty edukacyjne: ośrodek edukacji leśnej Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie oraz ścieżkę przyrodniczo-leśną „Wigwam” w Jeziercach.

Ośrodek edukacji leśnej Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie utworzony został w 2013 roku ze środków własnych nadleśnictwa. Położony w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby Leśnictwa Dzikowy Bór. Składa się z głównego budynku izby oraz niewielkiego obiektu stanowiącego zaplecze sanitarne dla odwiedzających grup. Z racji swojego

położenia obiekt jest łatwo dostępny dla grup autokarowych z regionu powiatów: Września, Gniezno i Poznań. Dla osób poruszających się własnymi środkami transportu przygotowano miejsce postojowe pojazdów na ok. 60 aut.

W budynku głównym znajduje się sala edukacyjna wyposażona w pomoce dydaktyczne oraz niewielkie zaplecze kuchenne. Umożliwia ona realizację zajęć o tematyce dostosowanej do konkretnych grup wiekowych. W prowadzeniu edukacji na terenie obiektu pomagają liczne pomoce interaktywne zakupione w ramach dofinansowania z NFOŚiGW. Na zewnątrz budynku znajduje się ogrodzony plac wraz z miejscem na ognisko oraz dwoma zadaszeniami. Obiekt posiada także ławo-stoły umożliwiające prowadzenie zajęć dla ok. 50 osób.

Fot. 3. Sala edukacyjna w Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie. Fot. M. Gołembowski.

Integralnym elementem każdej wizyty w Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie jest także wizyta na terenie ścieżki edukacyjnej położonej w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu. Została ona zaplanowana w taki sposób, że niezależnie od wyboru długości trasy (ścieżka posiada dwa warianty – 45 min i 1,5 h) spacer rozpoczyna się i kończy na terenie ośrodka. Dodatkowo zarówno sam teren obiektu jak i ścieżka zostały wyposażone w szereg tablic edukacyjnych przybliżających tematykę związaną z ochroną przyrody oraz zasadami prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej. W trakcie spaceru można także odpocząć na przygotowanych wzdłuż trasy ławkach.

Z racji posiadanego profilu „Szumi Bór” skierowany jest raczej dla młodszego odbiorcy, w związku z czym jest on chętnie odwiedzany przez grupy przedszkolne oraz młodzież wczesnoszkolną. Obecnie utrzymanie obiektu z racji krótkiego czasu użytkowania ogranicza się do prowadzenia niewielkich prac konserwatorskich. niemniej w 2019 roku planowane jest

wzbogacenie budynku głównego o podjazd dla osób niepełnosprawnych, który umożliwi poszerzenie już posiadanej oferty edukacyjnej o nowych odbiorców.

Ścieżka przyrodniczo-leśna „Wigwam” znajduje się na terenie osady leśnej Jezierce. Składa się z wiaty na ognisko oraz niewielkiego zaplecza sanitarnego. Ponadto na terenie obiektu zlokalizowane są ławki i stoły umożliwiające spożywanie posiłków oraz szereg tablic o tematyce przyrodniczej. Ponadto na terenie „Wigwamu” znajdują się miejsca postojowe oraz niewielkie ujęcie wody do celów sanitarnych.

„Wigwam” utworzony został z myślą o prowadzeniu edukacji połączonej z turystyką. Wizycie na jego terenie towarzyszy spacer ścieżką przyrodniczo-leśną prowadzącą przez kompleks niewielkich jezior polodowcowych. Z racji swojej długości (ścieżka posiada 2 warianty, których przejście zajmuje ok. 1,5 i 2,5 h) obiekt skierowany jest raczej dla starszego odbiorcy.

Edukacja prowadzona jest w oparciu o szereg tablic informacyjnych, które umożliwiają zwiedzanie ścieżki samemu (w oparciu o specjalnie przygotowany folder edukacyjny) lub z przewodnikiem. Głównym odbiorcą prezentowanych treści jest młodzież starszych klas wieku oraz dorośli.

17.4.2. Zagospodarowanie turystyczne

Na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo znajduje się 6 miejsc postoju pojazdów przygotowanych zarówno z myślą o turystach jak i amatorach zbierania owoców runa leśnego. Punkty te wyposażone zostały w stoły i ławy, kosze na śmieci oraz tablice informacyjne i edukacyjne rozpowszechniające zasady prawidłowego korzystania ze środowiska leśnego oraz wiedzę z dziedzin przyrodniczych.

Ponadto przygotowany został szereg udogodnień dla ruchu turystycznego którego szczególne nasilenie widoczne jest w okresie wakacyjnym w rejonie kompleksu jezior „Babskie” oraz na terenie Parku Krajobrazowego Promno.

W minionym okresie na terenie nadleśnictwa prowadzone były liczne prace konserwatorskie z zakresu utrzymania małej infrastruktury turystycznej. Z ważniejszych inwestycji należy wymienić remont umocnienia skarpy położonej w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Dębiniec.

Obecnie nowe inwestycje prowadzone są na obszarze objętym klęską huraganu z 2017 roku. Udało się przywrócić dla ruchu turystycznego znaczną część zniszczonego terenu. Naprawiono także powstałe uszkodzenia w obrębie istniejących na tym obszarze miejsc postoju pojazdów. Ponadto utworzono nowy obiekt turystyczny na terenach klęskowych przylegających

bezpośrednio do miejscowości Września. W najbliższym czasie planuje się dalszą rozbudowę infrastruktury turystycznej na tym terenie, zwłaszcza poprzez budowę ławek oraz tablic informacyjnych wzdłuż ciągów pieszych i pieszo-rowerowych.

STAN PRZYRODY

18. Formy ochrony przyrody w Lasach Państwowych

Na mocy ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku stosowane są następujące formy jej ochrony:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary NATURA 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

System ochrony przyrody i kształtowania środowiska naturalnego w Lasach Państwowych wynika z dominujących funkcji lasów i jest realizowany poprzez:

1. Ustawowe formy ochrony przyrody;
2. Lasy ochronne – ogólnego i specjalnego przeznaczenia:
 - lasy glebochronne;
 - lasy wodochronne;
 - lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody;
 - lasy chroniące środowisko przyrodnicze, w tym lasy:
 - stanowiące ostoje zwierząt prawnie chronionych;
 - uzdrowiskowe wraz ze strefą ochronną oraz lasy wokół sanatoriów;

- położone w granicach administracyjnych miast oraz wokół miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, a także lasy masowego wypoczynku, położone na terenach ośrodków wypoczynkowych i w ich najbliższym otoczeniu;
 - lasy wykazujące uszkodzenia przez przemysł;
 - lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych, w tym glebowe powierzchnie wzorcowe (GPW);
 - lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne;
 - lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności;
3. Otuliny rezerwatów, otuliny parków narodowych;
4. Lasy gospodarcze;
5. Plantacje;
6. Kształtowanie i ochronę środowiska realizowaną przez inwestycje proekologiczne, mniej uciążliwe formy ogrzewania budynków, oczyszczanie ścieków, małą retencję wodną itp.

Wśród wymienionych wyżej form ochrony przyrody w Nadleśnictwie Czerniejewo znajdują się:

- rezerваты przyrody (7);
- parki krajobrazowe (2);
- obszary chronionego krajobrazu (2 – poza gruntami w zarządzie LP);
- obszary NATURA 2000 (4 - SOO);
- pomniki przyrody (28);
- gatunki chronione

19. Rezerваты przyrody

19.1. Las Liściasty w Promnie

Rezerwat utworzony został na podstawie Zarządzenia nr 251 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 listopada 1954 r., (M.P. nr 114, poz. 1637 z dnia 4 grudnia 1954 r.). Kolejny akt prawny dotyczący rezerwatu to Obwieszczenie Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku, a aktualnie obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 3 lutego 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Las Liściasty w Promnie" (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 15 lutego 2016 r. poz. 1333).

Powierzchnia rezerwatu na gruntach w zarządzie nadleśnictwa wynosi 6,07 ha. Teren rezerwatu objęty jest ochroną czynną. Rezerwat nie posiada obowiązującego planu ochrony.

„Las Liściasty w Promnie” jest rezerwatem leśnym (L). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony należy do typu fitocenotycznego (PFi), podtypu zbiorowisk leśnych (zl), natomiast ze względu na główny cel ochrony – do typu leśnego i borowego (EL), podtypu lasów nizinnych (lni). Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest ze względów biocenotycznych, naukowych i dydaktycznych, kompleksu ekosystemów lasów grądowych, łągu oraz olsu. Dominującym przestrzennie zespołem leśnym jest grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici* – *Carpinetum betuli*. W rezerwacie występuje 189 gatunków roślin naczyniowych, w tym podlegająca ochronie ścisłej lilia złotogłów *Lilium martagon*.

19.2. Jezioro Dębiniec

Rezerwat „Jezioro Dębiniec” utworzony został na podstawie Zarządzenia nr 306 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 r., (M.P. nr 90, poz. 482 z dnia 30 października 1959 r.). Powierzchnia rezerwatu wynosiła pierwotnie 33,42 ha, natomiast w 1968 r. na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 czerwca 1968 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 27, poz. 176) rezerwat powiększono do 37,08 ha. Obecnie obowiązuje zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 3 lipca 2017 r. (Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego z 2017 r., poz. 4756), zgodnie z którym powierzchnia rezerwatu wynosi 37,25 ha. Do PUL przyjęto powierzchnię 37,08 ha, tj. powierzchnię oddziału 221 stanowiącego jednocześnie działkę 221. Rezerwat posiada aktualny plan ochrony, zatwierdzony zarządzeniem Nr 19/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla

rezerwatu przyrody "Jezioro Dębiniec" (Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego z 2010 r. Nr 23, poz. 683). Zgodnie z ww. planem nadleśnictwo zobowiązane jest do utrzymania dotychczasowych sposobów użytkowania gruntów leśnych na obszarze przyległym do rezerwatu w pasie o szerokości 100 m od granic obiektu oraz utrzymanie obecnie realizowanych zasad gospodarowania zasobami wodnymi na obszarach leśnych, polegających na powstrzymaniu się od odwadniania terenu.

Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska kłoci wiechowatej *Cladium mariscus* i innych roślin chronionych oraz ze względów krajobrazowych (chroni dobrze zachowany krajobraz leśno – jeziorny). Teren rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

„Jezioro Dębiniec” jest rezerwatem krajobrazowym (K). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony należy do typu krajobrazowego (PKr), podtypu krajobrazów naturalnych (kn), natomiast ze względu na główny typ ekosystemu – do typu różnych ekosystemów (EE), podtypu lasów i wód (lw). Dominującymi przestrzennie typami ekosystemów są tu lasy (58% powierzchni) i ekosystemy wodne (31% powierzchni). Wśród zbiorowisk roślinnych rezerwatu najcenniejszy jest szuwar kłoci wiechowatej *Cladietum marisci*. Flora roślin naczyniowych rezerwatu liczy 213 gatunków. Liczna, jak na tak niewielki obszar jest fauna rezerwatu – stwierdzono w nim m. in. występowanie 67 gatunków ptaków.

19.3. Jezioro Drażynek

Rezerwat „Jezioro Drażynek” utworzony został na podstawie Zarządzenia nr 306 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 listopada 1954 r., (M.P. nr 114, poz. 1640 z dnia 4 grudnia 1954 r.). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest zarządzenie Nr 7/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Drażynek” wraz z zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Włpk. z 2017 r., poz. 4758) zmieniającym zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Drażynek”. Powierzchnia rezerwatu aktualnie wynosi 6,33 ha. W PUL jako powierzchnię rezerwatu przyjęto powierzchnię użytków wynoszącą 6,45 ha. Rezerwat nie posiada obowiązującego planu ochrony.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie siedlisk roślinności torfowiskowej wytworzonych na jeziorze o charakterze humusowego zbiornika ramienicowego wraz z florą i fauną. Teren rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą.

„Jezioro Drażynek” jest rezerwatem torfowiskowym (T). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony należy do typu fitocenotycznego (PFi), podtypu zbiorowisk nieleśnych (zn),

natomiast ze względu na główny typ ekosystemu – do typu torfowiskowego (ET), podtypu torfowisk niskich (tn).

19.4. Wiązy w Nowym Lesie

Rezerwat „Wiązy w Nowym Lesie” utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 5 listopada 1954 r. (M.P. nr 114, poz. 1638 z dnia 4 grudnia 1954 r.) o powierzchni ogólnej 2,97 ha w celu zachowania fragmentu lasu mieszanego o charakterze zespołu naturalnego z udziałem wiązu w składzie gatunkowym (powierzchnia wg zarządzenia tworzącego rezerwat - 1,51 ha; powierzchnię skorygowano w trakcie prac definitywnego urządzenia lasu w 1967 r.).

Na podstawie Rozporządzenia nr 35/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego nr 134, poz. 2510 z 2003 r.) oraz Rozporządzenia nr 50/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 25 września 2003 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego nr 157, poz. 2947 z 2003) zmieniono granice i powierzchnię rezerwatu (na 6,78 ha), a jako cel ochrony przyjęto zachowanie dobrze wykształconego lasu liściastego reprezentującego grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici – Carpinetum* z bogatą florą runa. Aktualna powierzchnia po korekcie granic zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z 4 lipca 2016 r. wynosi 6,85 ha (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Z 6 lipca 2016 r., poz. 4439). Teren rezerwatu objęty jest ochroną czynną. Rezerwat nie posiada aktualnego planu ochrony.

„Wiązy w Nowym Lesie” stanowią rezerwat leśny (L). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony rezerwat należy do typu fitocenotycznego (PFi), podtypu zbiorowisk leśnych (zl), natomiast ze względu na główny typ ekosystemu – do typu leśnego i borowego (EL), podtypu lasów nizinnych (lni).

19.5. Bielawy

Rezerwat „Bielawy” utworzony został jako rezerwat częściowy na podstawie Zarządzenia nr 254 Ministra Leśnictwa z dnia 5 listopada 1954 r. (M.P. nr 114, poz. 1639 z dnia 4 grudnia 1954 r.) ha w celu zachowania fragmentu lasu liściastego o charakterze zespołu naturalnego z udziałem dębu, jesionu, grabu, wiązu i modrzewia polskiego. Na podstawie Rozporządzenia nr 215/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bielawy” (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego nr 198, poz. 4694 z 2006 r.) w rezerwacie wprowadzono ochronę ścisłą, a jako cel ochrony przyjęto ochronę ekosystemów żyznych lasów liściastych grodu niskiego *Galio*

sylvatici–Carpinetum stachyetosum oraz łągu wiązowo-jesionowego *Ficario–Ulmelum minoris* wraz z bogactwem siedliska leśnego i różnorodnością biotyczną. Powierzchnia rezerwatu wynosi 20,01 ha. Aktualnie obowiązującymi aktami prawnymi są Zarządzenie nr 12/12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. zmieniające Zarządzenie nr 14/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bielawy” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r., Nr 162, poz. 2645).

„Bielawy” stanowią rezerwat leśny. Ze względu na dominujący przedmiot ochrony rezerwat należy do typu fitocenotycznego (PFi), podtypu zbiorowisk leśnych (zl), natomiast ze względu na główny typ ekosystemu – do typu leśnego i borowego (EL), podtypu lasów nizinnych (lni). Flora rezerwatu liczy 175 gatunków, w tym 23 gatunki mszaków i 152 gatunki roślin naczyniowych.

Rezerwat posiada plan ochrony zatwierdzony Rozporządzeniem Nr 215/06 z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bielawy” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 198, poz. 4694). Nadleśnictwo zobowiązane jest w ramach ochrony ścisłej do zachowania starodrzewów w obrębie rezerwatu oraz wzmoczenia kontroli przez Straż Leśną. Ponadto należy utworzyć otulinę i prowadzić w niej gospodarkę zabezpieczającą drzewostany rezerwatu przed działaniem wiatru i zaniechać zabiegów melioracyjnych w rezerwacie i okolicy, mogących obniżyć poziom wód gruntowych jak też wyeliminować pobory wód mogących mieć wpływ na stosunki wodne w rezerwacie.

19.6. Okrągłak

Rezerwat „Okrągłak” został ustanowiony na podstawie Rozporządzenia nr 52/02 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 175, poz. 5387 z dnia 23 grudnia 2002 r.) utrzymanego w mocy Obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 3 października 2008 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Okrągłak” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 176, poz. 2934). Rezerwat posiada aktualny plan ochrony, zatwierdzony zarządzeniem Nr 1/09 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 lutego 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Okrągłak" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 38, poz. 550). Rezerwat przyrody „Okrągłak” obejmuje śródleśne jezioro oraz torfowisko wraz z fragmentem otaczających je lasów. Powierzchnia rezerwatu wynosi 8,14 ha, z czego 7,09 ha objętych jest ochroną ścisłą.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zabezpieczenie, ze względów biocenotycznych, naukowych i dydaktycznych, naturalnych procesów dynamicznych, zachodzących w kompleksie ekosystemów wodnych i bagiennych na obszarze jeziora Okrągłak i w jego bezpośrednim otoczeniu oraz renaturalizacja fragmentu lasu z antropogenicznym drzewostanem z przewagą

sosny. W planie ochrony jako zadanie ochronne do wykonania przez Nadleśnictwo wpisane zostało jednorazowe usuwanie sosny. Zadanie to zostało wykonane.

„Okraślak” jest rezerwatem krajobrazowym (K). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony rezerwat należy do typu krajobrazów (PKr), podtypu krajobrazów naturalnych (kn), natomiast ze względu na główny typ ekosystemu – do typu różnych ekosystemów (EE), podtypu ekosystemów wodnych i nieleśnych (nw).

Fot. 4. Rezerwat przyrody „Okraślak”. Fot. M. Gołembowski.

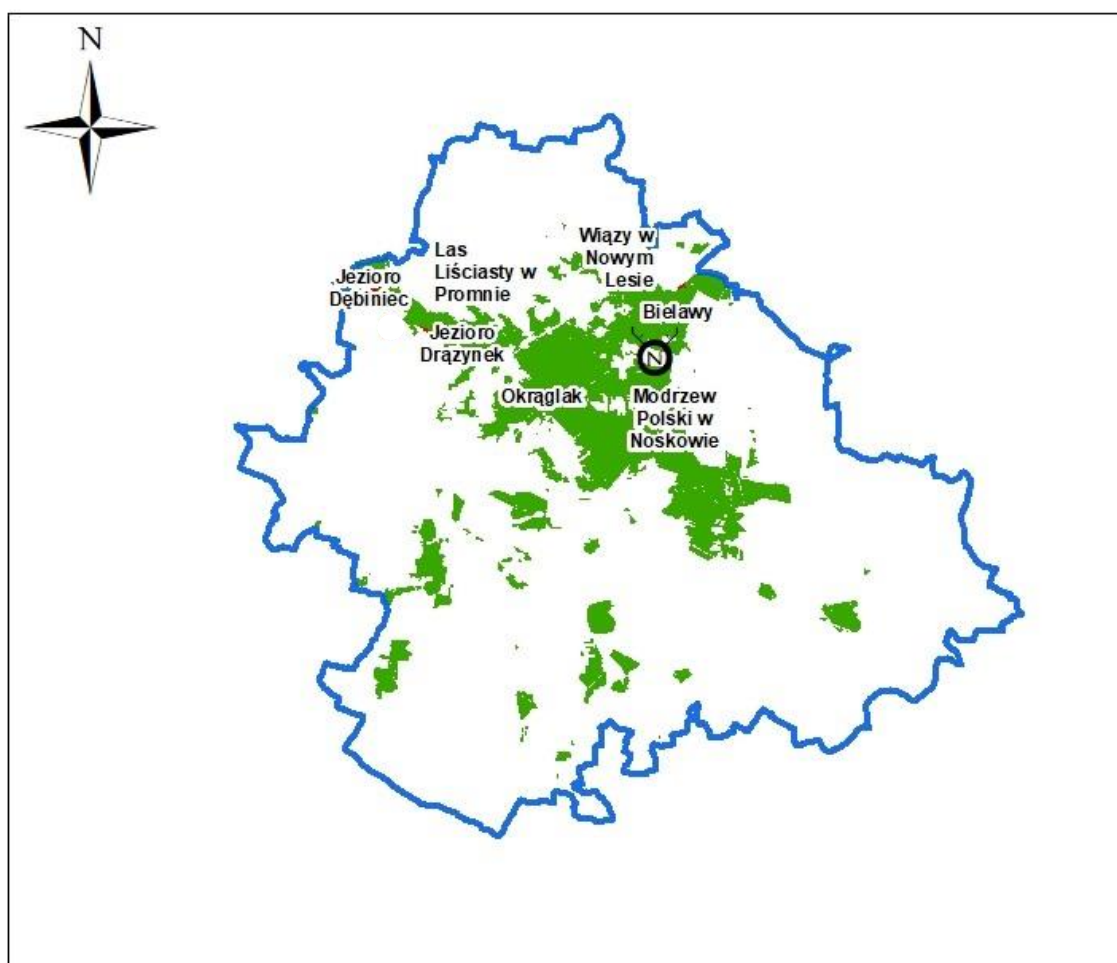
Plan ochrony zobowiązuje zarządcę terenu do wzmożenia kontroli przez Straż Leśną. Ponadto należy usunąć jednorazowo sosnę zwyczajną (ok. 50 m³) z powierzchni 0,29 ha, a powstałą haliznę pozostawić do naturalnego odnowienia. W otoczeniu do 2000 m od granic rezerwatu należy nielocalizować inwestycji mogących zmienić stosunki wodne w rezerwacie, za wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom ochrony.

19.7. Modrzew Polski w Noskowie

Rezerwat „Modrzew Polski w Noskowie” został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 25 listopada 1954 r. (M.P. nr 114, poz. 1638 z dnia 4 grudnia 1954 r.), utrzymanego w mocy Obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 123, poz. 2401). Ostatni, aktualny akt prawny to Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Środowiska w Poznaniu z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Modrzew Polski w Noskowie" (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 4440). Powierzchnia rezerwatu wynosi 1,04 ha. Teren rezerwatu objęty jest ochroną czynną. Rezerwat nie posiada aktualnego planu ochrony.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie stanowiska modrzewia polskiego *Larix polonica*, występującego na odosobnionym stanowisku niżowym.

„Modrzew Polski w Noskowie” jest rezerwatem florystycznym (F1). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony rezerwat należy do typu florystycznego (PFI), podtypu krzewów i drzew (kd), natomiast ze względu na główny typ ekosystemu – do typu leśnego i borowego (EL), podtypu borów nizinnych (bni).

- Siedziba Nadleśnictwa Czerniejewo
- Rezerwaty przyrody
- zasięg administracyjny nadleśnictwa
- grunty w zarządzie nadleśnictwa

Rysunek 10. Rozmieszczenie rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Czerniejewo

Tabela 16. Ogólna charakterystyka rezerwatów przyrody (wzór nr 3)

Lp	Nr rejestru	Nazwa rezerwatu	MP Nr poz.	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha] wg			Powierzchnia objęta ochroną (ha)		Ważniejsze			Powierzchnia [ha]		Uwagi	
				oddz. poddz.	gmina leśnictwo	przedm. ochrony	typu ekosystemu	MP	planu ochronny	aktu zmieniającego	ściągą	czynną	zbiorowiska i zespoły roślinne	grupy zwierząt	bada-wcza	kont-rolna			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13			14	15	16	17
Obręb Czarniejewo																			
1	40	Las Liściasty w Promnie	Zarząd. RDOŚ w Poznaniu z dnia 3.02.2016 Dz. Urz. Woj. Wielk. z 15.02.2016 poz. 1333	240 l; 240 m; 240 n; 240 o; 240 p; 240 ~g; 240 ~h; 240 ~i	Pobiedziska Promno	Fitocenotyczny PFi zbiorowisk leśnych PFi zł	Leśny i borowy EL Lasów nizinnych lni	6,09	6,09	6,07 ¹	–	6,07	- Grąd środkowo-europejski <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i> . - łęg jesionowo-olszowy <i>Circaeo-Alnetum</i> - Ols porzeczkowy <i>Ribeso nigri-Alnetum</i>	–	–	–	Stopniowa naturalna eliminacja sosny		
2.	42	Jezioro Dębiniac	Zarząd. MLiPD z 14.IX. 1959r MP nr 90 poz.487	221 a; 221 b; 221 c; 221 d; 221 f; 221 g; 221 h; 221 i; 221 j; 221 k; 221 l; 221 ~a; 221 ~b; 221 ~c	Pobiedziska Promno	Florys-tyczny PFI kraj-obrazów naturalnych PKr	Różnych ekosyste-mów EE lasów i wód lw	33,34	–	37,25 ²	–	37,08	- Kontynentalny bór mieszany <i>Quercu-roboris Pinetum</i> jako środowisko zastępcze dla grądu środkowoeuropejskiego <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i> - łęg olszowo-porzeczkowy <i>Circaeo-Alnetum</i> - Ols porzeczkowy <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> - łozowisko <i>Salicetum pentandrocineriae</i> - Szuwar trzcinowy <i>Phragmitetum communis</i> - Szuwar kłociowy <i>Cladietum marisci</i>	–	–	–	–		
3.	37	Jezioro Drążynek	Zarząd. ML z 5.XI. 1954r. MP nr 114 poz.1640	239 c; 239 d	Pobiedziska Promno	Florys-tyczny PFI Roślin zielnych i krzewinek rzk	Różnych ekosyste-mów EE Lądowych ekosystemów nieleśnych ln	6,45	–	6,33 ³	6,45	–	- Szuwar trzcinowy <i>Phragmitetum communis</i> - łozowisko <i>Salicetum pentandrocineriae</i> - Szuwar kłociowy <i>Cladietum marisci</i> - Szuwar turzycy bagiennej <i>Caricetum acutiformis</i>	Ważki	–	–	–		
4.	39	Wiązy	Zarząd.	59 b; 60	Czarniejewo	Fitoceno-	Leśny	6,78	–	6,85 ⁴	–	6,85	- Grąd środkowo-europejski <i>Galio</i>	–	–	–	jedn.		

Lp	Nr rejestru	Nazwa rezerwatu	MP Nr poz.	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha] wg			Powierzchnia objęta ochroną (ha)		Ważniejsze			Powierzchnia [ha]		Uwagi	
	woj.			oddz. poddz.	gmina leśnictwo	przedm. ochrony	typu ekosystemu	MP	planu ochronny	aktu zmieniającego	ściłą	czynną	zbiorowiska i zespoły roślinne	grupy zwierząt	bada-wcza	kont-rolna			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13			14	15	16	17
		w Nowym Lesie	MLiPD z 5.XI 1954r MP nr 114 poz.1638	a; 60 c; 60 d; 60 f; 60 ~c	Linery	tyczny PFi Zbiorowisk leśnych zł	i borowy EL Lasów nizinnych lni						sylvatici-Carpinetum.						występuje Wz oraz grp. Klp miejsc. odn. nat. Wz.
5.	38	Bielawy	Zarząd. MLiPD z 5.XI. 1954r. MP nr 114 poz.1639	87 j; 87 k; 87 l; 87 m; 87 n; 87 o; 87 p; 87 ~f; 87 ~g	Czarniejewo Linery	Fitoceno-tyczny PFi Zbiorowisk leśnych zł	Leśny i borowy EL Lasów nizinnych lni	20,01	20,01	20,01 ⁵	–	20,01	- Grąd środkowo-europejski <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i> . - łęg wiązowo-jesionowy <i>Ficario-Ulmetum-Campestris</i>						
6.	41	Okraglak	Rozporz. nr 52/02 Wojewody Wielkopolskiego z dn. 23.XII.-2002 r. Dz.U. Woj. Wielkopolskiego nr 175, poz. 5387	171 f; 171 g; 171 i; 171 j; 171 k; 171 m; 171 n; 171 o; 171 p	Czarniejewo Jezierce	Krajobrazów PKr Krajobrazów naturalnych kn	Różnych ekosystemów EE Lasów i torfowisk lt	8,15	8,14		7,9	0,24	- Zbiorowiska leśne Ols <i>Carici elongatae-Alnetum</i> Grąd środkowoeuropejski <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i> łęg jesionowo-olszowy <i>Fraxino-Alnetum</i> . - Zbiorowiska zaroślowe Zarośla tarniny <i>Eunymo-Prunetum spinosae</i> Zarośla ligustru i derenia <i>Ligustro-Cornetum sanguinei</i> - Zbiorowiska wodne <i>Lemnetum minoris</i> <i>Numphaeo albae-Numpharetum luteae</i> i in. - Zbiorowiska torfowiskowe Turzycowisko z turzycą brzegową			–	–	–	–

Lp	Nr rejestru	Nazwa rezerwatu	MP Nr poz.	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha] wg			Powierzchnia objęta ochroną (ha)		Ważniejsze			Powierzchnia [ha]		Uwagi	
	woj.			oddz. poddz.	gmina leśnictwo	przedm. ochrony	typu ekosystemu	MP	planu ochrony	aktu zmieniającego	ściłą	czynną	zbiorowiska i zespoły roślinne	grupy zwierząt	bada-wcza	kont-rolna			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13			14	15	16	17
													<i>Caricetum ripariae</i> Pło mszarne z turzycą dzióbkowatą <i>Caricetum rostratae</i> <i>Caricetum acutiformis</i> <i>Caricetum vesicariae</i> i in.						
Obręb Nekla																			
7.	49	Modrzew Polski w Noskowie	Zarządz. MLiPD z 5.XI. 1954r. MP nr 114 poz.1637	28 o; 28 p	Czarniejewo Noskowo	Fitocenotyczny PFi Zbiorowisk leśnych zI	Leśny i borowy EL Borów nizinnych bni	1,00	–	1,04 ⁶	–	1,04	Kontynentalny bór mieszany <i>Quercus-robore Pinetum</i>	–	–	–	Na 30% pow. odnowienie naturalne modrzewi. Konieczność badań morfologicznych i genetycznych ze względu na podejrzenie istnienia wielogatunkowych mieszańców		

1 Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 03 lutego 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Las Liściasty w Promnie”

2 Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Dębiniec”; do PUL przyjęto powierzchnię 37,08 ha, tj. powierzchnię oddziału 221 stanowiącego jednocześnie działkę 221

3 Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Drażynek”, do PUL przyjęto powierzchnię 6,45 ha zgodną z ewidencją gruntów

4 Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 04 lipca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Wiązy w Nowym Lesie”

5 Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 29 sierpnia 2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Bielawy”

6 Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu z dnia 05 lipca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Modrzew Polski w Noskowie”

20. Parki Krajobrazowe

20.1. Park Krajobrazowy Promno

Park Krajobrazowy Promno utworzono na podstawie Rozporządzenia nr 6/93 Wojewody Poznańskiego z dnia 20 września 1993 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Promno (Dziennik Urzędowy Województwa Poznańskiego nr 13 poz. 150 z 1993 r.). Uchwała Nr XVI/443/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Promno (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2016 r. poz. 2541).

Powierzchnia Parku wynosi 3363,86 ha ze strefą ochronną 2379,68 ha, przy czym 2480,07 ha leży na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Czarniejewo.

Park utworzono w celu ochrony terenów o dużych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i naukowo-dydaktycznych (pagórkowaty krajobraz morenowy z licznymi ciekami wodnymi i jeziorami).

Park Krajobrazowy Promno położony jest w marginalnej strefie stadiału poznańskiego zlodowacenia bałtyckiego w paśmie pagórkowatych i falistych wzniesień pobiedzkiej moreny czołowej będącej częścią tzw. środkowopoznańskiej moreny czołowej. Park charakteryzuje się dużym urozmaiceniem rzeźby terenu (najwyżej położony punkt to wzniesienie w pobliżu Nowej Górki – 127 m n.p.m.).

Podstawowymi formami młodogłacialnej rzeźby terenu są: pagórki moreny czołowej (w środkowej części parku), wysoczyzna morenowa pagórkowata pochodzenia akumulacyjnego o deniwelacjach 5-20 m (południowo-wschodnia i południowa część parku), wysoczyzna morenowa falista i płaska (północno-zachodnia część parku o deniwelacjach 3-10 m, równina sandrowa (na północno-zachodzie od stacji kolejowej Promno) oraz fragment wału ozowego (południowo-wschodnia część parku).

Wyraźnie wykształcone rynny polodowcowe z kanałami: Czachurskim i Szkutelniak oraz ciągiem jezior: Dobre, Kazanie i Grzybionek widoczne są szczególnie w pobliżu miejscowości Kapalica oraz wczesnośredniowiecznego grodziska i osady przyrodowej Nowa Górka nad Kanałem Szkutelniak (oddz. 244 – obręb Czarniejewo).

Na gruntach leśnych przeważa podtyp gleb rdzawych, a na nieleśnych podtypy gleb brunatnych wyługowanych i kwaśnych.

Dominującym zbiorowiskiem leśnym jest grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum* w odmianie śląsko-wielkopolskiej.

We florze parku stwierdzono ponad 600 gatunków w tym wiele gatunków objętych ochroną gatunkową oraz rzadkich w regionie i Polsce. Największą osobliwością florystyczną

parku jest największe skupisko w Wielkopolsce kłoci wiechowatej *Cladium mariscus*, a także stosunkowo liczne występowanie storczyków, np. lipiennika Loesela *Liparis loeselli* i in.

Spośród przedstawicieli fauny najlepiej poznaną grupą są kręgowce (około 200 gatunków), z których większość objęta jest ochroną gatunkową lub wpisana na Czerwoną Listę Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce albo wymieniona w Załączniku I tzw. Dyrektywy Ptasiej.

Na terenie Parku stwierdzono m. in. występowanie dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* i orzesznicy *Muscardinus avellanarius*. Rzadkim przedstawicielem fauny bezkręgowców jest zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*.

Na obszarze parku znajdują się trzy rezerваты przyrody: Jezioro Dębiniec, Jezioro Drażynek i Las Liściasty w Promnie.

Podstawowym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych parku jest intensyfikacja nieukierunkowanego ruchu turystycznego. Ze względu na dużą antropopresję w zasadzie cały obszar parku uznano za obszar konfliktowy pomiędzy potrzebami ochrony przyrody i działalnością człowieka. Presja człowieka najsilniej uwidacznia się wokół rezerwatu przyrody Jezioro Dębiniec wykorzystywanego jako kąpielisko (niszczenie roślinności szuwarowej, hałas, wydeptywanie roślinności, płoszenie zwierzyny, zaśmiecanie).

Park Krajobrazowy Promno posiada aktualny plan ochrony zatwierdzony Rozporządzeniem nr 4/09 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 3 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla parku Krajobrazowego Promno (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 130, poz. 2138).

Cele ochrony na terenie Parku są następujące:

- w zakresie środowiska przyrodniczego:
 - a) zachowanie lasów liściastych z dużym udziałem starodrzewi,
 - b) zachowanie półnaturalnych trwałych użytków zielonych i innych ekosystemów nieleśnych
 - c) zachowanie walorów oraz funkcji przyrodniczych obszarów podmokłych i zbiorników wodnych
 - d) zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych o znaczeniu wspólnotowym,
 - e) utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez zachowanie i ochronę ostoi i siedlisk wraz z rzadkimi oraz zagrożonymi wyginięciem gatunkami roślin, zwierząt i grzybów;
- w zakresie krajobrazu:
 - a) zachowanie urozmaiconej i typowej dla form młodoglacjalnych rzeźby terenu pasma pagórkowatych i falistych wzniesień pobiedziskiej moreny czołowej,
 - b) zachowanie rolniczego krajobrazu kulturowego,
 - c) zachowanie zwartych kompleksów leśnych oraz ich naturalnych ekotonów,

- d) zachowanie mozaiki siedlisk,
- e) zachowanie panoram widokowych;
- w zakresie środowiska kulturowego:
 - a) zachowanie stanowiska archeologicznego - grodziska koło miejscowości Nowa Górka,
 - b) dążenie do harmonijnego dostosowania nowej zabudowy do historycznych i istniejących układów przestrzennych w zakresie skali, bryły i kolorystyki budynków.

Fot. 5. Las grądowy w Parku Krajobrazowym Promno. Fot. M. Gołembowski.

Nadleśnictwo Czerniejewo na obszarach, które obejmuje park, zgodnie z planem ochrony powinno prowadzić gospodarkę w kierunku utrzymania trwałości drzewostanu tworzonych przez: orzesznika pięciolistnego, żywotnika olbrzymiego, cyprysika groszkowego oraz cyprysika Lawsona. Prowadzenie gospodarki leśnej na obszarach leśnych powinno być oparte o częściowe rębnie złożone w możliwie długim cyklu hodowlanym. W odnowieniach wykorzystywać należy: dąb bezszypułkowy, dąb szypułkowy, grab pospolity, lipa drobnolistna, jarząb brekinia, jarząb pospolity, klon polny, klon pospolity, klon jawor, wiąz górski, wiąz szypułkowy, wiąz polny, buk zwyczajny, jesion wyniosły, topola osika, brzoza brodawkowata, olsza czarna, grusza pospolita, jabłoń dzika, czeremcha pospolita, wiśnia ptasia, leszczyna pospolita, głóg jednoszyjkowy, głóg dwuszyjkowy, głóg odgiętoziałkowy, suchodrzew pospolity, trzmielina pospolita, dereń świdwa. Optymalny skład gatunkowy proponowany przez plan ochrony parku to 80% pokrycia dębu, 20% grabu i innych gatunków drzew wymienionych powyżej. Pokrycie grabu w 2-gim piętrze powinno wahać się od 30% do 100%. Zakaz wykonywania trzebieży i

pozyskiwania drewna w okresie od 15 marca do 15 lipca oraz pozostawianie co najmniej 15 martwych grubych drzew na 1 ha.

20.2. Lednicki Park Krajobrazowy

Lednicki Park Krajobrazowy utworzony został na podstawie Uchwały nr XXVI/205/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dnia 26 maja 1988 r. (Dz.U. nr 16 z 1988 r. z korektą wprowadzoną na podstawie Rozporządzenia nr 10/98 Wojewody Poznańskiego z dnia 19 czerwca 1998 r. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr XXVI/457/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie utworzenia Lednickiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r., poz. 4361) wraz ze zmieniającą ją uchwałą Nr XLIII/827/14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 31 marca 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia Lednickiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 2682).

Powierzchnia ogólna Parku wynosi 7618,40 ha (w stanie posiadania Nadleśnictwa Czarniejewo tylko znajdują się jedynie 4,72 ha).

Park utworzono w celu ochrony Jeziora Lednickiego i obszarów położonych wokół niego z zachowanymi licznymi zabytkami osadnictwa z początków państwowości polskiej.

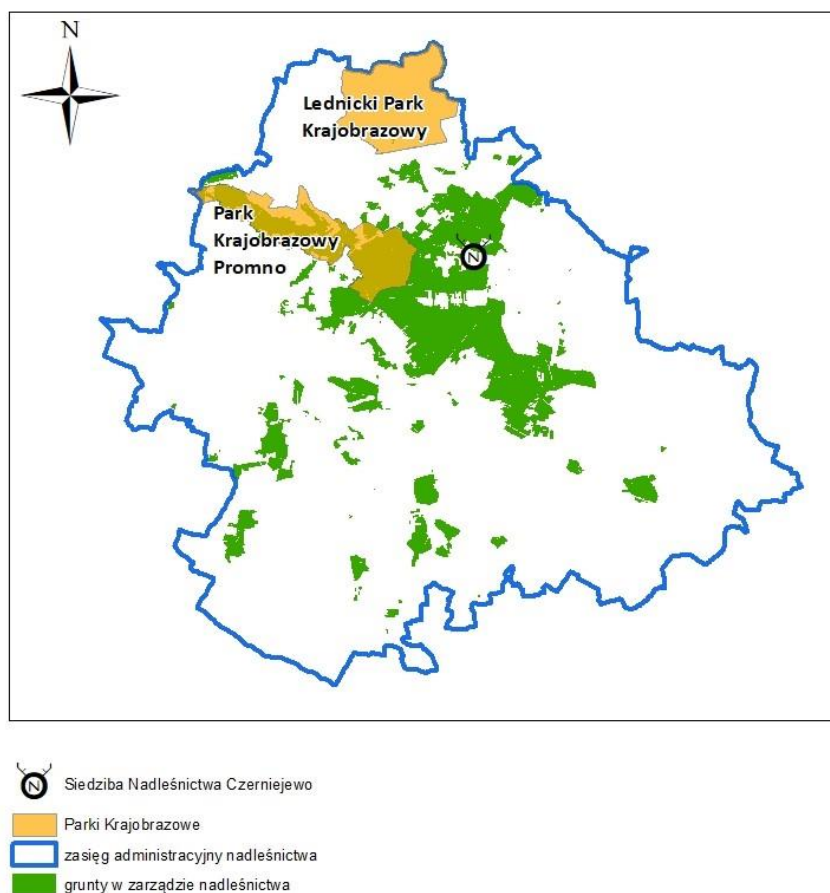
W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarniejewo położona jest południowa część parku. Lednicki Park Krajobrazowy jest pierwszym parkiem utworzonym w Wielkopolsce.

Park obejmuje typowy dla Wielkopolski obszar równinny, lekko sfalowany, wylesiony już we wczesnym średniowieczu, ale mało zmieniony od tego okresu, a mimo to jeszcze z dość bogatą szatą roślinną (stwierdzono występowanie ok. 520 gatunków roślin dziko rosnących). W centrum parku leży jezioro rynnowe Lednica o płaskich niezalesionych brzegach, które jest miejscem lęgowym wielu chronionych gatunków ptaków (na obszarze Parku stwierdzono ponad 140 gatunków ptaków). Z jeziora Lednica wypływa rzeka Główna, lewy dopływ Warty. Jedyne większy kompleks leśny położony jest poza zasięgiem terytorialnym nadleśnictwa w północnej części.

Na jednej z czterech wysp – Ostrów Lednicki znajdują się pozostałości grodu, który w 2 połowie X wieku był jednym z głównych ośrodków tworzącego się państwa polskiego (w obrębie grodziska pierścieniowatego znajduje się palatium – część rezydencji książęcej z kaplicą). Grodzisko stożkowate znajduje się również na sąsiedniej wyspie Lednicze. Dla ochrony tego obszaru w 1969 r. utworzono Muzeum Pierwszych Piastów. W Dziekanowicach istnieje Wielkopolski Park Etnograficzny z wieloma obiektami z terenu historycznej Wielkopolski. Obiekty etnograficzne zgromadzono także w 3 innych miejscach: naprzeciwko Ostrowa Lednickiego, w Rybitwach i w Moraczewie.

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy:

- a) zachowanie w stanie zbliżonym do obecnego, krajobrazu kulturowego okolic jeziora Lednica, w szczególności krajobrazu dużego akwenu wodnego z urozmaiconą linią brzegową i wyspami oraz krajobrazu leśno-polnego ze zróżnicowaną rzeźbą terenu północnej części Parku,
- b) zachowanie cennych ekosystemów z rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt, w szczególności ekosystemu jeziora Lednica jako dobrze zachowanego eutroficznego zbiornika wodnego oraz dobrze zachowanych ekosystemów lasów łąkowych, olsów i grądów,
- c) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego i historycznego wraz z ich otoczeniem, w tym w szczególności pozostałości zespołu osadniczego z czasów

pierwszych Piastów.

Rysunek 7. Rozmieszczenie parków krajobrazowych w Nadleśnictwie Czerniejewo.

21. Obszary Chronionego Krajobrazu

21.1. Bagna Średzkie

Obszar utworzony został na podstawie Uchwały Nr XXVII/367/2005 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 23 czerwca 2005 r. Powierzchnia ogólna obszaru wynosi 120,30 ha (w tym w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa – 76,82 ha poza stanem posiadania nadleśnictwa). Głównymi typami roślinności Bagien Średzkich są zbiorowiska łąkowe, zarośla nadbrzeżne, szuwały i zbiorowiska wodne oraz torfowiska i olsy. Osią „Bagien Średzkich” jest Struga Średzka, dopływ Maskawy. Obszar stanowi ostoję wielu gatunków rzadkich ptaków wodnych i błotnych. Wszystkie gatunki ptaków gniazdujących na obszarze „Bagien Średzkich” są w Polsce objęte ochroną gatunkową. Siedem spośród nich jest wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Ponadto 7 innych znajduje się na liście w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.

Na terenie Bagien Średzkich ustalono następujące działania dotyczące czynnej ochrony ekosystemów:

- a) przeciwdziałanie postępowi sukcesji na zarastających łąkach poprzez ich koszenie;
optymalne terminy koszenia:
I 01.06 – 15.06
II 01.07 – 15.07
III 15.08 – 15.09,
- b) zachowanie śródpolnych torfowisk, bagien i innych podmokłości oraz oczek wodnych,
- c) preferowanie biologicznych metod ochrony roślin;
- d) tworzenie pasów ochronnych drzew i krzewów wokół obszaru.

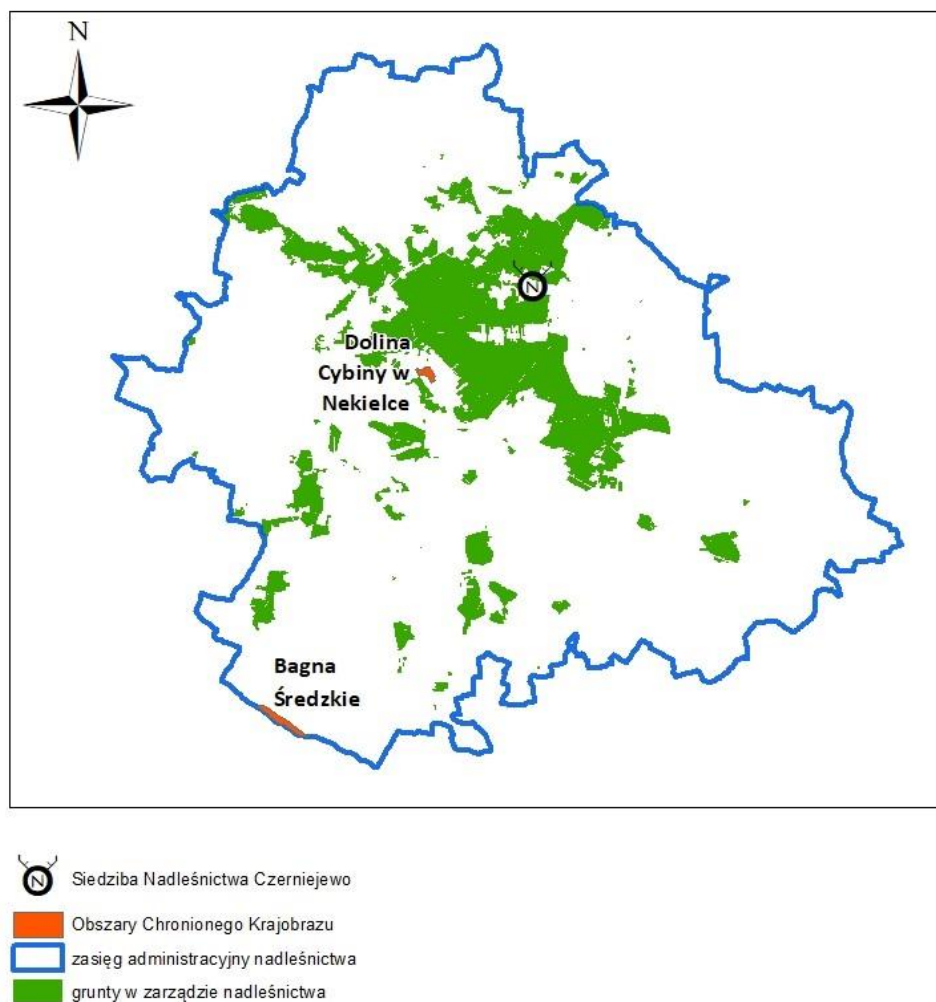
21.2. Dolina Cybiny w Nekielce

Obszar utworzony został na podstawie Uchwały Nr XXXIII/255/2006 Rady Miejskiej Gminy Nekla z dnia 24 marca 2006 r. Powierzchnia obszaru wynosi 36,05 ha (w całości poza stanem posiadania nadleśnictwa). Obszar utworzono ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

W granicach obszaru ustalono następujące działania ochrony czynnej:

- w stosunku do nieleśnych ekosystemów lądowych:

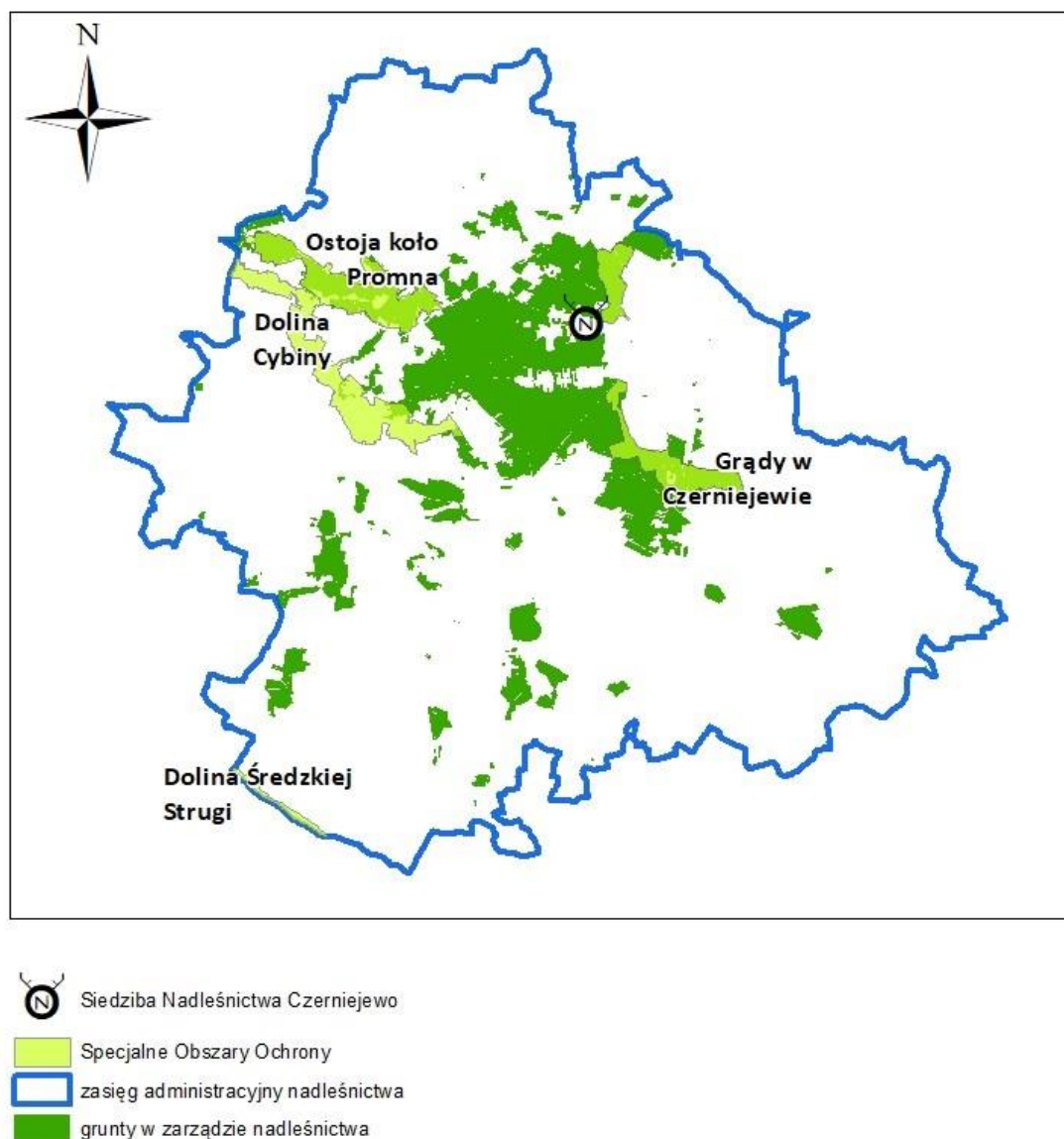
- propagowanie wśród rolników działań zmierzających do utrzymania trwałych użytków zielonych,
 - ograniczenie zmiany użytków zielonych na grunty orne,
 - preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi,
 - zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych,
 - utrzymywanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych
- w stosunku do ekosystemów wodnych:
- zachowanie i ochronę wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności je otaczającej,
 - zachowanie korytarzy ekologicznych opartych na ekosystemach wodnych.

Rysunek 8. Rozmieszczenie Obszarów Chronionego Krajobrazu w Nadleśnictwie Czarniejewo.

22. Obszary NATURA 2000

W granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa znajdują się tereny należące do czterech obszarów Natura 2000. Wszystkie z nich są ostojami siedliskowymi (SOO).

Rysunek 8. Rozmieszczenie obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Czerniejewo

22.1. Ostoja koło Promna PLH300030

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja koło Promna PLH300030 został wyznaczony decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady

92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 33 z 8.2.2011, str. 146). Wymieniona decyzja została zastąpiona przez decyzję wykonawczą Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 350z 21.12.2013, str. 287). Obszar zajmuje powierzchnię 1399,01 ha i położony jest w województwie wielkopolskim na terenie dwóch gmin: Kostrzyn oraz Pobiedziska. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Czarniejewo znajduje się 1187,31 ha. Dla ostoji obowiązuje Plan Zadań Ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego, 2016, poz. 4886). Zgodnie z PZO cele ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych położonych na gruntach Nadleśnictwa Czarniejewo są następujące:

a) poprawa złego stanu ochrony siedliska 9170 poprzez:

- zwiększenie zasobów martwego drewna na powierzchni ok. 687 ha;
- przebudowę składu gatunkowego drzewostanu na powierzchni ok. 580 ha;
- poprawę struktury wiekowej drzewostanu

b) poprawa złego stanu ochrony siedliska 91E0 poprzez zmianę składu gatunkowego siedliska na powierzchni około 123 ha

c) poprawa złego stanu ochrony siedliska 91F0 poprzez:

- zwiększenie zasobów martwego drewna na powierzchni ok. 6 ha;
- przebudowę składu gatunkowego drzewostanu na powierzchni ok. 5 ha;

Ostoja koło Promna obejmuje fragment rozległego kompleksu lasów liściastych położonych na południe od Pobiedzisk. Leży w krajobrazie młodoglacjalnym o silnie zróżnicowanej rzeźbie terenu. Głównym elementem krajobrazu tego obszaru są kompleksy leśne porastające pasmo moren czołowych. W części północnej i zachodniej przeważają siedliska borowe, w których dominuje sosna, natomiast w części południowo-wschodniej – siedliska lasowe, gdzie przeważają gatunki liściaste: grab, buk, dąb szypułkowy, klon zwyczajny, jawor, jesion i brzoza. Drzewostany charakteryzują się dużym udziałem gatunków liściastych i wysoką klasą wieku. Jedne z cenniejszych fragmentów grądu środkowoeuropejskiego z ponad 150-letnim drzewostanem zostały objęte ochroną ścisłą w rezerwacie „Las Liściasty w Promnie”.

Dominujący krajobraz leśny urozmaicają niewielkie jeziora i towarzyszące im torfowiska. Szczególnie dużą wartość ma torfowisko nakredowe koło jeziora Kazanie z dwoma gatunkami rosiczek: okrągłolistną *Drosera rotundifolia* i długolistną *D. anglica*, storczykiem lipiennikiem Loesela *Liparis loeselii* i innymi rzadkimi gatunkami. Osobliwością omawianego obszaru są stanowiska kłoci wiechowatej *Cladium mariscus* nad jeziorami Drażynek i Dębiniec, uważane za

największe w Wielkopolsce pod względem powierzchni tworzonego szuwaru. Oba akweny objęte są ochroną jako rezerваты przyrody „Jezioro Drażynek” oraz „Jezioro Dębiniec”.

Fauna obszaru jest bardzo bogata. Najlepiej rozpoznaną grupą są kręgowce, których do chwili obecnej stwierdzono ponad 220 gatunków. Na uwagę zasługuje liczne występowanie orzesznicy *Muscardinus avellanarius* – na terenie ostoi znajduje się jej jedyne stanowisko w Wielkopolsce.

Przedmiotami ochrony w obszarze są:

1. Siedliska przyrodnicze:

- 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*;
- 3510 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*;
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*);
- 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*);
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*);

2. Gatunki:

- 1903 lipiennik Loesela *Liparis loeselii*
- 4056 zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*.
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*,
- 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*,

Rozmieszczenie stanowisk zatoczka łamliwego w obszarze (w tym na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa) nie jest znane – PZO obszaru zakłada uzupełnienie stanu wiedzy w tym zakresie. W PZO przewidywana jest także inwentaryzacja stanowisk kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej.

Tabela 17. Lokalizacja stanowisk przedmiotów ochrony obszaru.

Lp	Nazwa siedliska	Ocena ogólna w SDF	Lokalizacja
1	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic <i>Charetea</i>	- ¹	Obręb Czerniejewo: 213 -r, 221 -d - Rezerwat Jezioro Dębiniec (położony w granicach Obszaru, ale nie objęty PZO)
2	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	C	Obręb Czerniejewo: 213 -z, 238 -b, 239 -d, 261 -k,
4	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	- ²	Obręb Czerniejewo: 233 -x, 261 -d, 263 -i,
5	Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis</i>)	B	Obręb Czerniejewo: 221 -d - Rezerwat Jezioro Dębiniec (położony w granicach Obszaru, ale nie objęty PZO)
6	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	C	Obręb Czerniejewo: 221 -d - Rezerwat Jezioro Dębiniec (położony w granicach Obszaru, ale nie objęty PZO)
7	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	C	Obręb Czerniejewo: 213 -l, 213 -m,
8	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	B	Obręb Czerniejewo: 228 -g, 228 -f, 231 -m, 222 -j, 220 -f, 239 -j, 239 -l, 239 -n, 240 -a, 240 -c, 240 -d, 240 -g, 240 -i, 240 -k, 240 -l, 240 -m, 240 -o, 240 -p, 241 -g, 221 -g, 221 -k, 222 -h, 222 -i, 225 -a, 225 -b, 225 -c, 225 -d, 225 -f, 226 -d, 226 -g, 226 -h, 227 -c, 227 -f, 227 -h, 232 -c, 232 -d, 232 -f, 232 -i, 232 -j, 232 -k, 232 -m, 233 -a, 233 -b, 233 -f, 233 -g, 233 -i, 233 -l, 233 -n, 233 -z, 234 -a, 235 -c, 235 -f, 235 -g, 236 -a, 236 -b, 238 -n, 238 -s, 239 -a, 239 -f, 239 -g, 239 -i, 242 -b, 242 -d, 242 -f, 243 -b, 244 -b, 244 -d, 244 -f, 244 -i, 244 -k, 244 -m, 244 -n, 244 -o, 245 -g, 249 -a, 249 -c, 249 -d, 250 -c, 250 -f, 251 -c, 251 -d, 252 -a, 252 -b, 252 -f, 252 -i, 254 -f, 257 -c, 257 -d, 258 -c, 258 -f, 259 -b, 259 -c, 259 -f, 260 -a, 260 -c, 260 -d, 260 -k, 260 -m, 260 -n, 260 -o, 260 -p, 261 -a, 261 -o, 256 -i, 250 -c, 250 -f, 261 -a, 260 -k, 261 -a, 244 -m, 244 -d, 228 -a, 227 -j, 227 -k, 228 -a, 228 -b, 228 -c, 228 -d, 228 -f, 228 -g, 229 -b, 230 -a, 230 -b, 230 -c, 230 -d, 230 -g, 231 -a, 231 -b, 231 -c, 231 -f, 231 -h, 231 -l, 236 -g, 236 -i, 236 -j, 236 -k, 237 -b, 237 -c, 237 -f, 237 -g, 237 -k, 244 -p, 227 -g,

Lp	Nazwa siedliska	Ocena ogólna w SDF	Lokalizacja
9	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	–	Obręb Czerniejewo: 219 -g, 219 -h
10	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	C	Obręb Czerniejewo: 213 -j, 213 -k, 213 -t, 214 -c, 214 -g, 214 -g, 214 -o, 214 -p, 214 -s, 221 -a, 221 -h, 221 -j, 221 -k, 221 -l, 222 -b, 222 -d, 222 -f, 237 -j, 240 -n, 240 -o, 241 -f, 241 -i, 241 -l, 244 -d, 244 -g, 245 -h, 245 -i, 246 -c, 247 -c, 247 -f, 248 -c, 248 -f, 248 -l, 254 -d, 259 -b, 261 -h, 261 -m, 261 -p, 263 -h,
11	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	Obręb Czerniejewo: 238 -a, 245 -d, 248 -h, 256 -i, 248 -f, 248 -j, 260 -g,
12	1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loselii</i>	C	Obręb Czerniejewo: 213 -l, 213 -m
13	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	Cieki i zbiorniki wodne w granicach ostoi; m. in. obręb Czerniejewo: 213 y, 233h, 233m, 236h, 238b, 239b, 243a, 243b, 244h, 261c, 261k
14	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ,	C	Obręb Czerniejewo: 239b, 239a, 244h, 213m, 213x
15	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	C	Obręb Czerniejewo: 214r

1 – w SDF siedlisko nie figuruje; położone jest na terenie rezerwatu przyrody Jezioro Dębiniec, nie ujętego w PZO obszaru

2 – w SDF brak oceny ogólnej, ponieważ reprezentatywność siedliska w obszarze określona została jako D. Z tego samego względu siedlisko nie zostało ujęte w PZO, natomiast inwentaryzacja z 2018 r. wykazała występowanie w obszarze trzech płatów siedliska.

22.2. Dolina Cybiny PLH300038

Obszar został wyznaczony decyzją Komisji 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 33 z 8.2.2011, str. 146). Zajmuje powierzchnię 2424,72 ha (w stanie posiadania Nadleśnictwa Czerniejewo 114,84 ha) i położony jest w województwie wielkopolskim na terenie 3 gmin: Kostrzyn, Pobiedziska oraz Swarzędz. Dla ostoi obowiązuje Plan Zadań Ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego, 2015, poz. 557). Zgodnie z PZO celem ochrony siedlisk

leśnych (9170, 91E0 oraz 91F0) położonych na gruntach Nadleśnictwa Czerniejewo jest poprawa ich stanu ochrony poprzez:

- poprawę składu gatunkowego drzewostanu i utrzymywanie zróżnicowanej struktury przestrzennej lasu;
- zwiększenie ilości martwego drewna wydzielającego się naturalnie;
- umożliwienie swobodnego przebiegu procesów naturalnych.

Obszar obejmuje dolinę rzeki Cybiny na odcinku o długości około 31 km. W stosunku do względnie płaskiego otoczenia, ukształtowana w fazie poznańskiej zlodowacenia bałtyckiego dolina, jest dość głęboko wcięta. W II połowie XIX wieku na skutek przeprowadzonych zabiegów melioracyjnych poziom wód w dolinie uległ obniżeniu. Mimo tego, nadal posiada ona dużą zdolność retencjonowania wód, m.in. dzięki obecności licznych jezior i sztucznych zbiorników wodnych. Te ostatnie mają głównie charakter stawów wykorzystywanych do hodowli ryb.

Cechą charakterystyczną doliny Cybiny jest jej duże zróżnicowanie siedliskowe, wpływające na jej dużą różnorodność florystyczną i fitocenotyczną. Na obszarze stwierdzono występowanie około 770 gatunków roślin naczyniowych oraz około 85 zespołów roślinnych, rozmieszczonych mozaikowo w samej dolinie i na jej obrzeżach. Pospolicie występują liczne zbiorowiska roślinności wodnej i bagiennej oraz podmokłe zbiorowiska zaroślowe i leśne do których należą: zarośla łożowe, ols porzeczkowy, łęg jesionowo – olszowy. Ponadto, częste są również zespoły muraw kserotermicznych i napiaskowych oraz ciepłolubnych ziołorośli, rozwijających się na skarpach doliny oraz wyniesieniach w obrębie jej dna. Duża mozaikowość siedlisk sprzyja zróżnicowaniu świata zwierząt, z większości grup systematycznych oraz ich zbiorowisk, zwłaszcza w odniesieniu do bezkręgowców oraz ptaków.

Ze względu na sąsiedztwo aglomeracji poznańskiej, dolina Cybiny podlega silnej antropopresji, której głównymi przejawami są: rozwój budownictwa mieszkalnego oraz rozwój turystyki i rekreacji.

Przedmiotami ochrony w obszarze są:

1. Siedliska przyrodnicze:

- 3510 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*,
- 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p.,
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) - wnioskowane usunięcie z SDF,

- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenio septentrionalis-Festucion pallentis*),
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe),
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

2. Gatunki:

- 1134 różanka *Rhodeus sericeus amarus*,
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*,
- 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*,
- 1335 wydra *Lutra lutra*.

Populacja różanki w obszarze uzyskała ocenę D, tym samym obszar nie pełni istotnej roli w zachowaniu gatunku. Aktualne rozmieszczenie stanowisk kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej w granicach obszaru jest nieznane, PZO zakłada uzupełnienie wiedzy w tym zakresie. Obecności wydry nie stwierdzono na gruntach w zarządzie nadleśnictwa,

Tabela 18. Lokalizacja stanowisk przedmiotów ochrony obszaru.

Lp	Nazwa siedliska	Ocena ogólna w SDF	Lokalizacja
1	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	C	Obręb Czerniejewo: 270 -h, 271 -b, obręb Nekla: 181 -i
2	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	B	Obręb Czerniejewo: 211 -c
3	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	Obręb Czerniejewo: 211 -i, 211 -j, 211 -k, 212 -f, 212 -j, 270 -f, 270 -g, 271 -f, 271 -h, 271 -b, 212 -t
4	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	Liczne występowanie, w szczególności w centralnej części obszaru, m. in. obręb Czerniejewo: 270h, 271g

22.3. Grądy w Czerniejewie PLH300049

Obszar został wyznaczony decyzją Komisji 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 33 z 8.2.2011, str. 146). Zajmuje powierzchnię 1212,90 ha i położony jest w województwie wielkopolskim na terenie 3 gmin: Września, Czerniejewo oraz Łubowo. W stanie posiadania Nadleśnictwa Czerniejewo znajduje się 1184,59 ha.

Grądy w Czerniejewie położone są na Równinie Wrzesińskiej, w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty - Wrześnicy. W lasach czerniejewskich przeważają drzewostany mieszane, przy czym największą powierzchnię zajmują grądy środkowoeuropejskie *Galio silvatici* – *Carpinetum*. Fitocenozy grądów środkowoeuropejskich na terenie ostoi są najlepiej wykształcone i zachowane w Wielkopolsce. Wzdłuż dopływów Wrześnicy rozmieszczone są płaty łągów jesionowo – olszowych *Fraxino-Alnetum*; istotne znaczenie dla ostoi mają również łągi dębowo – wiązowo – jesionowe *Ficario-Ulmetum*. Ze względu na silne przesuszenie lasów łągowych niezbędnym zadaniem ochrony czynnej w obszarze byłoby uruchomienie małej retencji.

W granicach ostoi znajdują się trzy rezerваты przyrody – Wiązy w Nowym Lesie, Modrzew Polski w Noskowie oraz Bielawy.

Przedmiotami ochrony w obszarze są:

1. Siedliska przyrodnicze:

- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)¹,
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe),
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

2. Gatunki:

- 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita*,
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*,
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*.

Ostoja nie posiada obowiązującego Planu Zadań Ochronnych. W ramach projektu PUL na lata 2019-2028 opracowany został zakres PZO dla gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Czerniejewo.

Tabela 19. Lokalizacja stanowisk siedlisk przedmiotów ochrony obszaru.

Lp	Nazwa siedliska	Ocena ogólna w SDF	Lokalizacja
1	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	- ¹	Obręb Nekla: 26 -j, 27 -l,
2	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	B	Obręb Czerniejewo: 108 -a, 108 -b, 108 -c, 108 -d, 109 -b, 109 -c, 109 -d, 109 -f, 109 -h, 110 -a, 110 -d, 121 -a, 122 -d, 122 -h, 129 -a, 130 -b, 130 -h, 130 -n, 131 -a, 131 -f, 131 -g, 131 -h, 131 -i, 132 -a, 58 -i, 87 -j, 59 -b, 59 -g, 59 -j, 59 -i, 60 -m, 60 -l, 60 -c, 60 -a, 62 -b, 85 -g, 86 -b, 86 -d, 86 -c, 87 -l, 87 -f, 87 -i, 87 -b, 87 -p, 87 -n, 87 -m, 87 -o, 88 -r, 88 -o, 88 -l, 88 -h, 88 -f, 59 -n, 87 -k, obwód Nekla: 27 -i, 27 -s, 44 -n, 44 -r, 44 -s, 44 -t, 44 -y, 45 -h, 26 -b, 26 -c, 26 -g, 101 -b, 101 -c, 101 -d, 59 -a, 59 -b, 59 -g, 59 -k, 75 -c, 75 -l, 98 -a, 98 -b, 98 -c, 98 -d, 98 -f, 99 -g, 99 -h, 99 -i, 99 -l, 99 -m, 112 -m, 113 -f, 113 -g, 113 -k, 114 -b, 114 -j, 114 -l, 114 -r, 114 -n, 115 -a, 115 -b, 115 -c, 115 -d, 115 -f, 115 -g, 115 -i, 115 -j, 115 -k, 121 -c, 121 -d, 121 -f, 121 -g, 122 -a, 122 -b, 122 -c, 122 -d, 122 -f, 123 -a, 123 -b, 123 -c, 123 -d, 124 -a, 124 -b, 124 -c, 124 -d, 124 -f, 124 -g, 124 -h, 124 -i, 124 -j, 124 -k, 124 -l, 125 -c, 125 -d, 125 -f, 125 -g, 125 -h, 125 -i, 126 -a, 126 -b, 126 -f, 126 -g, 126 -i, 127 -i, 140 -a, 140 -b, 140 -c, 140 -d, 140 -f, 140 -g, 140 -h, 140 -l, 141 -a, 141 -b, 141 -f, 142 -a, 142 -b, 142 -f, 143 -d, 144 -f, 144 -g, 144 -h, 145 -f, 145 -h, 145 -j, 147 -j, 59 -d, 122 -a, 99 -f, 115 -s, 114 -m, 112 -l
3	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	B	Obręb Czerniejewo: 121 -k, 122 -j, 130 -d, 130 -g, 61 -k, 62 -i, 62 -n, 88 -d, 88 -g, obwód Nekla: 27 -n, 27 -o, 28 -m, 45 -c, 59 -j, 75 -m, 75 -n, 127 -d, 128 -c, 128 -d, 130 -g, 130 -j, 147 -d, 147 -i, 127 -d, 75 -o, 130 -w
4	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	B	Obręb Czerniejewo: 110 -c, 129 -b, 129 -c, 130 -l, 59 -l, 61 -j, 88 -b, 59 -k, 60 -k, 60 -g, 60 -h, 60 -f, 60 -d, 62 -f, 62 -h, 62 -j, 86 -g, obwód Nekla: 26 -l, 27 -g, 27 -j, 27 -p, 28 -l, 44 -l, 45 -g, 100 -h, 59 -h, 75 -b, 75 -g, 75 -o, 99 -a, 99 -d, 99 -j, 112 -j, 112 -l, 121 -a, 121 -b, 127 -b, 128 -a, 128 -f, 129 -f, 138 -a, 138 -b, 138 -c, 138 -d, 139 -a, 139 -c, 139 -d, 143 -a, 143 -c, 128 -c, 147 -j, 75 -r, 101 -g, 129 -g, 130 -t, 99 -l, 114 -p, 112 -m
5	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	C	Obr. Nekla 111 -k*, 111 -m,* 127 -f*
6	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C	Obręb Czerniejewo: 129f, 130d; obręb Nekla: 112i, 123c, 124d, 125c, 146a, 146b

1 - w SDF brak oceny ogólnej, ponieważ reprezentatywność siedliska w obszarze określona została jako D. Z tego samego względu siedlisko nie zostało ujęte w PZO, inwentaryzacja z 2018 r. wykazała występowanie w obszarze dwóch płatów siedliska.

* Stanowiska niepotwierdzone w trakcie inwentaryzacji w 2018

22.4. Dolina Średzkiej Strugi PLH300057

Obszar został wyznaczony decyzją Komisji 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 33 z 8.2.2011, str. 146). Zajmuje powierzchnię 557,04 ha i położony jest w województwie wielkopolskim na terenie gmin Kórnik i Środa Wielkopolska. Fragment obszaru leżący w granicach Nadleśnictwa Czarniejewo znajduje się poza gruntami z zarządzie nadleśnictwa.

Obszar obejmuje dolinę niewielkiej rzeki - Średzkiej Strugi. Przepływa ona przez otwarty krajobraz rolniczy. Szerokość doliny wynosi 0,5-1km. Dno doliny zajęte jest głównie przez zbiorowiska szuwarowe oraz przez łąki i pastwiska, na których prowadzona jest ekstensywna gospodarka rolnicza. Na obszarze tym znajduje się kilkadziesiąt zarastających dołów potorfowych. W okolicach Kromolic poprzez spiętrzenie wód Średzkiej Strugi stworzono płytkie, silnie zarośnięte stawy, w których prowadzona jest hodowla ryb oraz pobierana jest woda donawodnień okolicznych pól uprawnych.

Dolina Średzkiej Strugi oraz licznie znajdujące na jej obszarze doły potorfowe i rozlewiska są jedną z najważniejszych w Wielkopolsce ostoi lęgowej kumaka nizinnego *Bombina bombina*, stanowi również ważny korytarz ekologiczny dla bobra *Castor fiber* i wydry *Lutra lutra*. Obszar jest również bardzo ważną w skali regionu ostoją gatunku płaza spoza załącznika Dyrektywy Siedliskowej - ropuchy zielonej *Bufo viridis* (kilka tysięcy osobników młodocianych). Jest to także cenna ostoja dla ptaków szuwarowych i łąkowych, zarówno gatunków wymienianych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, jak i spoza Załącznika, a objętych ochroną prawną. Przedmiotami ochrony w obszarze są następujące gatunki:

- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*,
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*,
- 1335 wydra *Lutra lutra*.

Ostoja nie posiada obowiązującego Planu Zadań Ochronnych.

Tabela 20. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez nadleśnictwo i położonych w granicach form ochrony przyrody.

Nazwa obszaru	Powierzchnia na gruntach w zarządzie nadleśnictwa [ha]
obręb CZERNIEJEWO	
Lednicki Park Krajobrazowy	4,72
Park Krajobrazowy Promno	1285,8
Rezerwat przyrody Bielawy	20,01
Rezerwat przyrody Jezioro Dębiniec	37,08
Rezerwat przyrody Jezioro Drążynek	6,45
Rezerwat przyrody Las Liściasty w Promnie	6,07
Rezerwat przyrody Okrągłak	8,14
Rezerwat przyrody Wiązy w Nowym Lesie	6,85
Obszar Natura 2000 PLH300030 Ostoja koło Promna	1187,31
Obszar Natura 2000 PLH300038 Dolina Cybiny	97,06
Obszar Natura 2000 PLH300049 Grądy w Czerniejewie	393,3
Razem obręb	3053,00
Obręb NEKLA	
Rezerwat przyrody Modrzew Polski w Noskowie	1,04
Obszar Natura 2000 PLH300038 Dolina Cybiny	17,78
Obszar Natura 2000 PLH300049 Grądy w Czerniejewie	791,29
Razem obręb	810,11
Razem nadleśnictwo	3862,90

23. Pomniki przyrody

Jedną z najstarszych form ochrony wartości przyrodniczych są pomniki przyrody. W przeciwieństwie do innych form ochrony, które są w zasadzie wieczyste (o ile nie zdarzy się żaden kataklizm), większość pomników przyrody, np. stare drzewa, mają ograniczoną trwałość.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku, drzewa stanowiące pomniki przyrody na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu (art. 40, pkt. 2).

Ustanowienie i zniesienie pomnika przyrody dokonywane jest przez radę gminy w formie uchwały, po uzgodnienia jej projektu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Na terenie nadleśnictwa znajduje się 28 pomników przyrody – w tym 27 drzew i jeden głaz narzutowy (tabela 21).

- dąb szypułkowy – 21 drzew;
- sosna zwyczajna – 4 drzewa;
- jarząb brekinia – 1 drzewo;
- orzesznik pięciolistkowy – 1 drzewo;
- głazy narzutowe – 1 sztuka.

Fot. 3. Pomnik przyrody – dąb . Fot. M. Gołembowski.

Tabela 21. Wykaz pomników przyrody na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo

L.p.	Nr pomnika	Gatunek	Obwód	Leśnictwo	Oddział	Pododdział	Gmina	Podstawa prawna	Uwagi
1	A91/P1	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	133	f	Czarniejewo	Orzeczenie nr 356/98 PWRN z 28 marca 1957 r.	
2	A91/P2	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	133	f	Czarniejewo	Orzeczenie nr 358/99 PWRN z 28 marca 1957 r.	
3	A91/P3	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	133	f	Czarniejewo	Orzeczenie nr 359/100 PWRN z 28 marca 1957 r.	
4	A91/P4	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	130	h	Czarniejewo	Decyzja z up. Woj. z 17 września 1981 r.	
5	A91/P5	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	130	f	Czarniejewo	Decyzja z up. Woj. z 17 września 1981 r.	
6	A91/P6	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	129	a	Czarniejewo	Orzeczenie nr 359/1 PWRN z 28 marca 1957 r.	
7	A91/P7	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Linery	130	a	Czarniejewo	Decyzja z up. Woj. z 17 września 1979 r.	
8	A91/P8	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Karw	180	l	Czarniejewo	Orzeczenie nr 353/95 PWRN z 28 marca 1957 r.	
9	A91/P9	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Karw	192	l	Czarniejewo	Orzeczenie nr 353/95 PWRN z 28 marca 1957 r.	
10	A91/P10	sosna zwyczajna	Czarniejewo	Promno	238	n	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
11	A91/P11	sosna zwyczajna	Czarniejewo	Promno	238	n	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
12	A91/P12	sosna zwyczajna	Czarniejewo	Promno	240	h	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
13	A91/P13	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Promno	240	h	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
14	A91/P14	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Promno	240	h	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
15	A91/P15	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	170	b	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
16	A91/P16	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	170	b	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
17	A91/P17	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	170	c	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
18	A91/P18	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	154	b	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
19	A91/P19	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	154	b	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
20	A91/P20	sosna zwyczajna	Czarniejewo	Jezierce	170	c	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Pozn. Nr 7/94 z 12 grudnia 1994 r.	
21	-	głaz narzutowy	Czarniejewo	Promno	220	f	Pobiedziska	Rozporz. Woj. Wlkp. Nr 8/00 z 12 września 2000 r.	granit gruboziarnisty
22	A91/P21	dąb szypułkowy	Nekla	Nekielka	31	g	Czarniejewo	Decyzja z up. Woj. Pozn. z 17 września 1979 r.	
23	A91/P22	dąb szypułkowy	Nekla	Nekielka	27	b	Czarniejewo	Decyzja z up. Woj. Pozn. z 17 września 1979 r.	
24	A91/P23	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	154	b	Pobiedziska	Uchwała nr L/406/97 Rady Miejskiej Gminy Pobiedziska z dn. 10 października 1997 r.	
25	A91/P24	dąb szypułkowy	Czarniejewo	Jezierce	170	f	Pobiedziska	Uchwała nr L/406/97 Rady Miejskiej Gminy Pobiedziska z dn. 10 października 1997 r.	

L.p.	Nr pomnika	Gatunek	Obręb	Leśnictwo	Oddział	Pododdział	Gmina	Podstawa prawna	Uwagi
26	A91/P25	dąb szypułkowy	Czerniejewo	Promno	240	h	Pobiedziska	Uchwała nr L/406/97 Rady Miejskiej Gminy Pobiedziska z dn. 10 października 1997 r.	
27	A91/P26	jarząb brekinia	Czerniejewo	Promno	235	g	Pobiedziska	Uchwała nr L/406/97 Rady Miejskiej Gminy Pobiedziska z dn. 10 października 1997 r.	
28	A91/P27	orzesznik pięciolistkowy	Czerniejewo	Promno	236	k	Pobiedziska	Uchwała nr L/406/97 Rady Miejskiej Gminy Pobiedziska z dn. 10 października 1997 r.	

24. Strefy ochrony wokół gniazd chronionych gatunków ptaków

Szczegółowe podstawy prawne ochrony strefowej zawiera Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 1348).

W drzewostanach nadleśnictwa wyznaczono 7 stref ochrony wokół gniazd bociana czarnego *Ciconia nigra*, kani rudej *Milvus milvus*, kani czarnej *Milvus migrans* i bielika *Haliaeetus albicilla*. Granice stref ochrony wokół gniazd zostały zatwierdzone na mocy następujących dokumentów:

Tabela 22. Strefy ochrony wokół gniazd chronionych gatunków ptaków.

Lp.	Leśnictwo	Gatunek	Dokument
1.	Dzikowy Bór	bocian czarny	RDOŚ-30-PN.II-6631-635/10/ag
2.	Podstolice	bocian czarny	WPN-II.6442.136.2013.PS
3.	Dzikowy Bór	kania ruda	RDOŚ-30-PN.II-6631-232/10/ag
4.	Podstolice	kania czarna	RDOŚ-30-PN.II-6631-233/10/ag
5.	Podgaj	bielik	RDOŚ-30-PN.II-6631-636/10/ag
6.	Podgaj	bielik	RDOŚ-30-PN.II-6631-638/10/ag
7.	Jezierce	bielik	WPN-II.6442.60.2017.AG

W programie „Taksator” drzewostany w granicach stref całorocznych zostały zaliczone do gospodarstwa specjalnego.

W drzewostanach znajdujących się w strefie ochrony całorocznej nie planowano żadnych zabiegów gospodarczych, natomiast w strefach ochrony okresowej zaplanowano w drzewostanach wskazania gospodarcze, których realizacja odbywać się może corocznie wyłącznie poza okresem ochrony.

Strefa ochrony całorocznej ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków drapieżnych. Miejsce lęgu obejmuje nie tylko drzewo gniazdowe, lecz również cały drzewostan w jego otoczeniu. Różne drzewa wykorzystywane są tam przez ptaki do odpoczynku, pilnowania lęgu, obserwacji czy noclegu. Objęcie całoroczną ochroną całego drzewostanu stwarza ponadto ptakom możliwość zbudowania nowego gniazda w przypadku utraty dotychczasowego.

Faktycznie strefa ta funkcjonuje na zasadzie rezerwatu – obowiązują tu zakazy: przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarem objętym strefą

ochrony, wycinania drzew lub krzewów bez zezwolenia, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków oraz wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji. Odstępstwo od tych zakazów możliwe jest tylko w celu wykonania niezbędnych prac sanitarnych w sytuacjach katastrofalnych. Planowane prace muszą być zgłoszone regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie.

Strefa ochrony okresowej powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem drewna, hodowlą i ochroną lasu, jeśli nie będą oddziaływać negatywnie na gniazdujące ptaki, mogą być wykonywane w terminach określonych w cytowanym na początku rozdziału rozporządzeniu.

Tabela 23. Charakterystyka stref ochrony wyznaczonych na terenie N-ctwa Czerniejewo

Gatunek chronionego ptaka	Promień strefy ochrony [m]		Termin ochrony strefy okresowej
	całorocznej	okresowej	
Bielik	200	500	1 I – 31 VII
Bocian czarny	200	500	15 III – 31 VIII
Kania ruda	100	500	1 III – 31 VIII
Kania czarna	100	500	1 III – 31 VIII

Dokładna informacja o miejscach gniazdowania chronionych gatunków ptaków powinna być dostępna pracownikom Lasów Państwowych, Dyrektorom Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnym Konserwatorom Przyrody oraz niewielkiemu gronu profesjonalistów rozumiejących złożoną problematykę ochrony strefowej. Unikać należy publikowania szczegółowych informacji w ogólnodostępnych folderach, mapach, przewodnikach turystycznych i czasopismach. Bardziej celowym rozwiązaniem wydaje się zamieszczenie jedynie syntetycznej, ogólnej informacji o występowaniu gniazdujących, chronionych gatunków ptaków na terenie nadleśnictwa.

Dokładnej lokalizacji miejsc gniazdowania nie podano ze względu na potencjalne możliwości odnalezienia i zniszczenia gniazd, wypłoszenia ptaków oraz wybrania jaj lub lęgów.

W bieżącej działalności gospodarczej należy przestrzegać zakazów związanych z wprowadzoną ochroną strefową oraz okresowo ograniczać ruch turystyczny w bliskim sąsiedztwie stref ochrony w czasie inkubacji jaj i karmienia piskląt. Należy także (zgodnie z art. 60 pkt 4 *Ustawy o ochronie przyrody*) oznaczyć granicę ochrony okresowej, co najmniej

dwiema tablicami z napisem: *Ostoja zwierząt* i informacją: *Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*.

Szczegółowych informacji dotyczących miejsc gniazdowania ptaków objętych ochroną strefową udzielić może Nadleśniczy Nadleśnictwa Czarniejewo, osoby przez niego upoważnione oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

25. Flora i fauna nadleśnictwa

Na podstawie prac inwentaryzacyjnych oraz planów ochrony rezerwatów, parków krajobrazowych, planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000, danych z Nadleśnictwa i z powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej, inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych wykonanej przez BULiGL w 2018 r., opracowań i publikacji naukowych została sporządzona lista gatunków chronionych i zagrożonych, występujących na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo. Jedynie w stosunku do części gatunków znane są dokładne lokalizacje stanowisk (dokładność do wydzielenia leśnego). W stosunku do tych stanowisk przeanalizowano zabiegi gospodarcze projektowane w wydzieleniach ze stanowiskami.

Obowiązującymi aktami prawnymi w sprawie ochrony gatunkowej roślin i grzybów są Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183). Kategorie zagrożeń gatunków podane są na podstawie najaktualniejszych Czerwonych Ksiąg i Czerwonych List.

Fot. 4. Bocian czarny. Fot. W. Gołębiewski

Tabela 24. Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych i glonów występujących na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
ramienice Charophyta							
ramienicowate Characeae							
1.	ramienica kolczasta	<i>Chara aculeolata</i>	OCz	E			
2.	ramienica kosmata	<i>Chara hispida</i>	OCz	E			
3.	ramienica krucha	<i>Chara fragilis</i>		V			
paprotniki Pteridiophyta							
nasieźrzałowate Ophioglossaceae							
4.	Nasieźrzał pospolity	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	OŚ	VU	VU		Park Krajobrazowy Promno
widłakowate Lycopodiaceae							
5.	Widłaczek torfowy	<i>Lycopodiella inundata</i>	OŚ	EN	CR		Park Krajobrazowy Promno
6.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	OCz		VU		Park Krajobrazowy Promno
nasienne Spermatophyta							
cisowate Taxaceae							
7.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>					
bobrkowate Menyanthaceae							
8.	bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	OCz				Obręb Czarniejewo: 171i, 219h, 170d, 227l

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
grzybieniowate <i>Nymphaeaceae</i>							
9.	grzybienie białe	<i>Nymphaea alba</i>	OCz				Jez. Dębiniec, jez. Okrągłak, jez. Swarzędzkie, jez. Uzarzewskie, jez. Prawe
jaskrowate <i>Ranunculaceae</i>							
10.	czerniec gronkowy	<i>Actaea spicata</i>			LC		
11.	jaskier kaszubski	<i>Ranunculus cassubicus</i>			VU		Rezerwat „Wiązy w Nowym Lesie
12.	jaskier polny	<i>Ranunculus arvensis</i>		EN	VU		
13.	jaskier wielki	<i>Ranunculus lingua</i>	OCz				
14.	orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>	OCz				
15.	sasanka łąkowa	<i>pulsatilla pratensis</i>	OŚ (czynna)	VU	EN		
goryczkowate <i>Gentianaceae</i>							
16.	centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>	OCz				N 52 27.177, E 17 12.192
17.	goryczka wąskolistna	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	OŚ (czynna)	VU	VU		
18.	kokorycz pełna	<i>Corydalis solida</i>			EN		
19.	kokorycz wątła	<i>Corydalis intermedia</i>			LC		
różowate <i>Rosaceae</i>							

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
20.	jarząb brekinia	<i>Sorbus torminalis</i>	OŚ	NT	LC		Park Krajobrazowy Promno
21.	pięciornik skalny	<i>Potentilla rupestris</i>	OŚ	EN	EN		Park Krajobrazowy Promno
motylkowate <i>Fabaceae</i>							
22.	groszek błotny	<i>Lathyrus palustris</i>	OCz				Rezerwat „Jezioro Okrągłak”, Park Krajobrazowy Promno
23.	wyka leśna	<i>Vicia sylvatica</i>			LC		
24.	wyka zaroślowa	<i>Vicia dumetorum</i>		NT	LC		Park Krajobrazowy Promno
wawrzynkowate <i>Thymelaeaceae</i>							
25.	wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	OCz		LC		Obręb Czerniejewo: 171i, 240n, 240o
fiółkowe <i>Violaceae</i>							
26.	fiótek przedziwny	<i>Viola mirabilis</i>			LC		
selerowate <i>Apiaceae</i>							
27.	jarzmianka większa	<i>Astrantia major</i>			VU		Park Krajobrazowy Promno
28.	koniopłoch łąkowy	<i>Silaum silaus</i>		NT	LC		Czerniejewo 263i, Nekla 257a, 258a
29.	selernica żytkowana	<i>Cnidium dubium</i>			LC		Park Krajobrazowy Promno
goździkowate <i>Caryophyllaceae</i>							

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
30.	gwiazdnica bagienna	<i>Stellaria uliginosa</i>			VU		Park Krajobrazowy Promno
rosiczkowate <i>Droseraceae</i>							
31.	rosiczka długolistna	<i>Drosera angelica</i>	OŚ	EN	VU		Park Krajobrazowy Promno
32.	rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	OŚ	NT	LC		Park Krajobrazowy Promno
33.	rosiczka owalna	<i>Drosera x obovata</i>	OŚ		DD		Park Krajobrazowy Promno
marzanowate <i>Rubiaceae</i>							
34.	marzanka barwierska	<i>Asperula tinctoria</i>		VU	VU		Park Krajobrazowy Promno
35.	przytulia okrągłolistna	<i>Galium rotundifolium</i>		NT	VU		Park Krajobrazowy Promno
pływaczowate <i>Lentibulariaceae</i>							
36.	pływacz drobny	<i>Utricularia minor</i>	OŚ	NT	VU		jez. Prawe
37.	pływacz zwyczajny	<i>Utricularia vulgaris</i>		NT			Jez. Wójtostwo, jez. Grzybionek, jez. Prawe
38.	śluzoszcz pospolity	<i>Pinguicula vulgaris</i>	OŚ	NT	CR		występowanie wątpliwe
rzęślowate <i>Callitrichaceae</i>							
39.	rzęśl jesienna	<i>Calitriche autumnalis</i>		DD	EN		
jasnotowate <i>Lamiaceae</i>							

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
40.	bukwica zwyczajna	<i>Betonica officinalis</i>			VU		
41.	czyściec prosty	<i>Stachys recta</i>			LC		Park Krajobrazowy Promno
42.	miodownik melisowaty	<i>Melittis melissophyllum</i>	OCz		VU		Park Krajobrazowy Promno
43.	ożanka czosnkowa	<i>Teuricum scoridum</i>		NT	LC		Park Krajobrazowy Promno
szczeciowate <i>Dipsacaceae</i>							
44.	driakiew gołębia	<i>Scabiosa columbaria</i>		NT	VU		Park Krajobrazowy Promno
astrowate <i>Asteraceae</i>							
45.	kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	OCz				
46.	łopian gajowy	<i>Arctium nemorosum</i>		DD	LC		Park Krajobrazowy Promno, Rezerwat „Las Liściasty w Promnie”
47.	mlecz błotny	<i>Sonchus palustris</i>			EN		
48.	oman wierzbolistny	<i>Inula salicina</i>			LC		Nekla 254j
49.	wężymord stepowy	<i>Scorzonera purpurea</i>	OŚ	EN	EN		Park Krajobrazowy Promno
bagnicowate <i>Scheuchzeriaceae</i>							
50.	bagnica torfowa	<i>Scheuchzeria palustris</i>	OŚ	VU	EN		Park Krajobrazowy Promno

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
rdestnicowate <i>Potamogetonaceae</i>							
51.	rdestnica drobna	<i>Potamogeton pusillus</i>		NT	VU		Park Krajobrazowy Promno
52.	rdestnica nitkowata	<i>Potamogeton filiformis</i>		CR	CR		Park Krajobrazowy Promno
53.	rdestnica szczeciolistna	<i>Potamogeton friesii</i>		NT	VU		Park Krajobrazowy Promno
żabieńcowate <i>Alismataceae</i>							
54.	żabieniec lancetowaty	<i>Alisma lanceolatum</i>		VU	VU		Park Krajobrazowy Promno
ogórecznikowate <i>Boraginaceae</i>							
55.	nawrot lekarski	<i>Lithospermum officinale</i>			VU		Czerniejewo 230i
liliowate <i>Liliaceae</i>							
56.	lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	OŚ		LC		Czerniejewo 240o
trawy <i>Poaceae</i>							
57.	mietlica piaskowa	<i>Agrostis vinealis</i>		DD			
58.	stokłosa gałęzista	<i>Bromus ramosus</i>		VU	EN		Park Krajobrazowy Promno
59.	wiechlina odległokłosowa	<i>Poa remota</i>			VU		Czerniejewo 240l
jeżogłówkowate <i>Sparganiaceae</i>							

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
60.	jeżogłówka najmniejsza	<i>Sparganium minimum</i>		NT	VU		Park Krajobrazowy Promno
turzycowate <i>Cyperaceae</i>							
61.	kłoc wiechowata	<i>Cladium mariscus</i>	OŚ	NT	LC		Czerniejewo 221d
62.	ponikło skąpokwiatowe	<i>Eleocharis quinqueflora</i>		VU	VU		Czerniejewo 213l, 213m
63.	turzyca bagienna	<i>Carex limosa</i>		NT	VU		Park Krajobrazowy Promno
64.	turzyca dwupienna	<i>Carex dioica</i>	OCz	VU	EN		Park Krajobrazowy Promno
65.	turzyca obła	<i>Carex diandra</i>			LC		Czerniejewo 170d, 227l
66.	wełnianka szerokolistna	<i>Eriophorum latifolium</i>			VU		Park Krajobrazowy Promno
storzycowate <i>Orchidaceae</i>							
67.	gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	OCz		EN		Park Krajobrazowy Promno
68.	kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>	OŚ	NT	LC		Park Krajobrazowy Promno
69.	kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	OCz				Czerniejewo 171i
70.	kukułka krwista	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	OCz		LC		Park Krajobrazowy Promno
71.	kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	OCz	VU	LC		Park Krajobrazowy Promno

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych ¹	Czerwona lista roślin naczyniowych Wielkopolski ²	Natura 2000 ³	Lokalizacja
72.	kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	OCz	NT	LC		Park Krajobrazowy Promno
73.	listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Ocz				Czerniejewo 87m, 87o, 213m
74.	storczyk kukawka	<i>Orchis militaris</i>	OŚ	VU	VU		Park Krajobrazowy Promno
75.	lipiennik Loesela	<i>Liparis loeselii</i>	OŚ	VU	EN	gatunek o znaczeniu wspólnotowym, wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000	Czerniejewo 213l, 213m

Tabela 25. Wykaz zabiegów planowanych na stanowiskach chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
bobrkowate <i>Menyanthaceae</i>								
1	bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Czerniejewo	171i, 219h, 170d, 227l	Ostoja koło Promna	171 i - brak wskazań, 219 h - TP, 170 d, 227 l - brak planowanych zabiegów	Brak	PO rezerwatu Okraglak, BULIGL 2018
wawrzynkowate <i>Thymelaeaceae</i>								
2	wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	Czerniejewo	171i, 240n, 240o	Ostoja koło Promna	171 i, 240 n - brak wskazań, 240 o - TP	240 o - chronić rośliny podczas zabiegu	PO rezerwatu Las Liściasty w Promnie, PO rezerwatu Jezioro Okraglak
selerowate <i>Apiaceae</i>								
3	koniopłoch łąkowy	<i>Silaum silaus</i>	Czerniejewo	263i	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2018
			Nekla	257a, 258a	-	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2018
ogórecznikowate <i>Boraginaceae</i>								
4	nawrot lekarski	<i>Lithospermum officinale</i>	Czerniejewo	230i	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2018
złożone <i>Asteraceae</i>								

5	Oman wierzbolistny	<i>Inula salicina</i>	Nekla	254j	-	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2018
liliowate <i>Liliaceae</i>								
5	lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Czerniejewo	240o	Ostoja koło Promna	TP	chronić rośliny podczas zabiegu	PO rezerwatu Las Liściasty w Promnie
trawy <i>Poaceae</i>								
6	wiechlina odległokłosowa	<i>Poa remota</i>	Czerniejewo	240l	Ostoja koło Promna	TP	chronić rośliny podczas zabiegu	PO rezerwatu Las Liściasty w Promnie
turzycowate <i>Cyperaceae</i>								
7	kłoc wiechowata	<i>Cladium mariscus</i>	Czerniejewo	221d	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2018
8	ponikło skąpokwiatowe	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	Czerniejewo	213l, 213m	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2018
9	turzyca obła	<i>Carex diandra</i>	Czerniejewo	170d, 227l	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULIGL 2019
storczykowate <i>Orchidaceae</i>								
10	kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	Czerniejewo	171i	-	brak planowanych zabiegów	Brak	PO rezerwatu Okrągłak
11	listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Czerniejewo	87m, 87o, 213m	Ostoja koło Promna	87m, o - brak wskazań, 213m - brak planowanych zabiegów	Brak	PO rezerwatu Jezioro Dębiniec, BULIGL 2018

12	lipiennik Loesela	<i>Liparis loeselii</i>	Czerniejewo	213l, 213m	Ostoja Koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	PZO obszaru Natura 2000 Ostoja koło Promna PLH300030
----	-------------------	-------------------------	-------------	------------	-----------------------	------------------------------	------	--

Tabela 26. Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków mchów, wątrobowców i porostów występujących na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo

Lp	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polskie czerwone listy mchów ⁴ , wątrobowców ⁵ i porostów ⁶	Lokalizacja
wątrobowce <i>Marchantiophyta</i>					
miedzikowate <i>Frullaniaceae</i>					
1	miedzik płaski	<i>Frullania dilatata</i>	OCz		Czerniejewo 227l, 231l, 239b, 260g
mchy <i>Bryophyta</i>					
Prątnikowate <i>Bryaceae</i>					
1	prątnik brandenburski	<i>Bryum neodamense</i>	OŚ		Park Krajobrazowy Promno
Próchniczkowate <i>Aulacomniaceae</i>					
2	próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>	OCz		Czerniejewo 219g
Krzywoszyjowate <i>Amblystegiaceae</i>					
3	limprichtia pośrednia	<i>Limprichtia cossonii</i>	Ocz		Czerniejewo 213l, 213m
4	skorpionowiec brunatny	<i>Scorpidium scorpioides</i>	OŚ		Park Krajobrazowy Promno
5	bagiennik żmijowaty	<i>Pseudocalliergon trifarium</i>	OŚ		Park Krajobrazowy Promno
Miecherowate <i>Neckeraceae</i>					
6	miechera spłaszczona	<i>Neckera complanata</i>	OCz		Rezerwat Bielawy
Błotniskowate <i>Helodiaceae</i>					
7	błotnizzek wełnisty	<i>Helodium blandowii</i>	OŚ		Rezerwat Bielawy
Torfowcowate <i>Sphagnaceae</i>					

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polskie czerwone listy mchów ⁴ , wątrobowców ⁵ i porostów ⁶	Lokalizacja
8	torfowiec obły	<i>Sphagnum teres</i>	OCz		Czerniejewo 213m, 170d
9	torfowiec frędzlowaty	<i>Sphagnum fimbriatum</i>	OCz		Czerniejewo 219g
10	torfowiec błotny	<i>Sphagnum palustre</i>	OCz		Czerniejewo 219g, 219h, 221d
11	torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>	OCz		Czerniejewo 219h
12	torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>	OCz		Czerniejewo 221d
13	torfowiec środkowy	<i>Sphagnum centrale</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno
14	torfowiec tępolistny	<i>Sphagnum obtusum</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno
15	torfowiec Russowa	<i>Sphagnum rusowii</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno
16	torfowiec pierzasty	<i>Sphagnum subnitens</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno
17	torfowiec Warnstorfa	<i>Sphagnum warnstorffii</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno
Gajnikowate <i>Hylocomiaceae</i>					
18	rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>			
19	brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	OCz		N 52 26.803, E 17 14.501, N 52 25.879, E 17 05.865, N 52 25.897, E 17 05.928
20	fałdownik nastroszony	<i>Rhythidiadelphus squarosus</i>	OCz		N 52 25.897, E 17 05.928, N 52 25.911, E 17 04.997
Płonnikowate <i>Polytrichaceae</i>					
21	plonnik cienki	<i>Polytrichum strictum</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno
22	plonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	OCz		Czerniejewo 219g
Widłozębrowate <i>Dicranaceae</i>					
23	widłoząb Bergera	<i>Dicranum undulatum</i>	OŚ		Park Krajobrazowy Promno, Rezerwat Bielawy
24	widłoząb miotlasty	<i>Dicranum scoparium</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno, Rezerwat Bielawy
25	widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	OCz		Park Krajobrazowy Promno, Rezerwat Bielawy

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	Polskie czerwone listy mchów ⁴ , wątrobowców ⁵ i porostów ⁶	Lokalizacja
Rokietowate <i>Hypnaceae</i>					
26	mokradłoszka zaostrowana	<i>Caliergonella cuspidata</i>	Ocz		Czerniejewo 233h, 222c, 221d, 221f, 222c, 230i, 239b, Nekla 258a
szurpkowate <i>Orthotrichaceae</i>					
27	nastroszek kędzierzawy	<i>Ulota crispa</i>	OCz		Czerniejewo 227l, 233h, 231l, 232l
28	nastroszek Brucha	<i>Ulota bruchii</i>	OCz		Czerniejewo 219g, 239c, 227l, 231l, 260g, 260l, 227g, Nekla 112n, 112h
29	szpurek porosty	<i>Orthotrichum lyellii</i>	OCz		Czerniejewo 260g
drabikowate <i>Climaciaceae</i>					
30	drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>	OCz		Czerniejewo 222c
porosty <i>Lichenes</i>					
1	brodaczka kępkowa	<i>Usnea hirta</i>	OCz	VU	
2	odnożyca mączysta	<i>Ramalina farinacea</i>	OCz	VU	
3	odnożyca opylona	<i>Ramalina pollinaria</i>	OCz	VU	
4	pustułka rurkowata	<i>Hypogymnia tubulosa</i>	OCz	NT	Czerniejewo 239b

Kategoria ochronności: OS – ochrona gatunkowa ścisła, OC – ochrona gatunkowa częściowa

Kategorie zagrożenia: EN – gatunek zagrożony, VU – gatunek narażony, NT – gatunek bliski zagrożenia, LC – gatunek najmniejszej troski, DD – dane niepełne

¹ Kaźmierczakowa R., Bloch-Orłowska J., Celka Z., Cwener A., Dajdok Z., Michalska-Hejduk D., Pawlikowski P., Szczęśniak E., Ziarnik K. 2016. Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.

² Jackowiak B., Celka Z., Chmiel J., Latowski K., Żukowski W. 2007. Red list of vascular flora of Wielkopolska. Biodiv. Res. Conserv. 5-8: 95-127.

³ Dyrektywa Rady 92/43/EEC z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zmieniona Dyrektywą 97/62/EEC i Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510).

⁴ Żarnowiec J., Stebel A., Ochyra R. 2004. Threatened moss species in the Polish Carpathians in the light of a new Red-list of mosses in Poland [W:] Stebel A., Ochyra R. (red.) Bryological studies in the Western Carpathians, Sorus, Poznań: pp. 9-28.

⁵ Kłama H. 2006. Red list of the liverworts and hornworts in Poland [W:] Zarzycki K. Mirek Z. Wojewoda W., Szelaż Z.: Red list of plants and fungi in Poland. Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN: pp. 21-33.

⁶ Cieśliński S., Czyżewska K., Fabiszewski J. Red list of the lichens in Poland [W:] Zarzycki K. Mirek Z. Wojewoda W., Szelaż Z.: Red list of plants and fungi in Poland. Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN: pp. 71-89.

Tabela 27. Wykaz zabiegów planowanych na stanowiskach chronionych i zagrożonych gatunków porostów, wątrobowców i mszaków

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
wątrobowce <i>Marchantiophyta</i>								
miedzikowate <i>Frullaniaceae</i>								
1	miedzik płaski	<i>Frullania dilatata</i>	Czerniejewo	227l, 231l, 239b, 260g	Ostoja koło Promna	227l, 231l, 260g - brak planowanych zabiegów, 239b - brak wskazań	Brak	BULiGL 2018
mchy <i>Bryophyta</i>								
Próchniczkowate <i>Aulacomniaceae</i>								
2	próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>	Czerniejewo	219g	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
Krzywoszyjowate <i>Amblystegiaceae</i>								
3	limprichtia pośrednia	<i>Limprichtia cossonii</i>	Czerniejewo	213l, 213m	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
Torfowcowate <i>Sphagnaceae</i>								
8	torfowiec obły	<i>Sphagnum teres</i>	Czerniejewo	213m, 170d	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
9	torfowiec frędzlowaty	<i>Sphagnum fimbriatum</i>	Czerniejewo	219g	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018

10	torfowiec błotny	<i>Sphagnum palustre</i>	Czerniejewo	219g, 219h, 221d	Ostoja koło Promna	219g, 221d- brak planowanych zabiegów, 219h - TP	219h - chronić rośliny podczas zabiegu	BULiGL 2018
11	torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>	Czerniejewo	219h	Ostoja koło Promna	TP	chronić rośliny podczas zabiegu	BULiGL 2018
12	torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>	Czerniejewo	221d	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
Płonnikowate <i>Polytrichaceae</i>								
22	płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	Czerniejewo	219g	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
Rokietowate <i>Hypnaceae</i>								
26	mokradłozka zastrzona	<i>Caliergonella cuspidata</i>	Czerniejewo	233h, 222c, 221d, 221f, 222c, 230i, 239b	Ostoja koło Promna	233h, 222c, 221d, 221f, 222c, 230i - brak planowanych zabiegów, 239b - brak wskazań	Brak	BULiGL 2018
			Nekla	258a	-	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
szurpkowate <i>Orthotrichaceae</i>								
28	nastroszek kędzierzawy	<i>Ulota crispa</i>	Czerniejewo	227l, 233h, 231l, 232l	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
29	nastroszek Brucha	<i>Ulota bruchii</i>	Czerniejewo	219g, 239c, 227l, 231l, 260g, 260l, 227g	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
			Nekla	112n, 112h	Grądy w Czerniejewie	112h - AGROT, ODN-ZRB, PIEL	Powierzchnia po huraganie; w przypadku zachowania stanowiska gatunku chronić drzewa zasiedlone przez gatunek podczas zabiegu	BULiGL 2018

30	szpurek porośły	<i>Orthotrichum lyellii</i>	Czerniejewo	260g	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
drabikowate <i>Climaciaceae</i>								
31	drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>	Czerniejewo	222c	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018
porosty <i>Lichenes</i>								
1	pustułka rurkowata	<i>Hypogymnia tubulosa</i>	Czerniejewo	239b	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	BULiGL 2018

Tabela 28. Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
Gromada: Pijawki - <i>Hirudinea</i>						
Rząd: Pijawki szczękowe - <i>Gnathodellida</i>						
Pijawkowate <i>Hirudinidae</i>						
1	Pijawka lekarska	<i>Hirudo medicinalis</i>	OCz	NT		
Gromada: Owady - <i>Insecta</i>						
Rząd: Chrząszcze - <i>Coleoptera</i>						
Biegaczowate <i>Carabidae</i>						
1	Tęcznik liszkarz	<i>Calasoma sycophanta</i>	OCz	NT		
2	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>	OCz	–		Rezerwat Las Liściasty w Promnie
3	Biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>	OCz	–		Rezerwat Las Liściasty w Promnie
Kózkowate <i>Cerambycidae</i>						
4	Kozioróg bukowiec	<i>Cerambyx scopolii</i>	OCz	DD		
5	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	OŚ	VU	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000	

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
					(niepriorytetowy)	
Poświętnikowate <i>Scarabeidae</i>						
6	Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	OŚ	VU	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	Rezerwat Las Liściasty w Promnie
Rząd: Motyle - <i>Lepidoptera</i>						
Paziowate <i>Papilionidae</i>						
7	Paź królowej	<i>Papilio machaon</i>		LC		
Modraszkiowate <i>Lycaenidae</i>						
8	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	OŚ	LC	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	
Rząd: Wążki - <i>Odonata</i>						
Żagnicowate <i>Aeschnidae</i>						
	Żagnica zielona	<i>Aeschna viridis</i>	OŚ	LC		
Ważkowate <i>Libellulidae</i>						
9	Zalotka większa	<i>Leucorhinia pectoralis</i>	OŚ	–	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	
Gadziogłówkowate <i>Gomphidae</i>						

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2, 3}	lokalizacja
10	Trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	OŚ	–	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	
Rząd: Błonkoskrzydłe - Hymenoptera						
Porobnicowate Anthoporidae						
11	Trzmiel rudoszary	<i>Bombus sylvarum</i>	OCz	–		
12	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	OCz	–		
13	Trzmiel ziemny	<i>Bombus terrestris</i>	OCz	–		
14	Trzmiel parkowy	<i>Bombus hypnorum</i>	OCz	–		
15	Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>	OCz	–		
16	Trzmiel leśny	<i>Bombus pratorum</i>	OCz	–		
17	Trzmiel rudy	<i>Bombus pascuorum</i>	OCz	–		
18	Trzmiel ogrodowy	<i>Bombus hortorum</i>	OCz	–		
19	Trzmiel rudonogi	<i>Bombus ruderarius</i>	OCz	–		
Mrówkowate Formicidae						
20	Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	OCz	NT		
21	Mrówka ćmawa	<i>Formica polyctena</i>	OCz	VU		
Gromada: Ślimaki - Gastropoda						
Rząd: Nasadooczne - Basommatophyta						
Zatoczkowate Planorbidae						
1	Zatoczek łamliwy	<i>Anisus vorticulus</i>	OŚ	NT	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	Obręb Czerniejewo: 213r
Rząd: Trzonkooczne - Stylommatophora						

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
Ślimakowate <i>Helicidae</i>						
2	Ślimak winniczek	<i>Helix pomatia</i>	OCz	–		Rezerwat Bielawy
Gromada: promieniopłetwe - Actinopterygii						
Rząd: Karpiokształtne - Cypriniformes						
Rodzina: Karpowate - Cyprinidae						
1	Różanka	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	OŚ	NT	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	
Gromada: - Płazy - Amphibia						
Rząd: Płazy bezogonowe - Anura						
1	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	OŚ	DD	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	Obręb Czerniejewo: 239b, 239a, 244h, 213m, 213x Obr. Nekla 111k, 111m, 127f
2	Huczek ziemny	<i>Pelobates fuscus</i>	OŚ	–		
Ropuchowate <i>Bufo</i>						
3	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	Ocz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
4	Ropucha paskówka	<i>Bufo calamita</i>	OŚ	–		
5	Ropucha zielona	<i>Bufo viridis</i>	OŚ	–		
Żabowate <i>Ranidae</i>						
6	Żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie,

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
						rezerwat Okrągłak, Obr. Nekla 111k, 111m, 127f
7	Żaba jeziorkowa	<i>Pelophylax lessonae</i>	Ocz	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
8	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	Ocz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak Obr. Nekla 111k, 111m, 127f
9	Żaba wodna	<i>Pelophylax esculentus</i>	Ocz	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
10	Żaba śmieszka	<i>Pelophylax ridibundus</i>	OŚ	–		
Rzekotkowate <i>Hylidae</i>						
11	Rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	OŚ	–		
Rząd: Płazy ogoniaste - <i>Urodela</i>						
12	Traszka zwyczajna	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Ocz	–		Rezerwat Okrągłak
13	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	OŚ	NT	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	Rezerwat Okrągłak, obręb Czerniejewo 213r
Gromada: Gady - <i>Reptilia</i>						
Rząd: Łuskoskóre - <i>Squamata</i>						
1	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	Ocz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
2	Jaszczurka żyworodna	<i>Zootoca vivipara</i>	Ocz	–		rezerwat Okrągłak

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
Padalcowate <i>Anguidae</i>						
3	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	Ocz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Węże właściwe <i>Colubridae</i>						
4	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	Ocz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Żmijowate <i>Viperidae</i>						
5	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	Ocz	–		rezerwat Okrągłak
Gromada: Ptaki - <i>Aves</i>						
	* - gatunek lęgowy					
	*? - gatunek prawdopodobnie lęgowy					
Rząd: Perkozy - <i>Podicipediformes</i>						
1*	Perkozek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
2*	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
Rząd: Pełnopłetwe - <i>Pelecaniformes</i>						
3	Kormoran czarny (z wyjątkiem występującego na obszarach stawów rybnych uznanych za obręby hodowlane)	<i>Phalacrocorax carbo</i>	OCz	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
Rząd: Brodzące - <i>Ciconiiformes</i>						
4*	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	OŚ	LC	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Jezioro Dębiniec

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
5*	Czapla siwa (z wyjątkiem występującej na terenie stawów rybnych uznanych za obręby hodowlane)	<i>Ardea cinerea</i>	OCz	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
6*	Bocian biały (2)	<i>Ciconia ciconia</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	
7*	Bocian czarny (1), (2)	<i>Ciconia nigra</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
Rząd: Blaszkoziołowe - Anseriformes						
8	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
9*	Płaskonos	<i>Anas clypeata</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
10*	Krakwa	<i>Anas strepera</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
11	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
12	Nurogęś	<i>Mergus mengaser</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
Rząd: Jastrzębiowe - Accipitriformes						
13*	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	OŚ	LC	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
14*	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Jezioro Dębiniec
15	Jastrząb gołębniarz	<i>Accipiter gentilis</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
16*	Kania czarna	<i>Milvus nigrus</i>	OŚ	NT	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
17*	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	OŚ	NT	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	Leśnictwo Dzikowy Bór
18	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
19*	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
20*	Myszołów zwyczajny	<i>Buteo buteo</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Rząd: Sokołowe - Falconiformes						
21*	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	OŚ	–		
22*	Pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	OŚ	–		
Rząd: Żurawiowe - Gruiformes						
23	Kokoszka (kurka) wodna	<i>Gallinula chloropus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
24*	Żuraw	<i>Grus grus</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
Rząd: Siewkowe - Charadriiformes						
25	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	OŚ	–		
26*	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>	OŚ	–		
27*	Bekas kszyc	<i>Gallinago gallinago</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
28*	Rybitwa zwyczajna (rzeczna)	<i>Sterna hirundo</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Jezioro Dębiniec
29*	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	OŚ	–		
30*	Łęczak	<i>Tringa glareola</i>	OŚ	CR	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
31*	Brodzic piskliwy	<i>Actitis hypdeucos</i>	OŚ	–		
32*	Brodzic krwawodzioby (krwawodziób)	<i>Tringa totanus</i>	OŚ	–		
33	Brodzic samotny	<i>Tringa ochropus</i>	OŚ	–		
34*	Mewa śmieszka	<i>Larus riolibundus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
35	Mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>	OCz	–		
Rząd: Gołębiowe - Columbiformes						
36*	Siniak	<i>Columba oenas</i>	OŚ	–		
37*	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	OŚ	–		
38*	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	OŚ	–		
Rząd: Kukułkowe - Cuculiformes						
39*	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Rząd: Sowy - Strigiformes						
40*	Płomykówka	<i>Tyto alba</i>	OŚ	–		
41*	Uszatka (sowa uszata)	<i>Asio otus</i>	OŚ	–		
42*	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
Rząd: Jerzykowe - Apodiformes						
43*	Jerzyk	<i>Apus apus</i>	OŚ	–		
Rząd: Lełkowe - Caprimulgiformes						
44*	Lelek kozodój	<i>Caprimulgus europaeus</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2, 3}	lokalizacja
Rząd: Kraskowe - Coraciiformes						
45	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Jezioro Dębiniec
46*	Dudek	<i>Upupa epops</i>	OŚ	–		
Rząd: Dzięciołowe - Piciformes						
47*	Krętogłów	<i>Jun torquilla</i>	OŚ	–		
48*	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
49*	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	OŚ	–		
50*	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopus major</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
51*	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopus medius</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	Rezerwat Las Liściasty w Promnie
52*	Dzięciołek (dzięcioł mały)	<i>Dendrocopus minor</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
Rząd: Wróblowe - Passeriformes						
53*	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>	OŚ	–		
54*	Lerka (skowronek borowy)	<i>Lullula arborea</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	
55*	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	OŚ	–		
56*	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	OŚ	–		
57*	Oknówka	<i>Delichon urbica</i>	OŚ	–		
58*	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy
59*	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	OŚ	–		

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
60*	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	OŚ	–		
61*	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	OŚ	–		
62*	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
63*	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
64*	Słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	OŚ	–		
65*	Słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	OŚ	–		Rezerwat Las Liściasty w Promnie
66*	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	OŚ	–		
67*	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	OŚ	–		
68*	Pokląskwa	<i>Saxicola ruberta</i>	OŚ	–		
69*	Kos	<i>Turdus merula</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
70*	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	OŚ	–		
71*	Kwiczot	<i>Turdus pilaris</i>	OŚ	–		
72*	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
73*	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	OŚ	–		
74*	Łozówka	<i>Acrolephalus palustris</i>	OŚ	–		
75*	Rokitniczka	<i>Acrolephalus schoenobaneus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
76*	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec,

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
		<i>scirpaceus</i>				rezerwat Okrągłak
77*	Świerszczak	<i>Locustella naevis</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
78*	Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, rezerwat Okrągłak
79*	Zniczek	<i>Regulus ignicapillus</i>	OŚ	–		
80*	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
81*	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
82*	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	OŚ	–		
83*	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	OŚ	–		
84*	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
85*	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
86*	Muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
87*	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	OŚ	–		
88*	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
89*	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	OŚ	–		

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
90*	Sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
91*	Sikora sosnówka	<i>Periparus ater</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
92*	Sikora modra (modraszka)	<i>Parus caeruleus</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
93*	Sikora bogatka	<i>Parus major</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
94*	Czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>	OŚ	–		Rezerwat Las Liściasty w Promnie
95*	Sikora czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>	OŚ	–		
96*	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
97*	Pęłzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
98*	Pęłzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
99*	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
100*	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
101*	Piegża	<i>Sylvia curruca</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2, 3}	lokalizacja
						Jeziro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
102*	Pokrzewka jarzębata	<i>Sylvia nisoria</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	
103*	Pokrzewka ogrodowa (gajówka)	<i>Sylvia borin</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
104*	Pokrzewka cierniówka	<i>Sylvia communis</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
105*	Pokrzewka czarnołbista (kapturka)	<i>Sylvia atricapilla</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
106*	Świstunka	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
107*	Remiz	<i>Remiz pendulinus</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec
108*	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
109*	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	rezerwat Okrągłak
110*	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>	OŚ	–		
111*	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
112*	Sroka	<i>Pica pica</i>	OCz	–		
113*	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	OCz	–		
114*	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	OŚ	–		
115*	Wrona siwa	<i>Corvus corone cornix</i>	OCz	–		

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
116*	Kruk	<i>Corvus corax</i>	OCz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
117*	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	OŚ	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
118*	Wróbel	<i>Passer domesticus</i>	OŚ	–		
119*	Mazurek	<i>Paser montanus</i>	OŚ	–		
120*	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
121*	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	OŚ	–		
122	Jemiołuszka	<i>Bombycilla garullus</i>	OŚ	–		
123*	Dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i>	OŚ	–		
124*	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	OŚ	–		
125*	Makolągwa	<i>Carduelis carduelis</i>	OŚ	–		
126*	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>	OŚ	–		
127*	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	OŚ	–		
128*	Krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>	OŚ	–		
129*	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	OŚ	–		
130*	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie
131*	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	OŚ	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie,

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
						rezerwat Okrągłak
132*	Ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	OŚ	–	gatunek wymieniony w załączniku I Dyrektywy Ptasiej	
133*	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
136*	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>	OŚ	–		
134*	Strumieniówka	<i>Lucustulla fluviatilis</i>	OŚ	–		
135*	Białorzotka	<i>Oenanthe oenanthe</i>	OŚ	–		
Gromada Ssaki - Mammalia						
Rząd: Owadożerne - Insectivora						
Jeżowate Erinaceidae						
1	Jeż zachodni	<i>Erinaceus europeus</i>	OCz	–		Rezerwat Bielawy
Kretowate Talpidae						
2	Kret (z wyjątkiem występującego na terenie ogrodów, upraw ogrodniczych, szkótek, lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych)	<i>Talpa europaea</i>	OCz	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Ryjówkowate Soricidae						
3	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	OCz	–		rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
4	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	OCz	–		
5	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>	OCz	–		
6	Zębiełek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i>	OCz	–		
Rząd: Nietoperze - Chiroptera						

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2, 3}	lokalizacja
7	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	OŚ	–	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	rezerwat Okrągłak
8	Nocek rudy	<i>Myotis daubentoni</i>	OŚ	–		Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
9	Nocek Natterera	<i>Myotis nattereri</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
10	Nocek Brandta	<i>Myotis brandtii</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
11	Nocek wąsatek	<i>Myotis mystacinus</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
12	Mroczek późny	<i>Eptesicus serotinus</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
13	Karlik drobny	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
14	Karlik większy	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
15	Borowiec wielki	<i>Nyctalus noctula</i>	OŚ	–		Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
16	Gacek szary	<i>Plecotus austriacus</i>	OŚ	–		
17	Gacek brunatny (wielkouch)	<i>Plecotus auritus</i>	OŚ	–		rezerwat Okrągłak
18	Mopek	<i>Barbastella barbastellus</i>	OŚ	DD	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Rząd: Gryzonie - Rodentia						
Wiewiórkowate Sciridae						
19	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>	OCz	–		Rezerwat Bielawy, rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Smużkowate Zapodidae						

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2,3}	lokalizacja
20	Orzesznica leszczynowa	<i>Myscardinus avellanarius</i>	OŚ	–		Park Krajobrazowy Promno
Bobrowate <i>Castoridae</i>						
21	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OCz	–	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	Obręb Czerniejewo: 103l, 143m, 143h, 153g, 153a, 170d, 170f, 171g, 171h, 173c, 206c, 207i, 270h, 271g, 274a, 277a, 57a, 57a, 70d, 84d, 84h, 91f, 93c, 94b, 97a, 110c, 112b, 112d, 112f, 116i, 117b, 129f, 130d, 213y, 233h, 233m, 236h, 238b, 238z, 239b, 243a, 243b, 244h, 244r, 261c, 261k; obręb Nekla: 208c, 213f, 215h, 203, 278c, 112i, 123c, 124d, 125c, 146a, 146b, 156g
Myszowate <i>Muridae</i>						
22	Badylarka	<i>Micromys minutus</i>	OCz	–		
23	Karczownik ziemnowodny (osobniki znajdujące się poza terenem ogrodów, upraw ogrodniczych, szkótek leśnych)	<i>Arvicola amphibius</i>	OCz			
24	Mysz zaroślowa	<i>Apodemus sylvaticus</i>	OCz			rezerwat Jezioro Dębiniec, Rezerwat Las Liściasty w Promnie, rezerwat Okrągłak
Rząd: Drapieżne - <i>Carnivora</i>						
Łasicowate <i>Mustelidae</i>						

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	status ochrony	polska czerwona lista zwierząt ¹	Natura 2000 ^{2, 3}	lokalizacja
25	łasica – łaska	<i>Mustela nivalis</i>	OCz	–		
26	Wydra (z wyjątkiem występującej na terenie stawów rybnych, uznanych za obręby hodowlane)	<i>Lutra lutra</i>	OCz	–	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (niepriorytetowy)	
Psowate <i>Canide</i>						
27	Wilk	<i>Canis lupus</i>	OŚ (gatunek strefowy)	NT	gatunek o znaczeniu wspólnotowym wymagający wyznaczenia obszaru Natura 2000 (priorytetowy)	

¹ Głowaciński Z. 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, Kraków.

² Dyrektywa Rady 92/43/EEC z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zmieniona Dyrektywą 97/62/EEC i Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. 2010 nr 77 poz. 510).

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

Tabela 29. Wykaz zabiegów planowanych na stanowiskach chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
Gromada: - Płazy - Amphibia								
Rząd: Płazy bezogonowe - Anura								
1	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	Czerniejewo	239b	Ostoja koło Promna	brak wskazań	Brak	Dane RDOŚ Poznań
			Czerniejewo	239a	Ostoja koło Promna	TP	Brak	Dane RDOŚ Poznań
			Czerniejewo	244h	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane RDOŚ Poznań
			Czerniejewo	213m	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane RDOŚ Poznań
			Czerniejewo	213x	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane RDOŚ Poznań
			Nekla	111k*	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	111m*	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	127f*	Grądy w Czerniejewie	AGROT, ODN-ZRB, PIEL	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
2	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	Nekla	111k	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	111m	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	127f	Grądy w Czerniejewie	AGROT, ODN-ZRB, PIEL	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
3	Żaba moczarowa	<i>Rana arvalis</i>	Nekla	111k	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	111m	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	127f	Grądy w Czerniejewie	AGROT, ODN-ZRB, PIEL	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
Rząd: Płazy ogoniaste - Urodela								
4	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	Czerniejewo	213r	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane RDOŚ Poznań
Gromada Ssaki - Mammalia								
Rząd: Owadożerne - Insectivora								
Bobrowate Castoridae								

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
5	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	Czerniejewo	103l	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	143m	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	143h	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	153g	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	153a	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	170d	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	170f	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	171g	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	171h	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	173c	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	206c	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	207i	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	270h	Dolina Cybiny	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	271g	Dolina Cybiny	brak wskazań	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	277a	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	57a	-	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	70d	-	PIEL, CP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	84d	-	brak wskazań	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
			Czerniejewo	84h	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	91f	-	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	93c	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	94b	-	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	97a	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	110c	-	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	112b	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	112d	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	112f	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	116i	-	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	117b	-	CP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	129f	Grądy w Czerniejewie	CW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	130d	Grądy w Czerniejewie	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	213y	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	233h	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	233m	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	236h	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	238b	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
			Czerniejewo	238z	Ostoja koło Promna	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	239b	Ostoja koło Promna	brak wskazań	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	243a	Ostoja koło Promna	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	243b	Ostoja koło Promna	brak wskazań	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	244h	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	247a	Ostoja koło Promna	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	261c	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	261k	Ostoja koło Promna	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	208c	-	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	213f	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	215h	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Czerniejewo	274a	-	IIAU, AGROT, ODN-ZŁOŻ, CP	Przed rozpoczęciem prac wykonać rozpoznanie terenowe, w szczególności w pobliżu zbiorników wodnych	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	278c	-	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	112i	Grądy w Czerniejewie	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	123c	Grądy w Czerniejewie	TW	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	124d	Grądy w Czerniejewie	TP	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	125c	Grądy w	brak	Brak	Dane

Lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	Obręb	Oddział	Obszar Natura 2000	Planowane zabiegi gospodarcze	Zalecenia ochronne	Źródło
					Czerniejewie	planowanych zabiegów		Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	146a	Grądy w Czerniejewie	brak wskazań	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	146b	Grądy w Czerniejewie	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo
			Nekla	156g	-	brak planowanych zabiegów	Brak	Dane Nadleśnictwa Czerniejewo

* stanowisko niepotwierdzone w czasie inwentaryzacji w 2018 r. Wskazane dalsze obserwacje.

Na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo stwierdzono występowanie 72 gatunków chronionych lub zagrożonych roślin naczyniowych oraz 30 gatunków mszaków (tab. 30). Wśród nich ważną grupę stanowią gatunki torfowiskowe. Na torfowiskach alkalicznych występują m. in. kłóć wiechowata *Cladium mariscus*, ponikło skąpokwiatowe *Eleocharis quinqueflora*, turzyca bagienna *Carex limosa* turzyca dwupienna *Carex dioica*, wełnianka szerokolistna *Eriophorum latifolium*, lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, kilka gatunków z rodzaju *Dactylorhiza* oraz rzadkie w skali kraju gatunki mchów – m. in. skorpionowiec brunatny *Scorpidium scorpioides*, bagiennik żmijowaty *Pseudocalliergon trifarium* i błotniszek wełnisty *Helodium blandowii*. Stanowiska kłoci wiechowatej nad jeziorami Drażynek i Dębiniec uważane są za największe w Wielkopolsce pod względem powierzchni tworzonego szuwaru. Z torfowiskami przejściowymi związane są trzy gatunki rosiczek: okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, długolistna *Drosera anglica* i pośrednia *Drosera intermedia*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris* i kilka gatunków torfowców.

Wśród chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa najliczniejszą grupę stanowią ptaki (135 gatunków, w tym 27 wymienionych w załączniku I Dyrektywy ptasiej).

Interesującą i ważną grupą ssaków są nietoperze – na terenie nadleśnictwa występuje ich 11 gatunków. Jako jedyne ssaki są zdolne do aktywnego lotu, w większości prowadzące nocny tryb życia. Szacuje się, że w ciągu nocy pożerają ilość owadów o łącznej masie od 1/10 do 1/4 ciężaru własnego ciała. Jesienią szukają kryjówek dobrze izolowanych termicznie od otoczenia, zapewniających im względnie stałą, lecz niezbyt wysoką temperaturę – w granicach od 1°C do 10°C oraz wysoką wilgotność powyżej 80 %. Wtedy obniżają temperaturę ciała a tym samym tempo przemian metabolicznych – stan taki nazywamy hibernacją lub letargiem, w którym trwają z niewielkimi przerwami aż do wiosny. Wszystkie występujące w Polsce gatunki nietoperzy objęte są ochroną ścisłą.

Na uwagę zasługuje częste występowanie w Parku Krajobrazowym Promno rzadkiego w regionie gryzonia orzesznicy *Muscardinus avellanarius*, także ślimaka zatoczka łamliwego *Anisus vorticulus*.

Korzystnie oceniany jest stan zachowania fauny w Parku Krajobrazowym Promno; na tym obszarze jej stan z wyjątkiem bezkręgowców jest najlepiej rozpoznany, co wiąże się z dużym urozmaiceniem dobrze zachowanych siedlisk leśnych.

Tab. 30. Zestawienie liczbowe chronionej flory i fauny w Nadleśnictwie Czerniejewo.

Grupa systematyczna	Sumaryczna ilość gatunków (w tym objęte ochroną ścisłą i częściową - OŚ/OC)	Gatunki Natura 2000	Gatunki znajdujące się w Czerwonych Księgach i na Czerwonych Listach
Grzyby i grzyby zlichenizowane	4 (0/4)	0	4
Wątrobowce	1 (0/1)	0	0
Mchy	30 (5/25)	0	0
Ramienice	3 (0/2)	0	3
Paprotniki	3 (2/1)	0	3
Rośliny naczyniowe	72(17/17)	1	62
Pijawki	1 (0/1)	0	1
Owady	21 (15/6)	5	9
Ślimaki	2 (1/1)	1	1
Ryby	1 (0/1)	1	1
Płazy	13 (8/5)	2	2
Gady	5 (0/5)	0	0
Ptaki	135 (128/7)	27	130
Ssaki	27 (14/13)	5	2

26. Powierzchnie HCVF oraz ekosystemy reprezentatywne

Zgodnie z zasadami dobrej gospodarki leśnej według zasad i standardów FSC (Forest Stewardship Council), nadleśnictwo wyznaczyło na swoim terenie sieć HCVF – lasów o szczególnych walorach przyrodniczych (High Conservation Value Forests). Łączna powierzchnia wydzieł zaliczonych do HCVF wynosi **12061,25 ha**.

Kryteria wyznaczania i definicje poszczególnych kategorii HCVF prezentuje tabela 31. Powierzchnie zamieszczone w tabeli nie sumują się – pojedyncze pododdziały mogą być zaliczone do kilku kategorii HCFV jednocześnie.

Tabela 31. Definicje poszczególnych kategorii szczególnych wartości lasów.

Kategoria HCVF	Komponent	Definicja	Pow. (ha)	Liczba lub długość (km)
1. Lasy posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie pod względem koncentracji wartości biologicznych	1.1.a Obszary chronione w rezerwach i parkach narodowych	Lasy przeznaczone do ochrony przyrody bez kompromisu z potrzebami gospodarki (1.1.a), bądź w warunkach kompromisu między tą ochroną, a gospodarką (1.1.b)	85,55	7
	1.1.b Obszary chronione w parkach krajobrazowych		17,11	7
	1.2. Ostoje zagrożonych i ginących gatunków	Fragment lasu znaczący dla zachowania europejskich, krajowych lub regionalnych populacji gatunków ujętych na krajowej lub regionalnej Czerwonej Liście lub gatunków "znaczenia europejskiego", uwzględnionych w załączniku II lub IV Dyrektywy Siedliskowej lub w załączniku Dyrektywy Ptasiej.	274,35	7
2. Kompleksy leśne odgrywające znaczącą rolę w krajobrazie, w skali krajowej, makroregionalnej lub globalnej.	2.1. Kompleksy leśne ważne dla różnorodności biologicznej w skali krajobrazu	Kompleks leśny o powierzchni, co najmniej 10 tys. ha, desygnowany jako Międzynarodowa Ostoja Ptaków ze względu na gatunki ptaków krajobrazu leśnego, jako Międzynarodowa Ostoja Roślin ze względu na florę leśną lub jako potencjalny Obszar o Znaczeniu Wspólnotowym ze względu na zwierzęta typowe dla krajobrazu leśnego (np. niedźwiedź, wilk, ryś, żubr)	brak	brak
3. Obszary obejmujące rzadkie, ginące lub zagrożone ekosystemy.	3.1. Ekosystemy skrajnie rzadkie i ginące, marginalne z punktu widzenia gospodarki leśnej – buczyny storczykowe, świetliste dąbrowy, lasy zboczowe, bory, brzeziny i świerczyny bagienne	Ekosystemy skrajnie rzadkie i ginące ujęte w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000), w tym niektóre siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym: 91D0 – bory i lasy bagienne; 91I0 – ciepłolubne dąbrowy.	brak	brak
	3.2. Ekosystemy rzadkie i zagrożone w skali Europy	Ekosystemy ujęte w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, lecz w Polsce pospolitsze i występujące wielkoobszarowo, stanowiące ważne obszary gospodarki leśnej – grądy, buczyny, jedliny, łęgi, świerkowe bory górnośląskie, dolnośląskie bory jodłowo-świerkowe w stanie A lub B występujące na obszarach Natura 2000 lub poza nimi.		
		Siedliska przyrodnicze w stanie zachowania – A	467,04	
	Siedliska przyrodnicze w stanie zachowania – B	1451,68		
		Razem	1 918,72	
4. Lasy spełniające funkcje w sytuacjach krytycznych	4.1. Lasy wodochronne	Lasy: a) u źródlisk rzek i potoków, b) wzdłuż rzek, potoków, kanałów, jezior i innych zbiorników wodnych, uznanych za żeglowne i spławne, a także nie uznanych za żeglowne i spławne, wyodrębniane w zależności od ich położenia i charakteru, przy uwzględnieniu, że obejmują: – w górach – lasy położone między brzegami wód i najbliższymi liniami naturalnymi w terenie,	7716,31	

Kategoria HCVF	Komponent	Definicja	Pow. (ha)	Liczba lub długość (km)
		–na nizinach – lasy położone na terenach zalewowych podczas średniej wysokości wody, wokół zbiorników wodnych, lasy położone między brzegiem danego zbiornika a najbliższą linią naturalną w terenie okalającą zbiornik, c) na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych oraz w granicach stref ochronnych ujęć i źródeł wody, wyznaczonych zgodnie z przepisami prawa wodnego, d) na siedliskach wilgotnych i bagiennych		
	4.2. Lasy glebochronne	Lasy: a) na wydmach śródlądowych, obejmujących obszary piasków wydmowych wykazujących, po odsłonięciu, skłonność do przemieszczania się, oraz na terenach bezpośrednio do nich przylegających, b) na terenach podatnych na osuwiska lub na terenach o rzeźbie schodkowej z pęknięciami prostopadłymi do linii spadu – przy stokach o przeważającym nachyleniu ponad 20°, c) na stromych zboczach jarów, wąwozów i wzgórz o przeważającym nachyleniu ponad 20° przy glebach luźnych i ponad 35° przy glebach zwięzłych, przy czym granica lasu ochronnego powinna przebiegać w odległości 30-50 metrów od krawędzi zbocza.	brak	brak
6. Lasy o szczególnym znaczeniu dla tradycyjnej tożsamości kulturowej (tereny ważne kulturalnie, przyrodniczo, ekonomicznie lub religijnie dla społeczności lokalnych)	6.1 Lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności	Kategoria ustalana lokalnie na podstawie odrębnych procedur w ramach procesu certyfikacji.		
		Cmentarze	0,20	9
		Grodziska	0,85	5
		Parki podworskie	0	
		Pomniki przyrody		28
		Kapliczki		2
		Ścieżki przyrodniczo-leśne (2)		5,9 km
		Inne (pamiątkowy krag kamienny, pamiątkowy obelisk, 2 x pamiątkowy głaz, krzyż metalowy, 3x krzyż drewniany)		8
		Razem	9910,43	

Prowadzenie gospodarki leśnej w pododdziałach zakwalifikowanych do lasów o szczególnych walorach przyrodniczych powinno odbywać się zgodnie z zapisami dokumentu „Kryteria wyznaczania Lasów o szczególnych walorach przyrodniczych (High Conservation Value Forests) w Polsce”.

Zgodnie z wymogami Certyfikatu Dobrej Gospodarki Leśnej FSC, nadleśnictwo wyznaczyło powierzchnie zaliczone do ekosystemów reprezentatywnych. Wydzielenia te reprezentują istniejące ekosystemy zachowane w stanie naturalnym. Dla lasów w tej kategorii, nie planuje się żadnych zadań gospodarczych (z wyjątkiem zabiegów podnoszących walory przyrodnicze np. usunięcie gatunków obcych).

Tabela 32. Powierzchnia ekosystemów reprezentatywnych

Lp.	Obszary	Pow. leśna	Pow. nieleśne	Razem
1.	Rezerваты przyrody	52,34	33,21	85,55
2.	Użytki ekologiczne			
3.	Strefy ochrony całorocznej zwierząt	74,80		74,80
4.	Strefy ochrony roślin i grzybów			
5.	Siedliska przyrodnicze w stanie A	6,92		6,92
6.	Wybrane siedliska przyrodnicze w stanie B i C	28,49		28,49
7.	Siedliska nieleśne			
8.	Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji	77,09		77,09
9.	Drzewostany trudnodostępne			
10.	Kępy	46,18		46,18
11.	Drzewostany cenne przyrodniczo	236,61		236,61
12.	Bagna	208,87		208,87
	Ogółem	731,30	33,21	764,51

27. Zagrożenia abiotyczne

27.1. Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne

Zagrożenia abiotyczne spowodowane czynnikami atmosferycznymi wynikają przede wszystkim z położenia geograficznego danego obszaru. Do podstawowych zagrożeń zaliczyć należy: występowanie anomalii pogodowych (wyrażających się w naszej szerokości geograficznej występowaniem ekstremalnych temperatur, opadów i silnych wiatrów), okresowe obniżenia poziomu zalegania wód gruntowych m.in. w następstwie długotrwałych okresów suszy, późne wiosenne i wczesne jesienne przymrozki itp. Zmniejszają one w znaczący sposób biologiczną odporność ekosystemów na działanie szkodliwych czynników biotycznych.

Wśród czynników atmosferycznych mogących najsilniej oddziaływać na lasy nadleśnictwa wymienić należy silne wiatry i huragany. Poważnych uszkodzeń w drzewostanach nadleśnictwa dokonał huragan z 11/12.08.2017 r. Zniszczeniu uległy znaczne połacie lasu na terenie Leśnictwa Podstolice i Słomówko (Obręb Nekła). Szkodami, chociaż w mniejszym stopniu, dotknięte zostały także Leśnictwa Karw i Linery (Obręb Czerniejewo).

Pierwsze prace po wystąpieniu huraganu prowadziły do uprzątnięcia i udroźnienia istniejących w obrębie zniszczonych terenów dróg dojazdowych. Dopiero w dalszej kolejności przystąpiono do szacowania powstałych strat. Podjęto także decyzję o niezwłocznym wprowadzeniu zakazu wstępu do lasu na obszarze występowania skutków huraganu.

W następstwie prowadzonych prac inwentaryzacyjnych oszacowano, że szkody wystąpiły na powierzchni ponad 600 ha lasu obejmując swoim zasięgiem drzewostany o różnym wieku i składzie gatunkowym. Najbardziej dotkliwe szkody odnotowano w ponad stuletnich drzewostanach dębowych, gdzie obok strat spowodowanych utratą cennego surowca napotkano liczne trudności związane z koniecznością uprzątnięcia drewna ze zniszczonych powierzchni.

Szkody odnotowano także na terenie rezerwatu przyrody „Modrzew polski w Noskowie” (uszkodzone ok. 0,20 ha) oraz na obszarze strefy ochrony gatunkowej bociana czarnego w Leśnictwie Dzikowy Bór (powaleniu uległo drzewo wraz z gniazdem). Uszkodzenia odnotowano także w strefie ochrony gatunkowej kani czarnej (Leśnictwo Podstolice), gdzie zniszczeniu uległa znaczna część drzewostanu wraz z jednym z gniazd.

O ile nie stwierdzono istotnych szkód w infrastrukturze leśnej (drogi, obiekty edukacyjne i turystyczne) to duże zniszczenia miały miejsce w obrębie istniejących na tym terenie grodzień upraw. W miarę prowadzonego postępu prac są one jednak usuwane w toku prac remontowych. Według stanu na 01.01.2019 r. z terenu klęski udało się uprzątnąć ponad 160 tys. m³ złomów i wywrotów. W chwili sporządzania niniejszego dokumentu prace pozyskaniowe są już na

ukończeniu. Obecnie prowadzone są z kolei zabiegi z zakresu hodowli lasu zmierzające do odnowienia zniszczonych powierzchni.

Pewnym zagrożeniem dla upraw i szkółek leśnych są dość częste, późne przymrozki wiosenne (połowa maja, początek czerwca) oraz jesienne przymrozki wczesne występujące w końcu września i na początku października. W bezodpływowych obniżeniach terenu występują niewielkie zmrozowiska, szczególnie niebezpieczne dla nowozakładanych upraw leśnych. Najbardziej dotkliwe były przymrozki z 2012 roku, które doprowadziły do uszkodzenia zarówno znajdujących się na szkółce siewów jak i upraw dębowych. Kolejne tego typu zjawiska obserwowano w maju 2014 roku. Uszkodzone zostały wtedy znajdujące się na uprawach dęby oraz buki.

Gwałtowne opady deszczu, śniegu i (wyjątkowo) gradu stanowią również realne zagrożenie dla kondycji drzewostanów. Szczególnie niebezpieczna jest tu okiść śniegowa powodująca obłamywanie gałęzi, a nawet łamanie drzew.

27.2. Zagrożenia spowodowane zmianami stosunków wodnych

Niedobór wody spowodowany obniżaniem się poziomu zalegania wód gruntowych oraz występującymi okresami suszy to kolejne czynniki powodujące osłabienie naturalnej odporności drzewostanów. Rezultatem tego zjawiska jest zwiększona podatność na działalność szkodników ze świata grzybów i zwierząt. Dłuższe okresy bez opadów skutkowały wahaniami poziomu wód gruntowych, w konsekwencji wpływając na kondycję zdrowotną drzewostanów (zamieranie drzewostanów sosnowych, świerkowych i dębowych).

W wyniku obniżenia się poziomu wód gruntowych na skutek bezdeszczowej pogody oraz wysokiej temperatury w 2016 roku stwierdzono szkody na obszarze ponad 141 ha a w 2018 na powierzchni ponad 43 ha. W 2016 i 2017 roku pozyskano łącznie ponad 8 200 m³ drewna w związku z zamieraniem sosny zwyczajnej, które spowodowane było suszą oraz porażeniem przez grzyb pasożytniczy *Sphaeropsis sapinea*.

27.3. Zagrożenia wynikające z właściwości gleby

W zalesieniach na gruntach porolnych czynnikiem zmniejszającym odporność biologiczną środowiska leśnego na oddziaływanie czynników biotycznych są właściwości bonitacyjne gleby. Gleby porolne charakteryzują się brakiem odpowiedniej struktury fizykochemicznej i właściwych dla gleb leśnych specyficznych układów mikrobiologicznych.

28. Zagrożenia biotyczne

28.1. Zagrożenia wynikające ze struktury i składu gatunkowego drzewostanów

Nadmierna dominacja w składzie gatunkowym drzewostanów i upraw leśnych gatunków iglastych (sosna, świerk) oraz niezgodność składu gatunkowego z siedliskiem (obecność drzewostanów gatunków iglastych na siedliskach lasowych) powodują m.in. podatność środowiska leśnego na ujemny wpływ innych czynników biotycznych. Odnosi się to też do monotypizacji, tj. ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów.

28.2. Zagrożenia powodowane przez szkodniki owadzie

Z uwagi na dużą obecność monokultur sosnowych na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo istnieje stałe zagrożenie od szkodników owadzych. W minionym okresie nie stwierdzono jednak występowania znacznych szkód spowodowanych żerem szkodników pierwotnych sosny. Istotny wpływ na prowadzoną gospodarkę leśną ma także występowanie pędraków chrabąszcza majowego. Szczególne nasilenie szkód obserwowane jest na pograniczu Leśnictw Jezierce i Nekielka. Oraz na terenie śródpolnych kompleksów leśnych Leśnictwa Dzikowy Bór.

W Nadleśnictwie Czerniejewo rejestrowano w ostatnim okresie szkody powodowane przez owadzie szkodniki wtórne – kornika ostrozębnego *Ips acuminatus*, kornika sześciowębnego *Ips sexdentatus*, kornika drukarza *Ips typographus*, cetyńce *Tomicus sp.* i opiętki *Agrius sp.*

Na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo występują historycznie udokumentowane uporczywe pędraczyska, których obszar został wyznaczony w 2015 r.

Obszary uporczywych pędraczysk znajdują się na terenie:

Leśnictwo Nekielka: 5 oddziałów – powierzchnia 118,92 ha;

Leśnictwo Promno: 26 oddziałów – powierzchnia 759,44 ha;

Leśnictwo Jezierce: całe leśnictwo – powierzchnia 1568,71 ha.

Łączna powierzchnia wyznaczonego pędraczyska to 2 447,07 ha.

W 2016 roku z uwagi na duże zagrożenie ze strony imago chrabąszcza majowego Nadleśnictwo prowadziło zabieg agrolotniczy ograniczający liczebność ww. szkodnika na powierzchni ok. 276 ha. Z uwagi na występowanie na terenie nadleśnictwa szczepu jednorodnego, kolejny zabieg tego typu planowany jest na 2020 rok.

W latach 2009 – 2018 prowadzono prognozowanie występowania szeliniaka sosnowca na uprawach, które polegało przede wszystkim na stosowaniu pułapek klasycznych.

W celu ograniczania szkód od szeliniaka Nadleśnictwo stosuje również przelegiwanie zrębów sosnowych. Ponadto w 2019 roku stwierdzono na terenie Nadleśnictwa występowanie smolika znaczonego. Zabieg ochronny, polegający na wrywaniu oraz utylizacji zasiedlonych drzewek, przeprowadzono na powierzchni ok. 1,10 ha.

28.3. Zagrożenia powodowane przez patogeny grzybowe

Na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo stwierdzano w latach 2008-2017 występowanie między innymi takich chorób grzybowych jak: opieńkowa zgnilizna korzeni, huba korzeni, zamieranie wierzchołków pędów sosny, mączniak dębu, osutki sosny. Nie powodowały one jednak szkód gospodarczo istotnych, poza drzewostanami w których wystąpił patogen *Sphaeropsis sapinea* jako efekt osłabienia drzew w wyniku panującej suszy.

Pasożytnicza zgorzel siewek, osutki sosny, mączniak prawdziwy dębu oraz zamieranie wierzchołków pędów sosny występowały na obszarach szkółek leśnych.

Nadleśnictwo Czerniejewo prowadzi gospodarkę leśną na ponad 3 400 ha gruntów porolnych. Są to powierzchni bardzo mocno narażone na epifitozyjne występowanie grzyba *Heterobasidion annosum* s.s. powodującego hubę korzeni oraz grzyby rodzaju *Armillaria*, które powodują opieńkową zgniliznę korzeni.

28.4. Zagrożenia powodowane przez zwierzynę

Na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo szkody od zwierzyny w uprawach i młodnikach są powodowane głównie przez jelenie i sarny, natomiast w drzewostanach starszych klas wieku (Leśnictwo Promno) są one wynikiem bytowania bobra europejskiego. Tabela 33 przedstawia szkody w rozbiciu na lata oraz fazy rozwojowe drzewostanu.

Tabela 33. Wielkości szkód powodowanych przez zwierzynę w latach 2009 – 2018.

Rok	Faza rozwoju drzewostanu	Pow. z uszkodzeniami [ha]		Razem
		21 - 40 %	> 40 %	
2013	uprawy	15,00	4,70	19,70
	młodniki	15,02	1,44	16,46
	d-stany starsze	0,00	0,00	0,00
	ogółem 2013	30,02	6,14	36,16
2014	uprawy	28,97	12,51	41,48

Rok	Faza rozwoju drzewostanu	Pow. z uszkodzeniami [ha]		Razem
		21 - 40 %	> 40 %	
	młodniki	28,68	2,52	31,20
	d-stany starsze	0,30	0,00	0,30
	ogółem 2014	57,95	15,03	72,98
	2015	uprawy	32,52	8,35
	młodniki	22,30	12,26	34,56
	d-stany starsze	0,30	0,00	0,30
	ogółem 2015	55,12	20,61	75,73
	2016	uprawy	31,18	10,65
	młodniki	29,80	4,32	34,12
	d-stany starsze	1,90	0,00	1,90
	ogółem 2016	62,88	14,97	77,85
	2017	uprawy	37,35	10,59
	młodniki	26,91	7,55	34,46
	d-stany starsze	1,60	1,10	2,70
	ogółem 2017	65,86	19,24	85,10
	2018	uprawy	27,10	7,45
	młodniki	10,85	3,80	14,65
	d-stany starsze	0,00	0,30	0,30
	ogółem 2018	37,95	11,15	49,50
	Razem	uprawy	172,12	54,25
	młodniki	133,56	31,89	165,45
	d-stany starsze	4,1	1,4	5,5
	ogółem 2013 - 2018	309,78	87,54	397,32

W celu ograniczenia szkód od zwierzyny nadleśnictwo podejmowało skuteczne działania polegające na (tab. 34):

- grodzeniu upraw,
- zabezpieczaniu chemicznym (polegającym na indywidualnym zabezpieczaniu sadzonek poprzez smarowanie),

– wykładaniu drzew zgryzowych.

Ochrona upraw przed zwierzyną realizowana jest poprzez gradzenie domieszek liściastych na powierzchniach otwartych oraz gniazd w rębniach złożonych. W analizowanym okresie ogrodzono 269,58 ha. Nadleśnictwo nie stosuje gradzeń wielkopowierzchniowych.

Tabela 34. Sposoby zabezpieczenia upraw przed zwierzyną w latach 2009 – 2018.

Rok	Grodzenia (ha)	Zabezpieczanie mechaniczne (ha)	Wykładanie drzew zgryzowych (ha)
2009	22,94	0,00	218,91
2010	36,70	43,53	248,70
2011	78,75	62,27	199,27
2012	64,57	4,36	298,46
2013	51,35	74,80	198,35
2014	53,01	4,29	248,02
2015	99,49	0,00	232,73
2016	56,84	0,00	269,84
2017	82,20	0,00	105,33
2018	29,13	36,27	39,78
Razem	574,98	225,52	2 059,39

29. Zagrożenia antropogeniczne

29.1. Zanieczyszczenie powietrza

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa nie ma zakładów, które wprowadzałyby znaczące ilości pyłów i gazów do powietrza, natomiast wpływ na jakość powietrza na terenie nadleśnictwa mają emisje przemysłowe z terenów aglomeracji poznańskiej i gnieźnieńskiej. Lokalna emisja zanieczyszczeń związana jest głównie ze spalaniem paliw w kotłowniach i gospodarstwach domowych, przetwórstwem mięsa i suszeniem zboża, transportem drogowym, hodowlami trzody chlewnej i bydła. Problemem może być emisja niska związana z budownictwem jednorodzinny, szczególnie w większych ośrodkach jak Kostrzyn, Środa Wlkp., Września. Przekroczenie dopuszczalnych norm skażeń środowiska może występować, ale tylko sporadycznie i mieć lokalny charakter. Istotnym liniowym źródłem emisji zanieczyszczeń do

powietrza w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa jest transport drogowy. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są węglowodory. System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu jakości powietrza, głównie z tytułu transportu tranzytowego pojazdów ciężkich. Największa emisja spowodowana komunikacją ma miejsce na autostradzie A2, trasie szybkiego ruchu S5 oraz drogach krajowych 15 i 92.

W przypadku województwa wielkopolskiego wydzielono zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2012 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2012, Poz. 460) oraz z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012, poz. 914) trzy strefy: „aglomeracja poznańska”, „miasto Kalisz” oraz nazwana na potrzeby oceny rocznej „strefa wielkopolska”, obejmująca pozostałą część województwa.

Tereny Nadleśnictwa Czarniejewo położone są w strefie wielkopolskiej (poza obszarami aglomeracji miejskich). Stan powietrza w województwie jest uwarunkowany przez emisję energetyczną i technologiczną. Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza oraz ich rodzaj zależą przede wszystkim od struktury i wielkości zużycia paliw w gospodarce, ich jakości, a także od stosowanych technologii produkcji. O jakości powietrza decyduje również wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Przestrzenny rozkład emisji na terenie województwa wielkopolskiego jest zróżnicowany.

Ocena powietrza dokonywana jest na podstawie odczytów z stacji pomiarowych powietrza. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarniejewo brak takiej stacji, natomiast najbliższą znajdują się stacje w Poznaniu i Gnieźnie.

Największe skupiska emitorów punktowych, jak i znaczna emisja liniowa związane są z obszarami zurbanizowanymi dużych miast. Największe zagęszczenie emitorów zanieczyszczeń energetycznych występuje na terenie aglomeracji poznańskiej.

Aktualne dane na temat stanu zanieczyszczeń powietrza zawarte są w Rocznej ocenie jakości powietrza (WIOŚ w Poznaniu 2019).

Dla strefy wielkopolskiej, w jakiej znajduje się Nadleśnictwo Czarniejewo wykonano na podstawie danych z 2018 roku - w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu - ocenę jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Do substancji monitorowanych pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi zaliczono:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,

- benzenu,
- ołowiu, arsenu, niklu, kadmu,
- benzo(a)pirenu,
- pyłu PM10,
- pyłu PM2,5,
- ozonu,
- tlenku węgla.

Pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin monitorowane są stężenia dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x oraz ozonu O₃.

Tabela 35. Klasyfikacja stref województwa wielkopolskiego w 2018 roku ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia (źródło: WIOŚ Poznań).

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb (PM10)	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)	BaP (PM10)	PM2.5
PL3001	Aglomeracja Poznańska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A
PL3002	miasto Kalisz	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A
PL3003	strefa wielkopolska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C

Objaśnienie klas zanieczyszczeń:

„A” - jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,

„B” - jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,

„C” - jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo przekraczają poziomy docelowe (z wyjątkiem pyłu zawieszonego PM2,5).

Natomiast w klasyfikacji stref dla celów długoterminowych stosuje się dwuklasową skalę:

„D1”- poziom substancji nie przekracza poziomu celu długoterminowego,

„D2”- poziom substancji przekracza poziom celu długoterminowego.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku sierki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu i ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A; odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy C. Ze względu na przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 i PM2.5 oraz poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Tabela 36. Klasyfikacja stref województwa wielkopolskiego w 2018 roku ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin (źródło: WIOŚ Poznań).

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
PL3003	strefa wielkopolska	A	A	A

W efekcie oceny przeprowadzonej w 2018 roku dla ozonu, dwutlenku sierki i tlenków azotu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

29.2. Zanieczyszczenie wód i gleb

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych mają zanieczyszczenia pochodzące z następujących źródeł:

- źródła przemysłowe (systemy kanalizacyjne zakładów przemysłowych);
- źródła komunalne: miejskie systemy kanalizacyjne oraz miejsca odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych;
- spływy powierzchniowe zawierające związki biogenne z nawozów chemicznych i środków ochrony roślin;
- niekontrolowane zrzuty ścieków do strumieni, stawów i rzek.

Spośród głównych cieków przepływających przez teren nadleśnictwa, stan wód badano w sześciu. Poniżej przedstawia się wyniki oceny stanu jednolitych części wód płynących (JCW) w 2016 r. (WIOŚ w Poznaniu 2017):

- Cybina: klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego;
- Główna: klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego;
- Kopel: klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego;
- Moskawa: klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego;
- Wełna: klasa elementów biologicznych – I, klasa elementów hydromorfologicznych – III, klasa elementów fizykochemicznych – potencjał poniżej dobrego; klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego;
- Wrześnica: klasa elementów chemicznych – stan poniżej dobrego;

Ostatnią ocenę jakości wód podziemnych (jednolite części wód podziemnych JCWPd nr 79) przeprowadzono w 2016 r. (WIOŚ w Poznaniu 2017). Stan wód podziemnych na podstawie pomiaru danych z punktu pomiarowego w Biskupicach zakwalifikowano do II klasy jakości.

Gospodarka wodno-ściekowa w gminach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa jest częściowo uregulowana, jednak część gospodarstw domowych i zakładów użyteczności publicznej nadal posiada szamba. Oczyszczalnia ścieków w omawianym terenie znajdują się we Wrześni.

Aktualnie potencjalne zagrożenia stanowią:

- nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa części terenów wiejskich;
- możliwość skażenia terenu oraz wód wglębnych i powierzchniowych w wyniku kolizji na szlakach drogowych i kolejowych;
- występowanie tzw. dzikich wysypisk śmieci i wylewisk;
- wylewanie gnojowicy na grunty użytkowane rolniczo w sąsiedztwie cieków;
- intensywne stosowanie wspomaganych chemicznie metod agrotechnicznych.

29.3. Zagrożenie pożarowe

Nadleśnictwo Czarniejewo zaliczone jest do II kategorii zagrożenia pożarowego. Posiada punkt alarmowo-dyspozycyjny (PAD) usytuowany w siedzibie Nadleśnictwa, oraz bazę sprzętu przeciwpożarowego usytuowaną przy budynkach warsztatowo – garażowych Nadleśnictwa. Wyposażenie bazy jest zgodne z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2006 r. nr 58 poz. 405). Zarządzeniem nr 5 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 31 stycznia 2018 r. został wprowadzony nowy podział obszarów leśnych Polski na strefy prognostyczne. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do ww. Zarządzenia, Nadleśnictwo Czarniejewo zostało zaliczone do strefy prognostycznej 9_ C. Głównym punktem prognostycznym dla tej strefy jest stacja Hutka (Nadleśnictwo Gniezno). Przy siedzibie Nadleśnictwa znajduje się pomocniczy punkt pomiarów meteorologicznych.

Na stronie www.traxelektronik.pl/pogoda/las można na bieżąco śledzić stopień zagrożenia pożarowego lasu.

W zasięgu działania Nadleśnictwa zlokalizowanych jest 19 punktów czerpania wody (w tym 7 na gruntach Nadleśnictwa). Na obszarze gmin, w których zasięgu położone jest Nadleśnictwo Czarniejewo, istnieją sieci hydrantowe. Niektóre hydranty stanowią dodatkowe źródła wody w przypadku zaistniałej konieczności podczas trwania akcji gaśniczych.

Nadleśnictwo Czerniejewo dysponuje własnym ciągnikiem zagregowanym z pługiem leśnym co znacznie skraca czas reakcji w momencie powstania pożaru i powoduje natychmiastowe działania zmierzające do likwidacji zagrożenia poprzez ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia przez oborywanie pożarzyska. Powoduje to, że pożary z minionego okresu zostały ugaszone w zarodku, miały małą powierzchnię i były w większości pożarami pokrywy gleby.

W ubiegłym okresie gospodarczym 2009 – 2018 na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo powstało 13 pożarów o łącznej powierzchni 3,50 ha. Całkowitemu spaleni uległo 1,58 ha lasów, na pozostałej powierzchni 1,92 ha wystąpiły pożary pokrywy gleby.

Požary w grupach w zależności od wielkości powierzchni przedstawiają się następująco:

- a) ugaszone w zarodku o powierzchni do 0,05 ha - 7 = 0,09 ha
- b) małe o powierzchni od 0,06 do 1,00 ha - 5 = 1,83 ha
- c) średnie o powierzchni od 1,01 do 10,00 ha - 1 = 1,58 ha

Przeciętna powierzchnia 1 pożaru w 10-leciu wyniosła 0,27 ha.

Ilość pożarów w Obrębie:

- Czerniejewo – 6 (Leśnictwo: Jezierce 1; Linery 1; Promno 4);
- Nekla – 7 (Leśnictwo: Dzikowy Bór 1; Milkarowo 2; Podstolice 2; Słomówko 2);

Głównymi przyczynami pożarów w całym okresie były: nieostrożność ludzka – 3 pożary, transport kolejowy – 1 pożar, energia elektryczna – 1 pożar, podpalenia – 2 pożary, papierosy – 4 pożary, przyczyna nieznana – 2 pożary.

Przyczyny powstania pożarów, ich liczbę i powierzchnia ogólną w poszczególnych latach zestawiono w tabeli 37.

Tabela 37. Wykaz pożarów w lasach Nadleśnicwa Czerniejewo latach 2009 – 2018.

Lp.	Adres leśny	Rodzaj	Przyczyna	Data pożaru	Pow. poż. drz. [ha]	Pow. poż. gl. [ha]
1.	09-22-2-09-111-h-00	pożar pokrywy gleby	nieostrożność	02-05-2009	-	0,01
	09-22-2-10-111-h-00					0,01
	09-22-2-10-111-i-00					0,01
2.	09-22-2-05-194 -d-00	pożar pokrywy gleby	transport kolejowy	22-07-2010	-	0,01

3.	09-22-1-04-224 -c-00	pożar pokrywy gleby	nieostrożność	06-06-2011	-	0,75
4.	09-22-2-06-281-h-00	pożar pokrywy gleby	nieostrożność	09-04-2012	-	0,08
5.	09-22-1-04-223 -a-00	pożar pokrywy gleby	podpalenia	04-05-2013	-	0,01
6.	09-22-1-04-224 -b-00	pożar pokrywy gleby	podpalenia	05-05-2013	-	0,01
7.	09-22-1-03-119 -c-00 09-22-1-03-97 -c-00	pożar pokrywy gleby	energia elektryczna	13-04-2015	-	0,40 0,40
8.	09-22-2-08-170 -k-00	pożar pokrywy gleby	nieznana	04-08-2015	-	0,12
9.	09-22-1-01-173 -i-00	pożar całkowity drzewostanu	nieznana	25-04-2017	1,58	-
10.	09-22-2-09-161 -b-00	pożar pokrywy gleby	papierosy	30-06-2018	-	0,01
11.	09-22-2-06-280 -j-00	pożar pokrywy gleby	papierosy	03-07-2018	-	0,01
12.	09-22-2-08-153 -g-00	pożar pokrywy gleby	papierosy	04-07-2018	-	0,08
13.	09-22-1-04-223 -k-00	pożar pokrywy gleby	papierosy	27-08-2018	-	0,01
Razem:					1,58	1,92

29.4. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka – szkodnictwo leśne oraz niewłaściwie prowadzona gospodarka leśna

Analiza poszczególnych grup rodzajowych szkodnictwa leśnego w latach 2009 – 2018 w Nadleśnictwie Czerniejewo pokazuje, że największa liczba odnotowanych przypadków dotyczyła bezprawnego korzystania z lasu. Były to w głównej mierze przypadki nielegalnego wjazdu do lasu pojazdami mechanicznymi oraz pozostawianie takich pojazdów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Największa liczba tego rodzaju wykroczeń ma miejsce w okresie lata i jesieni, tj. w okresie wakacyjnym oraz zbioru owoców runa leśnego i grzybobrania.

Kradzieże lub niszczenie mienia występujące na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo, to przede wszystkim przypadki kradzieży siatki z grodzonych upraw leśnych, oraz niszczenie lub kradzież wyposażenia obiektów infrastruktury turystycznej. W ostatnich latach odnotowano wyraźny spadek liczby tego rodzaju przypadków szkodnictwa leśnego.

Kłusownictwo stanowi margines całości odnotowanych przypadków szkodnictwa leśnego. W głównej mierze są to przypadki bezprawnego pozyskania zwierzyny przy użyciu broni palnej i innych niedozwolonych środków.

Kradzieże drewna w analizowanym okresie utrzymują się na zbliżonym poziomie z tendencją spadkową pod koniec obowiązywania PUL. Największą liczbę kradzieży drewna odnotowano w latach 2009 – 2013, najmniejszą – w latach 2014 – 2018. W okresie ostatniego dziesięciolecia odnotowano 50 przypadków kradzieży drewna, na łączną masę 167,06m³. Kradzieże drewna to przede wszystkim kradzieże drewna wyrobionego. Sporadycznie zdarzają się przypadki nielegalnego wyrębu i kradzieży drewna.

W celu przeciwdziałania powyższemu zjawiskom Nadleśnictwo Czerniejewo prowadzi ścisłą współpracę z posterunkami Państwowej Straży Łowieckiej w Poznaniu oraz Komisariatami i Posterunkami Policji z obszaru działania Nadleśnictwa Czerniejewo. Skalę problemów przedstawia tabela 38.

Tabela 38. Szkodnictwo leśne w lasach Nadleśnicwa Czerniejewo latach 2009 – 2018.

Rok	Kradzieże drewna (liczba przypadków)	Kradzieże drewna (m ³)	Bezprawne korzystanie z lasu (liczba przypadków)	Kłusownictwo (liczba przypadków)	Kradzież lub zniszczenie mienia (liczba przypadków)
2009	10	28,57	4	0	4
2010	6	8,87	17	0	2
2011	9	40,32	13	0	2
2012	4	12,51	9	0	3
2013	7	43,32	22	0	0
2014	2	0,42	12	0	4
2015	9	28,34	27	4	1
2016	1	3,61	40	2	1
2017	2	1,10	24	2	1
2018	0	0	60	1	0
Razem	50	167,06	228	9	18

30. Obszary potencjalnych konfliktów społecznych

Na terenie Nadleśnictwa Czerniejewo nie występują obszary potencjalnych konfliktów społecznych.

31. Kształtowanie strefy ekotonowej i zadrzewieniowej

Ekoton to pas przejściowy pomiędzy dwoma naturalnymi biocenozami, który odznacza się większym bogactwem flory i fauny niż sąsiadujące ze sobą ekosystemy. Na brzegu lasu o niewykształconych strefach ekotonowych dochodzi do szeregu niekorzystnych procesów. Silne nasłonecznienie, wysuszający wpływ wiatru, migracja obcych gatunków prowadzi do degeneracji zbiorowisk leśnych. Dobrze wykształcone strefy ekotonowe mogą zapobiegać rozprzestrzenianiu się pożarów w lasach. Chronią przed wnikaniem do wnętrza kompleksów leśnych różnego rodzaju imisji (pyłów, gazów, aerozoli). Zmniejszają niekorzystny wpływ sąsiedztwa terenów otwartych na zoocenozy leśne. Strefy ekotonowe z różnymi gatunkami „pożytecznych” zwierząt podnoszą naturalną odporność drzewostanu na ataki „szkodników” lasu. Strefa ekotonowa podnosi stabilność ekosystemu leśnego i przyczynia się do utrzymania wysokiej produktywności drzewostanów i sprawności siedlisk.

Strefy ekotonowe należy zakładać jednocześnie z drzewostanem, na którego obrzeżu mają występować. Idealnie wykształcone zewnętrzne leśne ekotony powinny składać się z trzech stref (Brzeziecki 2008):

- strefa drzewiasta – najbardziej wewnętrzną część strefy ekotonowej. W obrębie tej strefy następuje stopniowe rozluźnienie zwarcia drzewostanu w kierunku na zewnątrz drzewostanu. W strefie tej powinny znajdować się drzewa gatunków osiagających duże rozmiary końcowe. Dzięki luźniejszej więźbie powinny one mieć możliwość umocnienia w warstwie korzeni i wykształcenia silnych i odpornych pni. W dolnej warstwie drzewostanu powinny się znaleźć drzewa reprezentujące gatunki osiagające mniejsze rozmiary końcowe, a także, w kierunku na zewnątrz, gatunki krzewiaste. Docelowa szerokość strefy drzewiastej powinna wynieść około 15 m.
- strefa drzewiasto-krzewiasta – graniczy od zewnątrz ze strefą drzewiastą, osiagając szerokość około 5 m. Tworzą ją drzewa osiagające mniejsze rozmiary końcowe oraz krzewy. Zwarcie jest luźniejsze, drzewa rozmieszczone są nieregularnie. Warstwę podszytową tworzą różne gatunki krzewów. Drzewa osiagające duże rozmiary końcowe w tej strefie nie powinny się już znajdować.
- strefa krzewiasta – najbardziej zewnętrzna część strefy ekotonowej. Stanowi ją pas krzewów o szerokości od 3-5 m. W kierunku na zewnątrz powinny się znaleźć krzewy osiagające mniejsze rozmiary w określonych warunkach.

Do powstania stref ekotonowych wykształconych zgodnie z powyższym schematem powinno się dążyć przede wszystkim w przypadku większych kompleksów leśnych, szczególnie tam gdzie dominują gatunki iglaste, a to ze względu na bezpieczeństwo drzewostanów, względy biocenotyczne i estetykę krajobrazu.

W przypadku już istniejących zewnętrznych stref ekotonowych należy dążyć do ich utrzymania. W przypadku drzewostanów złożonych z gatunków liściastych, występujących na obrzeżu lub wewnątrz większych kompleksów złożonych z gatunków iglastych, na szerokości około 50 m należy zrezygnować z odnawiania przy pomocy zrębów zupełnych i stosować zasady przyjęte przy zagospodarowaniu lasu trwałego (cięciami jednostkowymi lub grupowymi, jak w rębni przerębowej).

Koncepcja wprowadzania zadrzewień śródpolnych wychodzi naprzeciw postanowieniom międzynarodowej konwencji o trwałym i zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich i ochronie zasobów przyrody (*Rekomendacja Nr 94/6 Rady Europy*).

32. Kształtowanie stosunków wodnych

Ekosystemy o charakterze naturalnym, do których należą ekosystemy wodne oraz bagienne, o ile tylko ich siedliska nie ulegną przekształceniu, powinny pozostać w warunkach braku ingerencji człowieka. Ochrona bierna, polegająca na zabezpieczeniu przed zewnętrznymi wpływami oraz wstrzymaniu się od ingerencji, jest tu właściwą formą ochrony. Wszystkie ciek i zbiorniki wodne, a także ekosystemy o charakterze zdeterminowanym przez wodę (źródłiska, torfowiska, olsy, lasy łąkowe, łąki zalewowe, szuwary) to obiekty pełniące ważną, często niedocenianą rolę ekologiczną i przyrodniczą.

Warunkami skutecznej ochrony wód i ekosystemów zdeterminowanych przez wodę jest realizacja ochrony zasobów wodnych – obecność wody w krajobrazie jest niezbędnym warunkiem funkcjonowania ekosystemów źródlisk, cieków i zbiorników wodnych. Osuszenie oznacza ich nieuchronną degradację.

Do metod ochrony zasobów wodnych zalicza się następujące działania:

- zachowanie wszystkich istniejących, antropogenicznych struktur zatrzymujących wodę, tj. zastawek, podpiętrzeń, zbiorników małej retencji;
- podczas cięć rębnych stosowanie stref buforowych od strony cieków i zbiorników o szerokości, co najmniej 30m;
- pilna realizacja działań zabezpieczających właściwe stosunki wodne mokradeł (budowa drobnych piętrzeń stabilizujących odpływ wody z torfowisk);

- zachowanie i podwyższanie udziału lasów w krajobrazie;
- ochronę czystości wód – przedsięwzięcia te wchodzi bardziej w zakres ochrony środowiska, niż ochrony przyrody; muszą one być podejmowane w całej zlewni i wymagają współpracy zainteresowanych jednostek administracji państwowej i samorządowej.

Oprócz antropogenicznych źródeł zanieczyszczeń na czystość wód wpływa charakter całej zlewni. Korzystne są zlewnie o dużej lesistości, dużym udziale użytków zielonych, małej erozji powierzchniowej na polach i braku źródeł zanieczyszczeń. Na czystość wód cieków i zbiorników wodnych wpływa również w sposób istotny struktura krajobrazu bezpośrednio otaczającego te akweny. Pasy użytków zielonych otaczające brzegi, a jeszcze lepiej pasy zakrzewień i zadrzewień, pełnią rolę barier biogeochemicznych, ograniczających bezpośredni spływ zanieczyszczeń. Identyczną rolę ochronną pełni roślinność litoralu jeziornego oraz roślinność nadbrzeżnych ziołorośli nad rzekami. W przypadku cieków w krajobrazie leśnym dopływ biogenów ze zlewni ograniczany jest przez las, mógłby jednak być znacznie zwiększony w przypadku wykonania zrębów sięgających linii brzegowej. Niedopuszczalne jest w tej strefie przyjęcie i realizacja zrębowego sposobu gospodarowania, dopuszcza się natomiast stosowanie rębni częściowych.

Drzewostany w sąsiedztwie wód spełniają, poza wspomnianymi wyżej funkcjami, również ważną rolę retencyjną, dlatego też należy bardzo wnikliwie rozpatrywać ewentualność wystąpienia ubocznych skutków działalności prowadzącej do zmiany stosunków wodnych (odwodnienia), eksploatacji torfu, wykonywania głębokich wykopów oraz stosowania chemicznych środków ochrony lasu.

Istotny dla kształtowania stosunków wodnych jest „Program małej retencji wodnej na terenie działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu na lata 2005 – 2015”. Na terenie nadleśnictwa funkcjonuje 14 śródleśnych zbiorników retencyjnych i 14 zastawek piętrzących.

33. Formy ochrony – zalecenia ochronne

33.1. Rezerwaty przyrody

Listę zabiegów ochronnych, które powinny zostać wykonane w rezerwatach zawierają plany ochrony. W rezerwacie „Las liściasty w Promnie”, który nie posiada planu ochrony zaplanowana jest trzebież. Będzie ona wykonana po ustanowieniu zadań ochronnych, ustanowieniu planu ochrony lub uzyskaniu derogacji na odstępstwa w rezerwacie przyrody. Uzgodnieniu będą podlegać także wskazówki gospodarcze planowane w otulinie rezerwatu „Bielawy”. We wszystkich rezerwatach należy monitorować na bieżąco stan zachowania elementów środowiska przyrodniczego. W przypadku stwierdzenia zagrożeń należy powiadomić niezwłocznie o tym fakcie RDOŚ w celu wypracowania stosownych zadań ochronnych.

33.2. Parki Krajobrazowe

Na terenie nadleśnictwa znajdują się dwa parki krajobrazowe - Park Krajobrazowy Promno oraz Lednicki Park Krajobrazowy. Park Krajobrazowy Promno posiada plan ochrony i przy realizacji gospodarki leśnej należy stosować się do wytycznych w nim przyjętych. W przypadku Lednickiego Parku Krajobrazowego nie posiadającego planu ochrony zasady gospodarowania zawarte są w rozporządzeniu o jego powołaniu.

33.3. Pomniki przyrody

Na gruntach nadleśnictwa znajduje się 28 pomników przyrody. Odpowiedzialność za utrzymanie pomników spoczywa na władzach gmin, nie mniej jednak należy otaczać je nadal wszechstronną opieką oraz popularyzować fakt ich występowania. Wnosi się również o ochronę innych, okazałych i wiekowych drzew lub ich zgrupowań jako potencjalnych pomników przyrody.

33.4. Ochrona gatunkowa

W stosunku do gatunków chronionych zaleca się:

- chronić stanowiska chronionych gatunków roślin podczas zabiegów gospodarczych;

- w przypadku rębni zupełnej na stanowiskach roślin chronionych pozostawiać kępy drzewostanu;
- w przypadku stwierdzenia nowych stanowisk lęgowych strefowych gatunków ptaków zgłaszać wnioski o ustalenie stref ochronnych do RDOŚ;
- nie wykonywać zabiegów zaprojektowanych w pul. w potencjalnych strefach ochrony całorocznej, na nowych stanowiskach gatunków strefowych, a w potencjalnych strefach ochrony okresowej zabiegi przeprowadzać poza okresem obowiązywania strefy;
- w przypadku odnalezienia miejsca rozrodu wilka zgłosić wniosek o ustalenie strefy ochronnej do RDOŚ i nie wykonywać zabiegów gospodarczych w okresie obowiązywania strefy;
- w celu ochrony potencjalnych miejsc lęgowych gągoła pozostawiać drzewa dziuplaste podczas trzebieży i rębni złożonych wykonywanych w pododdziałach przy brzegach zbiorników. Pozostawiać strefy buforowe szerokości minimum 30 m od brzegów zbiorników podczas rębni zupełnych;
- W przypadku stwierdzenia gniazdowania żurawia cięcia w pododdziałach ze stanowiskami lęgowymi gatunku wykonywać poza okresem lęgowym tego gatunku (od VIII do II);
- przed przystąpieniem do wykonywania zabiegów gospodarczych w danym wydzieleniu należy dokonać oględzin w zakresie występowania chronionych gatunków;
- przed przystąpieniem do zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, gdzie zostały stwierdzone stanowiska chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, należy poinstruować wykonawców robót leśnych w zakresie przeprowadzenia robót w sposób jak najmniej szkodliwy dla stwierdzonych gatunków;
- informacja o występowaniu stanowisk gatunków chronionych i ich siedliskach powinna być umieszczana i na bieżąco aktualizowana np. w kronice Programu Ochrony Przyrody oraz SILP;
- wywieszać skrzynki dla nietoperzy (z wyjątkiem miejsc występowania chronionych gatunków owadów);
- prowadzić fachowe szkolenia pracowników terenowych (leśniczowie i podleśniczowie) oraz kadry inżynieryjno-technicznej z zakresu praktycznej znajomości chronionych gatunków flory i fauny występujących na terenie nadleśnictwa.

- w ramach edukacji leśnej zaleca się potępienie nagannych zachowań (niszczenie mrowisk, kaleczenie kory drzew, wnykarstwo, bezmyślne tępienie węży, żab i nietoperzy, a także wypalanie łąk i ściernisk).

34. Ochrona różnorodności biologicznej

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach jest obowiązkiem prawnym wynikającym z obowiązujących ustaw, zarządzeń i instrukcji. Do najważniejszych z nich należą znowelizowane w 2012 roku Zasady hodowli lasu. Precyzują one całokształt zasad postępowania mających na celu zachowanie różnorodności biologicznej. Biocenozę leśną cechuje wielowarstwowość, wielogatunkowość drzewostanów, obecność nalotu, podszytu i podrostu oraz bogactwo florystyczne runa i warstwy mszystej. Jest ona zróżnicowana przestrzennie, co wynika z różnorodności mikrosiedlisk leśnych. Obok drzewostanów występują także enklawy zbiorowisk nieleśnych rozwijające się w śródleśnych oczkach, bagnach i torfowiskach.

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa można sformułować następujące zalecenia:

- dla zachowania różnorodności genetycznej należy postępować zgodnie z Ustawą o Leśnym Materiale Rozmnożeniowym;
- dla zachowania różnorodności gatunkowej należy w lasach zwracać uwagę zarówno na skład gatunkowy warstw drzewiastych jak i podszytów oraz runa. W tym celu należy dążyć do stosowania zalecanych, a także modyfikowanych lokalnie (stosowna decyzja KZP) składów odnowieniowych upraw oraz optymalnych typów drzewostanów;
- w celu zachowania różnorodności ekosystemowej należy jak najszerszej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki. Bardzo ważnym elementem zachowania omawianej zmienności jest stopniowa poprawa stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa poprzez realizację programu małej retencji;
- dla zachowania różnorodności krajobrazowej należy unikać zalesiania śródleśnych łąk, bagien i nieużytków.

Podczas prac nad planem urządzenia lasu, nadleśnictwo przekazało wykaz zatwierdzonych tzw. ekosystemów reprezentatywnych. W wydzieleniach tych nie planuje się zabiegów gospodarczych. Większość pododdziałów zaliczonych do tej kategorii to powierzchnie leśne

(623,53 ha). W takich miejscach polepszone zostaną warunki rozwoju tzw. gatunków starych lasów, a szczególnie organizmów saproksylicznych.

Dla zachowania różnorodności biologicznej ważne jest również odtwarzanie zbiorowisk na siedliskach skrajnie trudnych dla prowadzenia gospodarki leśnej. Są to przeważnie powierzchnie siedlisk zaliczone do **naturalnej sukcesji** (ten rodzaj powierzchni leśnej zajmuje areał 77,09 ha).

Na terenie nadleśnictwa duża powierzchnia drzewostanów uległa zniszczeniu w trakcie huraganu z 2017 r. Dla terenów pokłękowych ustalona została osobna propozycja typów drzewostanów i orientacyjnych składów gatunkowych upraw (tab. 39).

Tabela 39. Typy drzewostanów i orientacyjne składki gatunkowe upraw na terenach pokłękowych.

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy uprawy
Bśw	So	So 80, Brz i in. 20
BMśw	So	So 60, Dbb, Brz i in. 40
	Db-So	So 50, Dbb 20, Bk, Md i in. 30
LMśw	Db-So	So 40, Db 30, Bk, Jw. I in. 30
	So-Db	Db 40, So 30, Bk, Jw. I in. 30
	Bk - So	So 40, Bk 30, Db, Jw. I in. 30
LMw	So-Db	Db 40, So 30, Św i in. 30
L Mb	OI	OI 70, Brz i in. 30
Lśw	Bk-Db	Dbs 50, Bk 30, Md, Lp, Gb i in. 20
	Db	Dbs 60, Bk, Lp, Gb i in. 40
Lw	Js-Db	Dbs 50, Js 30, Wz i in. 20
OI	OI	OI 90, Js i in. 10
OIJ	OI-Js	Js 40, OI 40, Brz i in. 20

Do czasu ustąpienia choroby jesionu dopuszcza się stosowanie na siedliskach Lw i OIJ zastępczo innych gatunków, takich jak: OI, Dbs, Wz, Św, Tpb, Tpc i in. zamiast jesionu.

Na terenach, gdzie występują szkody od pędraków dopuszcza się odstępstwa od przyjętych typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych według potrzeb.

Dopuszcza się uznawanie odnowień naturalnych gatunków obcych oraz niezgodnych z danym typem siedliskowym lasu. Drzewostany te będą pełnić rolę drzewostanów przedplonowych.

35. Ochrona siedlisk przyrodniczych

Podstawowym elementem gospodarki leśnej wpływającym na stan leśnych siedlisk Natura 2000 są przyjęte składy gatunkowe odnowień. Aby nie pogorszyć stanu leśnych siedlisk przyrodniczych, w miejscach ich występowania należy stosować specjalne składy gatunkowe zaprojektowane wg opracowań J. M. Matuszkiewicza (2008), Brzega, Kasprowicza i Krotoskiej (1989, 2000, 2001), opracowania glebowo-siedliskowego oraz wzoru przedstawionego na Komisji Założeń Planu.

Tabela 40. Składy gatunkowe odnowień w wydzieleniach z siedliskami Natura 2000 dla poszczególnych typów siedliskowych lasu

Nazwa siedliska (wg metodyki inwentaryzacji PGL LP)	Kod siedliska	TSL	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy upraw
1	2	3	4	5	6
Grąd środkowoeuropejski lub subkontynentalny (typowe)	9170	LMśw	Gb-Db	Dbś 60, Gb 30, Lp, So i in. 10	Dbś 50, Gb 20, So 20, Lp, Kl i in. 10
		LMw	Gb-Db	Dbś 60, Gb 30, Lp, Kl, Ol So i in. 10	Dbś 50, Gb 20, So 20, Lp, Kl, Ol i in. 10
		Lśw	Gb-Db	Dbś 60, Gb 30, Lp, Kl i in. 11	Dbś 40, Lp 30, Gb 20, Kl i in. 10
		Lw	Gb-Db	Dbś 60, Gb 30, Lp, Kl, Ol i in. 10	Dbś 40, Lp 30, Gb 20, Kl, Ol i in. 10
Kwaśne dąbrowy (śródlądowe kwaśne dąbrowy)	9190	BMśw	So-Db	Dbb 70, So 20, Brz i in. 10	Dbb 40, So 40, Brz i in. 20
		LMśw	Db	Dbb, Dbś 90, Brz in. 10	Dbb, Dbś 60, So 30, Brz i in. 10
		Lśw	Db	Dbś 90, Brz in. 10	Dbb, Dbś 90, Brz i in. 10
		Lw	Db	Dbb, Dbś 90, So in. 10	Dbś 90, Brz i in. 10
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	91E0	Lw	Wz-Ol	Ol 60, Wz 30, Js i in. 10	Ol 60, Wz 30, Js i in. 10
		Ol	Ol	Ol 80, Js 10, Brz i in. 10	Ol 80, Js 10, Brz i in. 10
		OlJ (Lłb)	Js-Ol	Ol 50-70, Js 20-40, Wz i in. 20	Ol 60, Js 20, Wz i in. 20
		Lł	Tp	Tpb 30-60, Tpc 30-60, Wz, Dbś i in. 10	Tpb 60, Tpc, Wz, Dbś i in. 40
Łęgi dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	LMw	Wz-Db	Db 60, Wz 30, Js, Brz i inne 10	Db 60, Wz 30, Js, Brz i inne 10
		Lśw	Wz-Db	Db 60, Wz 30, Js, Brz i inne 10	Db 60, Wz 30, Js, Brz i inne 10
		Lw	Js-Wz-Db	Db 50, Wz 20, Js 20, Ol, Kl i in. 10	Db 40, Wz 20, Ol 20, Js 10, Kl i in. 10
		Lł	Db-Wz-Js	Js 30, Wz 30, Db 30, Ol, Kl i in. 10	Db 40, Js 20, Wz 20, Ol 20, Kl i in. 10
Bory i lasy bagienne	91D0	Ol	Brz-Ol	Ol 60, Brzo 30, So i in. 10	Ol 60, Brzo 30, So i in. 10

Do czasu ustąpienia choroby jesionów, przy zakładaniu upraw na siedliskach z projektowanym udziałem jesionu dopuszcza się wprowadzanie zamiennie gatunków: Wz, Kl, Dbs, Lp, Ol.

Poza stosowaniem specjalnych składów odnowień w stosunku do siedlisk przyrodniczych zaleca się następujące postępowanie:

- podczas cięć rębnych pozostawiać strefy buforowe drzewostanu szerokości ok. 30 m (1 wysokość drzewostanu) wokół zbiorników stanowiących siedliska 3140 i 3150 oraz torfowisk stanowiących siedliska 7230 i 7140.
- podczas wykonywania trzebieży i czyszczeń w miejscu występowania siedlisk 9170, 91E0 oraz 91F0 stosować regulację składu gatunkowego – usuwać występujące w nadmiernej ilości So, Św, Brz, Św, Ol, Md oraz gatunki obce geograficznie. Promować gatunki właściwe siedlisku – Db (9170, 91F0), Gb i Lp (9170), Bk (9110, 9130), Wz i Js (91F0), Ol, Wz, Js, Tp (91E0);
- pozostawiać na zrębach kępy obejmujące ok. 5% powierzchni drzewostanu;
- podczas cięć zupełnych w miarę możliwości pozostawiać drugie piętra i podrosty gatunków właściwych dla siedliska;
- nie wykonywać zalesień w płatach siedlisk 6410, 6510, 7230 i 7140.

36. Szczegółowe zadania ochronne przewidziane do wykonania w obszarach Natura 2000

Część przedmiotów ochrony obszarów naturalnych wymaga podjęcia aktywnych działań zapewniających utrzymanie właściwego stanu ochrony. W poniższej tabeli zamieszczono zabiegi ochronne zaprojektowane w PZO dla obszarów Natura 2000 z terenu nadleśnictwa (w tym w zakresie PZO do PUL dla Grądów w Czerniejewie) przewidziane do wykonania przez nadleśnictwo. Lokalizację poszczególnych działań przyjęto zgodnie z PZO, dokonano jednak weryfikacji występowania siedlisk na podstawie danych z inwentaryzacji z roku 2018. W wielu wydzieleniach, wymienianych w PZO, w 2018 r. nie stwierdzono płatów siedlisk. Jest to wynik zniszczenia dużych powierzchni drzewostanów przez huragan z 2017 r. innych przyczyn naturalnych a w nielicznych przypadkach wcześniejszej nieprawidłowej klasyfikacji.

Tabela 41. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarach Natura 2000 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzania Lasu).

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
Grądy w Czerniejewie PLH300049 (zadania ochronne zaprojektowane w ramach PUL)			
1	obr. Czerniejewo oddz. 85g, 87f, 88f, 88h, 108b, 131h;	Regulacja składu gatunkowego płatów siedliska przyrodniczego 9170	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów i grabów, usuwanie sosny, brzozy, świerka i modrzewia
2	obr. Nekla 45h, 114l, 115i, 123c, 124f, 124j	Regulacja składu gatunkowego płatów siedliska przyrodniczego 9170	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów i grabów, usuwanie sosny, brzozy, świerka i modrzewia.
3	obr. Czerniejewo oddz. 59i, 87b, 132a	Ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 9170	Nie wykonywać zabiegów gospodarczych w płatach siedliska.
4	obr. Nekla oddz. 44w, 75c, 75l, 98a, 98b, 98d, 99h, 99l, 99m, 101c, 101d, 122b, 142a	Ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 9170	Nie wykonywać zabiegów gospodarczych w płatach siedliska.
5	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 9170 w obszarze, w których wykonywane są odnowienia.	Stosowanie składów odnowień zgodnych z siedliskiem	Podczas odnowień należy stosować następujący orientacyjny skład uprawy: LMśw: Dbs, Dbb 50, Gb 20, So 20, Lp, Kl i inne 10, LMw: Dbs 50, Gb 20, So 20, Lp, Kl, Ol, i inne 10, Lśw: Dbs, Dbb 40, Gb 30, Lp 20, Kl i in. 10, Lw: Dbs 40, Gb 30, Lp 20, Ol, Kl i in. 10

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
6	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 9170 w obszarze	Zwiększanie ilości martwego drewna w płatach siedliska 9170	Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.
7	Reprezentatywna liczba stanowisk siedliska 9170	ocena stanu ochrony płatów siedliska 9170	Ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZO w piątym i dziesiątym roku obowiązywania planu
9	obr. Czerniejewo oddz. 61k, 62i,	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91E0	Nie wykonywać zabiegów gospodarczych w płatach siedliska.
10	obr. Nekla oddz. 45c, 59j, 127d, 128d, 147d	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91E0	Nie wykonywać zabiegów gospodarczych w płatach siedliska.
11	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91E0 w obszarze, w których wykonywane są odnowienia	Stosowanie składów odnowień zgodnych z siedliskiem	Podczas odnowień należy stosować następujący orientacyjny skład uprawy: Lw: Ol 60, Wz 30, Js i in. 10, OlJ: Ol 80, Js 10 ¹ , Brz i inne 10
12	reprezentatywna liczba stanowisk siedliska 91E0	ocena stanu ochrony płatów siedliska 91E0	Ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZO w piątym i dziesiątym roku obowiązywania planu
13	obr. Czerniejewo, oddz. 87d, 129b, 130l	Regulacja składu gatunkowego siedliska 91F0	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów, wiązów i jesionów, usuwanie sosny, brzozy i świerka w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu
14	obr. Nekla, oddz. 112j, 112l, 127b	Regulacja składu gatunkowego siedliska 91F0	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów, wiązów i jesionów, usuwanie sosny, brzozy i świerka w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu
16	obr. Czerniejewo oddz. 60h, 60k, 88b;	Odnowienie i przebudowa zamierających drzewostanów jesionowych w płatach siedliska 91F0	Wykonanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej IVd wraz z odnowieniem. Podczas zabiegów pozostawić na powierzchni część martwych drzew.

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
17	obr. Nekla, oddz. 26l	Odnowienie i przebudowa zamierających drzewostanów jesionowych w płatach siedliska 91F0	Wykonanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej IVd wraz z odnowieniem. Podczas zabiegów pozostawić na powierzchni część martwych drzew.
18	obr. Czerniejewo oddz. 60g	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91F0	Nie wykonywać zabiegów gospodarczych w płatach siedliska.
19	obr. Nekla 99d, 138d, 139c, 139d	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91F0	Nie wykonywać zabiegów gospodarczych w płatach siedliska.
20	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91F0 w obszarze, w których wykonywane są odnowienia	Stosowanie składów odnowień zgodnych z siedliskiem	Podczas odnowień należy stosować następujący orientacyjny skład uprawy: Lśw: Db 60, Wz 30, Js, Brz i inne 10, Lw: Db 40, Wz 20, Ol 20, Js 10, Kl i inne 10
21	reprezentatywna liczba stanowisk siedliska 91E0	ocena stanu ochrony płatów siedliska 91F0	Ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZOW piątym i dziesiątym roku obowiązywania planu
23	Cały obszar ostoi	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat występowania w ostoi kumaka nizinnego <i>Bombina bombina</i>	Inwentaryzacja terenu ostoi pod kątem występowania kumaka nizinnego
	Cały obszar ostoi	Ocena stanu ochrony kumaka nizinnego <i>Bombina bombina</i>	W zależności od wyników inwentaryzacji ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZO
24	Cały obszar ostoi	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat występowania pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i> w granicach ostoi	Inwentaryzacja drzewostanów ostoi pod kątem występowania pachnicy dębowej.
	Cały obszar ostoi	Ocena stanu ochrony pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i>	W przypadku odnalezienia stanowisk pachnicy ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZO wraz z analizą zagrożeń i propozycją działań ochronnych.
25	Cały obszar ostoi	Ocena stanu ochrony bobra europejskiego <i>Castor fiber</i>	Ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZO jednokrotnie w czasie obowiązywania planu
Dolina Cybiny PLH300038			
26	Obr. Czerniejewo, oddz. 211b*, 211c (aktualnie wskazywane siedlisko 91E0), 212a*, 212i*, 211h*, 212k*, 211i*, 212m*, 211f*	Ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 9170	Pozostawienie bez wskazań gospodarczych i uznanie za powierzchnie referencyjne w planie urządzania lasu

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
27	Obr. Czerniejewo, oddz. 271g*, 271h*, 271f*	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91E0	Pozostawienie bez wskazań gospodarczych i uznanie za powierzchnie referencyjne w planie urządzania lasu
28	Obr. Czerniejewo, oddz. 271a*	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91F0	Pozostawienie bez wskazań gospodarczych i uznanie za powierzchnie referencyjne w planie urządzania lasu
29	Obr. Czerniejewo, oddz. 211b*, 211c (aktualnie wskazywane siedlisko 91E0), 212a*, 212i*, 211h*, 212k*, 211i*, 212m*, 211f*, 270h , 271a*	Zwiększanie ilości martwego drewna w płatach siedliska 9170	Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.
30	Obr. Czerniejewo, oddz. 271g*, 271h*, 271f*, 212b*, 212a*, 212g*, 212i*, 212j*, 212l*	Zwiększanie ilości martwego drewna w płatach siedliska 91E0	Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.
31	Obr. Czerniejewo, oddz. 270h , 271a	Regulacja składu gatunkowego płatów siedliska przyrodniczego 9170	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku składu zgodnego z typem siedliska przyrodniczego. Usuwanie obcych gatunków drzew i krzewów
32	Obr. Czerniejewo, oddz. 212r*, 212o*, 212n*, 212m*, 212k*, 212i*	Regulacja składu gatunkowego płatów siedliska przyrodniczego 91F0	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku składu zgodnego z typem siedliska przyrodniczego. Usuwanie obcych gatunków drzew i krzewów
33	Obr. Czerniejewo, oddz. 270h , 271a	usuwanie gatunków obcych z płatów siedliska 9170	Usuwanie kasztanowca zwyczajnego <i>Aesculus hippocastanum</i> i orzecha włoskiego <i>Juglans regia</i>
34	Obr. Czerniejewo, oddz. 212b*, 212a*, 212g*, 212i*, 212j*, 212l*	usuwanie gatunków obcych z płatów siedliska 91E0	Usuwanie klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i>
Ostoja koło Promna PLH300030			

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
35	Obr. Czerniejewo, oddz.219b*, 219c*, 219d*, 220c*, 220d*, 220f*, 220k*, 221b*, 222h, 222i, 225c, 225d , 226a*, 226b*, 226f*, 227c, 227f, 227h, 227j, 227k, 228g, 230b, 230d, 230g, 231a, 231b, 231c, 231g*, 231h, 231k*, 232c, 232d, 232k, 232m, 233a, 233f, 233g, 233i, 233j*, 233k*, 233n, 233z, 234a, 234b*, 235a*, 235b*, 235c, 237b, 237c, 237d*, 237f, 237g, 237i*, 237k, 238n, 238o*, 238p*, 238r*, 238s, 240a, 240b*, 240c, 240d, 240f*, 240g, 240j*, 240l, 240m, 240n*, 240o, 241g, 242a*, 242b, 242c*, 242d, 242f, 242g*, 242h*, 243c*, 243d*, 243f*, 244b, 244d, 244i, 244j*, 244m, 244n, 244o, 245c*, 249a, 249d, 250f, 250c, 251a*, 251c, 251d, 252a, 252b, 252i, 252k*, 252l*, 253a*, 253h*, 254a*, 254i*, 254j*, 254l*, 255k*, 256h*, 256j*, 257c, 257d, 257f*, 258c, 259b, 259c, 259f, 259k*, 260a, 260b*, 260c, 260d, 260h*, 260j*, 260k, 260n, 260p, 261a, 261o	1. Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 9170	usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, w szczególności sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> , świerka pospolitego <i>Picea abies</i> , robinii akacjowej <i>Robinia pseudoaccacia</i> , buka pospolitego <i>Fagus sylvatica</i> i czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> ; możliwość pozostawienia świerka w ilości do 10% udziału w drzewostanie, pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych
36	Obr. Czerniejewo, oddz. 219f*, 220h*, 220g*, 220j*, 221g, 221k, 222a*, 222g*, 227b*, 229a*, 232a*, 232f, 232j, 234c*, 234d*, 235d*, 236a, 238d*, 238g*, 238l*, 238t*, 239d*, 240h*, 240i, 240p, 241a*, 242i*, 243a*, 248l*, 249f*, 251i*, 252g*, 252h*, 252n*, 253g*, 253i*, 258a*, 258d*, 259j*, 260f*, 260i*, 260m, 264d*	2. Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 9170	usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, z wyłączeniem sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> , świerka pospolitego <i>Picea abies</i> i buka pospolitego <i>Fagus sylvatica</i> , pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych
37	Obr. Czerniejewo, oddz. 235f (część), 235g, 236b, 236g, 236i, 236j, 239a, 239d*, 239f, 239h*, 239i, 239k*, 239l, 239m*	3. Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 9170	usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów z wyłączeniem żywotnika olbrzymiego <i>Thuja plicata</i> , cyprysika groszkowego <i>Chamaecyparis pisifera</i> i cyprysika Lawsons <i>Chamaecyparis lawsoniana</i> , pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
38	Obr. Czerniejewo, oddz. objęte działaniami 1, 2 i 3	Usunięcie podrostu i odrośli gatunków obcych z płatów siedliska 9170	Usunięcie podrostu i odrośli gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w danym wydzieleniu dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, po zrealizowaniu działań 1, 2 i 3
39	Obr. Czerniejewo, oddz. 213s*, 228a , 231i*, 231j*, 231k*, 232f , 232m , 233a , 235c , 235d*, 236a , 245c*, 245f*, 245g , 246a*, 247a*, 252n*, 253h*, 253i*, 254j*, 254m*, 256h*, 256i , 257d , 257h*, 261o , 262a*, 262f*, 262i*	Kształtowanie granicy zewnętrznej las - tereny otwarte	Kształtowanie granicy zewnętrznej las – tereny otwarte poprzez dosadzenie następujących gatunków: na siedliskach świeżych: rodzime gatunki głogów i róż, tarnina, jabłoń dzika, leszczyna pospolita, trzmielina zwyczajna, wiciokrzew pospolity; na siedliskach wilgotnych: czeremcha zwyczajna, dereń świdwa, klon polny, rodzime gatunki porzeczek, szakłak pospolity, kalina koralowa, trzmielina zwyczajna
40	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 9170 w obszarze w obrębie Czerniejewo	Zwiększanie ilości martwego drewna w płatach siedliska 9170	Pozostawianie do rozpadu całości drewna liściastego gatunków rodzimych wydzielającego się naturalnie. Ścinanie i pozostawianie do rozkładu martwych drzew stwarzających zagrożenie dla ludzi. Działanie nie dotyczy czynności związanych z zachowaniem właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymaniem jego trwałości oraz zabezpieczeniem bezpieczeństwa publicznego.
41	Obr. Czerniejewo, oddz. 213j , 213k , 213t*, 214a*, 214cx , 214g , 214h*, 214k*, 214o *, 214p *, 214x*, 219h*, 222d , 222f , 236f*, 238a*, 241f , 241i , 244g , 244r*, 245a*, 245h*, 245i*, 245j*, 245k , 246b*, 246c , 246f*, 247c , 247d*, 247f , 248c , 251b*, 253c*, 254d , 255c*, 255d*, 255h*, 261d*, 261h , 261l*, 261m , 261p , 262c*, 262i*, 263j*, 263h	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 91E0	Usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, w szczególności świerka pospolitego <i>Picea abies</i> , robinii akacjowej <i>Robinia pseudoaccacia</i> i czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> ; usunięcie uzyskanego drewna, z wyłączeniem drobnicy, poza płaty siedliska 91E0; pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
42	Obr. Czerniejewo, oddz. 213j , 213k , 213t*, 214a*, 214cx , 214g , 214h*, 214k*, 214o*, 214p*, 214x*, 219h*, 222d , 222f , 236f*, 238a*, 241f , 241i , 244g , 244r*, 245a*, 245h*, 245i*, 245j*, 245k , 246b*, 246c , 246f*, 247c , 247d*, 247f , 248c , 251b*, 253c*, 254d , 255c*, 255d*, 255h*, 261d*, 261h , 261l*, 261m , 261p , 262c*, 262j*, 263j*, 263h	Usunięcie podrostu i odrośli gatunków obcych z płatów siedliska 91E0	Usunięcie podrostu i odrośli gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w danym wydzieleniu dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, po usunięciu obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów
43	Obr. Czerniejewo, oddz. 213p*, 213w , 213x*, 214fx , 214l*, 221a , 221c*, 221f , 221h , 221i*, 221j , 221l , 233h*, 233m*, 233o*, 238c*, 238f , 238i , 241m , 244c*, 244h*, 244p*, 244s*, 246d , 246g*, 248d , 248g*, 253d*, 253f , 254b , 255f*, 255l , 256a , 256i*, 259d , 261i*, 261j , 261n*	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91E0	Wyłączenie z zabiegów gospodarczych i uznanie za powierzchnie referencyjne
44	Obr. Czerniejewo, oddz. 247k*, 248h , 253b*	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 91F0	Usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, w szczególności świerka pospolitego <i>Picea abies</i> , robinii akacyjowej <i>Robinia pseudoaccacia</i> i czerechy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> ; usunięcie uzyskanego drewna, z wyłączeniem drobnicy, poza płaty siedliska 91F0; pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych
45	Obr. Czerniejewo, oddz. 247k*, 248h , 253b*	Usunięcie podrostu i odrośli gatunków obcych z płatów siedliska 91F0	Usunięcie podrostu i odrośli gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w danym wydzieleniu dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, po usunięciu obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów
46	Obr. Czerniejewo, oddz. 240n , 251g*, 251h*	ochrona zachowawcza płatów siedliska przyrodniczego 91F0	Wyłączenie z zabiegów gospodarczych i uznanie za powierzchnie referencyjne
47	Obr. Czerniejewo, płaty siedliska przyrodniczego 7230 i płaty siedliska lipiennika Loesela w wydzieleniach 213j*, 213k*, 213l , 213m	usuwanie drzew i krzewów z płatów siedliska przyrodniczego 7230 i płatów siedliska lipiennika Loesela	Wycięcie drzew i krzewów z płatów siedliska przyrodniczego 7230 i płatów siedliska lipiennika Loesela <i>Liparis loeselii</i> w drugim i piątym roku obowiązywania PZO

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymogów ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji
48	Obr. Czerniejewo, płaty siedliska przyrodniczego 7230 i płaty siedliska lipiennika Loesela w wydzieleniach 213j*, 213k*, 213l, 213m	koszenie płatów siedliska przyrodniczego 7230 i płatów siedliska lipiennika Loesela	Dwukrotne koszenie – pierwsze od czerwca do lipca, drugie – od października do listopada; działanie ciągłe realizowane w okresie obowiązywania PZO z uwzględnieniem wyników monitoringu udziału trzciny oraz nalotu drzew i krzewów (podmiot odpowiedzialny za monitoring – sprawujący nadzór nad obszarem)

* - wydzielienia, w których w trakcie inwentaryzacji prowadzonej w 2018 r. nie potwierdzono występowania siedliska.

Pogrubiona czcionką wyróżniono wydzielienia, w których aktualnie potwierdzone jest występowanie płatów siedlisk przyrodniczych.

1 - Do czasu ustąpienia choroby jesionów, przy zakładaniu upraw na siedliskach z projektowanym udziałem jesionu w obszarze Natura 2000 Grądy w Czerniejewie dopuszcza się wprowadzanie zamiennie gatunków: Wz, Kl, Dbs, Lp, Ol.

PROMOCJA I EDUKACJA EKOLOGICZNA

Działalność edukacyjna w Nadleśnictwie Czarniejewo opiera się w przeważającej większości na prowadzeniu zajęć edukacyjnych w Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie oraz na terenie Ścieżki przyrodniczo-leśnej „Wigwam” w Jeziercach. Tematyka prowadzonych tam zajęć obejmuje popularyzację zasad zachowania się w lesie i promowanie wiedzy przyrodniczo-leśnej, głównie poprzez:

- działalność Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie;
- współpracę ze szkołami, samorządami i organizacjami pozarządowymi w organizacji konkursów, imprez, a także innych przedsięwzięć;
- współpracę leśniczych ze szkołami na terenie poszczególnych leśnictw;
- udostępnianie „Ścieżki przyrodniczo-leśnej „Wigwam” w Jeziercach.

Działalność Ośrodka Edukacji Leśnej to głównie prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa, poprzez omawianie treści związanych z ochroną środowiska oraz relacji, jakie zachodzą między człowiekiem, a przyrodą. W minionych latach prowadzono zajęcia, które miały na celu:

- przekazywanie podstawowych informacji dotyczących biocenoz leśnych;
- informowanie o zagrożeniach środowiska leśnego oraz o problemach ochrony przyrody;
- zapoznanie z pracą leśnika, a także działań, jakie prowadzą PGL LP;
- przybliżenie zagadnień przyrodniczych i kulturowych specyficznych dla regionu Wielkopolski.

Wydawnictwa edukacyjne o Nadleśnictwie Czarniejewo:

- Folder - Ścieżka przyrodniczo-leśna „Wigwam” w Jeziercach;
- Ulotka - Centrum Leśnej Przygody „Szumi Bór” w Rajmundowie;
- Ulotka – Ośrodki edukacyjne w Nadleśnictwie Czarniejewo

Ważniejsze wydarzenia o charakterze edukacyjnym zorganizowane w minionym okresie przy współudziale Nadleśnictwa Czarniejewo:

2009-2010 rok:

- Działalność edukacyjna prowadzona na terenie Wigwamu w Jeziercach

2011 rok:

- I Ogólnopolski Tydzień Liczenia Sów – Bubobory 2011

2012 rok:

- Dni otwarte Lasów Państwowych

- Współdział w projekcie utworzenia sieci ścieżek rowerowych na terenie Gminy Czarniejewo

2013 rok:

- Współdział w przygotowaniu Finału WOŚP
- Otwarcie ośrodka edukacji przyrodniczo-leśnej Centrum Leśnej Przygody Szumi Bór w Rajmundowie

2014 rok:

- Udział w ogólnopolskiej akcji „Lasy dla ludzi”
- Obchody 90-lecia PGL LP

2015 rok:

- Pomoc w zakładaniu terenów zielonych przy siedzibie szkoły w Otocznej
- Dni Przyjaciół Lasu organizowane wraz z Urzędem Miasta i Gminy w Środzie Wielkopolskiej
- Marsz Nordic Walking zorganizowany przy współdziałaniu PTL oraz AWF i Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu
- Uczestnictwo w przygotowaniu obchodów 95 lat RDLP w Poznaniu

2016 rok:

- Obchody „Dnia Ziemi” przy współdziałaniu okolicznych szkół
- Współpraca ze Stowarzyszeniem im. hrabiego Adolfa Bnińskiego, która zaowocowała powstaniem ścieżki przyrodniczo-historycznej w Janowie

2017 rok:

- Uczestnictwo w organizacji pikniku szkolonego na terenie Leśnictwa Milkarowo
- Współorganizacja rajdu Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 2 we Wrześni, w ramach którego dzieci miały okazję zapoznać się z pracą leśnika
- Udział w akcji „Zaadoptuj ptasią rodzinę” organizowanej przez grupy aktywności lokalnej z miejscowości Imielno

2018 rok:

- Pomoc w organizacji „Konkursu wiedzy o lesie” przygotowanego przez Wrześnińskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych
- Współdział w akcji „My się śmieci nie boimy, wnet porządek tu zrobimy” organizowanej przez sołectwo wsi Goranin w ramach ogólnopolskiego programu „Działaj lokalnie”
- Przygotowanie publikacji historycznej na 100-lecie odzyskania niepodległości – miejsce pamięci w Janowie

–

Wydarzenia o charakterze cyklicznym organizowane na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo:

1. Ogólnopolski Edukacyjny Piknik Ekologiczny w Pobiedziskach
2. Obchody patriotyczne organizowane we wrześniu na terenie miejsca pamięci narodowej „Pamiętkowy krąg kamienny w Janowie”
3. Akcja „Wiosenne sprzątanie parków” organizowana we współpracy z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
4. Akcja „Sprzątanie Świata” organizowana we współpracy z lokalnymi jednostkami oświatowymi

5. Rajd „Przywitanie Wiosny” we współpracy z lokalnymi strukturami Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego
6. „Zimowe dokarmianie zwierząt” prowadzone we współpracy z miejscowymi szkołami
7. Współpraca z lokalnymi organizacjami harcerskimi – przygotowanie rajdów pieszych.

Ponadto w ostatnich latach nadleśnictwo było inicjatorem istotnych dla lokalnego społeczeństwa akcji o charakterze edukacyjnym. Należą do nich:

1. Akcja „Choinki za dar serca” w ramach której drzewka świąteczne otrzymały szkoły i organizacje wspierające szeroko rozumianą działalność charytatywną
2. Akcja sadzenia lasu, organizowana w ramach wydarzeń takich jak „1000 drzew na minutę”, „100 mln drzew do 2017 roku”, czy „Las powróci. Sztafeta pokoleń”, które umożliwiły udział lokalnych społeczności w odnawianiu lasu na terenach objętych skutkami huraganu z 2017 roku.

UWAGI KOŃCOWE

Program ochrony przyrody opracował taksator dr Paulina Ćwiklińska.

Mapę sytuacyjno-przeładową opracowała starszy taksator Tomasz Ciesielski

Program wydrukowano w trzech egzemplarzach z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa Czarniejewo, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Kierownik Pracowni

Kierownik Pracowni Urzędzeniowej UL5

mgr inż. Jarosław Sidorowicz

Taksator

dr. Paulina Ćwiklińska

Z-ca Dyrektora Oddziału

Zastępca Dyrektora Oddziału
mgr inż. Jacek Wojtyniak

LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE

1. Brzeziecki B. 2008: Zagospodarowanie brzegu lasu. Portal „Rębnie e-Poradnik”.
2. BULiGL O/Poznań: Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Czerniejewo na okres 2009.01.01 - 2018.12.31
3. Chylarecki P., Sikora A., Ceniana Z. 2009: Monitoring ptaków lęgowych – poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa.
4. Czępińska-Kamińska D. i in. 2000: Klasyfikacja gleb leśnych Polski – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
5. Farat R. (red.) 2004: Atlas Klimatu Województwa Wielkopolskiego. Wydawnictwo IMGW, Poznań.
6. Głowaciński Z. 2002: Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, PAN – Instytut Ochrony Przyrody, Kraków.
7. Herbich J. (red.) 2004. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków NATURA 2000 - poradnik metodyczny – Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
8. Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie – Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Departament Leśnictwa, Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa 1996.
9. Jackowiak B., Celka Z., Chmiel J., Latowski K., Żukowski W. 2007: Red list of vascular flora of Wielkopolska (Poland). Biodiversity: Research and Conservation” Vol. 8-8/2007.
10. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H. & Pilot M., 2005: Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie dla Ministerstwa Środowiska. Białowieża: Zakład Badania Ssaków PAN.
11. Kapuściński R. 1999: Program ochrony przyrody w nadleśnictwie – DGLP, Zeszyt 111 – Wydawnictwo Świat, Warszawa.
12. Kasproicz M. 2010. Acidophilous oak forests of the Wielkopolska region (West Poland) against the background of Central Europe. Biodiversity, Research and Conservation, 20: 1-138. Dept. of Plant Taxonomy Adam Mickiewicz University
13. Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
14. Matuszkiewicz J. M. 2002: Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN Warszawa.
15. Matuszkiewicz J. M. 2008: Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa.
16. Matuszkiewicz W. 2001: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski – Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
17. Matuszkiewicz W, Sikorski P., Szwed W., Wierzbą M. 2012. Lasy i zarośla – PWN, Warszawa.
18. Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szelaż Z. 2006: Czerwona lista roślin i grzybów Polski. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN Kraków.
19. PGL LP, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej 2013: Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2013 r. Oficyna wydawnicza FOREST Warszawa.
20. Podział hydrograficzny Polski – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 1980
21. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 – strona internetowa <http://natura2000.eea.europa.eu/#>.

22. Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu 2010: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Poznań, uchwała Samorządu Województwa Wielkopolskiego.
23. WIOŚ w Poznaniu 2018: Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2016 r. /wg badań PIG/ (strona internetowa <http://poznan.wios.gov.pl>).
24. WIOŚ w Poznaniu 2018: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016.
25. Woś A 1999: Klimat Polski. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa.
26. Zielony R., Kliczkowska A. 2012: Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 (Tabela XXII wg Instrukcji Urządzenia Lasu).

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
Grądy w Czerniejewie PLH300049 - siedliska przyrodnicze				
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Obręb Czerniejewo: 108 -a, 108 -b, 108 -c, 108 -d, 109 -b, 109 -c, 109 -d, 109 -f, 109 -h, 110 -a, 110 -d, 121 -a, 122 -d, 122 -h, 129 -a, 130 -b, 130 -h, 130 -n, 131 -a, 131 -f, 131 -g, 131 -h, 131 -i, 132 -a, 58 -i, 87 -j, 59 -b, 59 -g, 59 -j, 59 -i, 60 -m, 60 -l, 60 -c, 60 -a, 62 -b, 85 -g, 86 -b, 86 -d, 86 -c, 87 -l, 87 -f, 87 -i, 87 -b, 87 -p, 87 -n, 87 -m, 87 -o, 88 -r, 88 -o, 88 -l, 88 -h, 88 -f, 59 -n, 87 -k, obręb Nekla: 27 -i, 27 -s, 44 -n, 44 -r, 44 -s, 44 -t, 44 -y, 45 -h, 26 -b, 26 -c, 26 -g, 101 -b, 101 -c, 101 -d, 59 -a, 59 -b, 59 -g, 59 -k, 75 -c, 75 -l, 98 -a, 98 -b, 98 -c, 98 -d, 98 -f, 99 -g, 99 -h, 99 -i, 99 -l, 99 -m, 112 -m, 113 -f, 113 -g, 113 -k, 114 -b, 114 -j, 114 -l, 114 -r, 114 -n, 115 -a, 115 -b, 115 -c, 115 -d, 115 -f, 115 -g, 115 -i, 115 -j, 115 -k, 121 -c, 121 -d, 121 -f, 121 -g, 122 -a, 122 -b, 122 -c, 122 -d, 122 -f, 123 -a, 123 -b, 123 -c, 123 -d, 124 -a, 124 -b, 124 -c, 124 -d, 124 -f, 124 -g, 124 -h, 124 -i, 124 -j, 124 -k, 124 -l, 125 -c, 125 -d, 125 -f, 125 -g, 125 -h, 125 -i, 126 -a, 126 -b, 126 -f, 126 -g, 126 -i, 127 -i,	Zachowanie właściwej grądom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów i grabów, usuwanie sosny, brzozy, świerka i modrzewia, Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 41, Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrona zachowawcza wybranych płatów siedliska

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
	140 -a, 140 -b, 140 -c, 140 -d, 140 -f, 140 -g, 140 -h, 140 -l, 141 -a, 141 -b, 141 -f, 142 -a, 142 -b, 142 -f, 143 -d, 144 -f, 144 -g, 144 -h, 145 -f, 145 -h, 145 -j, 147 -j, 59 -d, 122 -a, 99 -f, 115 -s, 114 -m, 112 -l			
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)*	Obręb Czerniejewo: 121 -k, 122 -j, 130 -d, 130 -g, 61 -k, 62 -i, 62 -n, 88 -d, 88 -g, obręb Nekla: 27 -n, 27 -o, 28 -m, 45 -c, 59 -j, 75 -m, 75 -n, 127 -d, 128 -c, 128 -d, 130 -g, 130 -j, 147 -d, 147 -i, 127 -d, 75 -o, 130 -w	Zachowanie właściwej łęgom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów i grabów, usuwanie sosny, brzozy, świerka i modrzewia, Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 41, Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrona zachowawcza wybranych płatów siedliska

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
91F0 łąkowe lasy dębowowiązowo-jesionowe (<i>Ficario Ulmetum</i>)	Obręb Czarniejewo: 110 -c, 129 -b, 129 -c, 130 -l, 59 -l, 61 -j, 88 -b, 59 -k, 60 -k, 60 -g, 60 -h, 60 -f, 60 -d, 62 -f, 62 -h, 62 -j, 86 -g, obręb Nekla: 26 -l, 27 -g, 27 -j, 27 -p, 28 -l, 44 -l, 45 -g, 100 -h, 59 -h, 75 -b, 75 -g, 75 -o, 99 -a, 99 -d, 99 -j, 112 -j, 112 -l, 121 -a, 121 -b, 127 -b, 128 -a, 128 -f, 129 -f, 138 -a, 138 -b, 138 -c, 138 -d, 139 -a, 139 -c, 139 -d, 143 -a, 143 -c, 128 -c, 147 -j, 75 -r, 101 -g, 129 -g, 130 -t, 99 -l, 114 -p, 112 -m	Zachowanie właściwej łągom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych. Zamieranie jesionów.	Regulacja składu gatunkowego na drodze trzebieży – promowanie dębów i grabów, usuwanie sosny, brzozy, świerka i modrzewia, Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 41, Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrona zachowawcza wybranych płatów siedliska
Grądy w Czarniejewie PLH300049 - gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony w obszarze				
1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Obr. Nekla 111 -k, 111 -m, 127 -f Stanowiska niepotwierdzone w czasie inwentaryzacji prowadzonej w roku 2018	Zachowanie zbiorników stanowiących miejsca rozrodu płazów	Gatunek siedlisk nieleśnych (różnego rodzaju zbiorniki). Pośrednie zagrożenie mogą stanowić rębnie zupełne wykonane na brzegach zbiorników, podczas których niszczone są zimowiska	Wskazana inwentaryzacja terenu ostoju pod kątem występowania kumaka nizinnego; w zależności od wyników inwentaryzacji ocena stanu ochrony zgodnie z aktualnym rozporządzeniem MŚ w sprawie sporządzania projektu PZO (podmiot odpowiedzialny - sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000)

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
			płazów.	Podczas cięć rębnych wykonywanych wokół stanowisk kumaka pozostawiać pasy drzewostanu szerokości ok. 30 m.
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Obręb Czerniejewo: 129f, 130d; obręb Nekla: 112i, 123c, 124d, 125c, 146a, 146b	Aktualnie nie stwierdzono zagrożeń dla gatunku.	Zabiegi projektowane w PUL nie stanowią zagrożenia dla populacji bobra w ostoi.	Zabiegi: TP - 130d, 112i, 124d, TW 123c; CW - 129 f. nie stanowią zagrożenia dla populacji bobra
Dolina Cybiny PLH300038 - siedliska przyrodnicze				
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Obręb Czerniejewo: 270 -h, 271 -b, obręb Nekla: 181 -i	Zachowanie właściwej grądom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku składu zgodnego z typem siedliska przyrodniczego. Usuwanie obcych gatunków drzew i krzewów. Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 40, Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
				zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , <i>olsy źródliskowe</i>)*	Obręb Czerniejewo: 211 -c	Zachowanie właściwej łęgom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku składu zgodnego z typem siedliska przyrodniczego. Usuwanie obcych gatunków drzew i krzewów. Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 40, Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa
Dolina Cybiny PLH300038 - gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony w obszarze				
1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Liczne występowanie w ciekach i zbiornikach wodnych, w szczególności w centralnej części obszaru, m. in. obręb Czerniejewo: 270h, 271g	Aktualnie nie stwierdzono zagrożeń dla gatunku.	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń
Ostoja koło Promna PLH300030 – siedliska przyrodnicze				
3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	Obręb Czerniejewo: 213 -r, 221 -d (Rezerwat Jezioro Dębiniec)	Zapobieganie eutrofizacji	Brak – ochrona rezerwatowa zabezpiecza stanowisko.	Brak zaleceń

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i>	Obręb Czerniejewo: 213 -z, 238 -b, 239 -d, 261 -k	Ochrona zlewni, w tym prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	Wędkarstwo, zarybianie	podczas cięć rębnych stosowanie stref buforowych o szerokości co najmniej 30m od granicy zbiornika stanowiącego siedlisko 3150
6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Obręb Czerniejewo: 233 -x, 261 -d, 263 -i	Utrzymanie ekstensywnej gospodarki łąkarskiej	Zalesianie	zaleca się dostosowanie gospodarki rolnej do wymogów ochrony siedliska poprzez: 1) niezalesianie, niezaorywanie, nieprzeznaczanie pod zabudowę 2) utrzymanie ekstensywnego sposobu użytkowania łąk poprzez koszenie
Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis</i>)	Obręb Czerniejewo: 221 -d (Rezerwat Jezioro Dębiniec)	Zapobieganie eutrofizacji, utrzymanie właściwych dla siedliska stosunków wodnych	Brak – ochrona rezerwatowa zabezpiecza stanowisko.	Brak zaleceń

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
7210 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Obręb Czerniejewo: 213 -l, 213 -m	Utrzymanie ekstensywnego koszenia, utrzymanie właściwych dla siedliska stosunków wodnych	Zalesianie	Szczegółowe zapisy wynikające z PZO: 1) wycięcie drzew i krzewów z płatów siedliska dwukrotnie w czasie obowiązywania PZO (drugi i piąty rok), 2) dwukrotne koszenie – pierwsze od czerwca do lipca, drugie – od października do listopada; częstotliwość zależna od wyników monitoringu udziału trzciny oraz nalotu drzew i krzewówdrzew i krzewów (podmiot odpowiedzialny za monitoring – sprawujący nadzór nad obszarem)
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Obręb Czerniejewo: 221 -d (Rezerwat Jezioro Dębiniec)	Utrzymanie właściwych dla siedliska stosunków wodnych	Brak – ochrona rezerwatowa zabezpiecza stanowisko.	Brak zaleceń
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Obręb Czerniejewo: 228 -g, 228 -f, 231 -m, 222 -j, 220 -f, 239 -j, 239 -l, 239 -n, 240 -a, 240 -c, 240 -d, 240 -g, 240 -i, 240 -k, 240 -l, 240 -m, 240 -o, 240 -p, 241 -g, 221 -g, 221 -k, 222 -h, 222 -i, 225 -a, 225 -b, 225 -c, 225 -d, 225 -f, 226 -d, 226 -g, 226 -h, 227 -c, 227 -f, 227 -h, 232 -c, 232 -d, 232 -f, 232 -i, 232 -j, 232 -k, 232 -m, 233 -a, 233 -b, 233 -f, 233 -g, 233 -i, 233 -l, 233 -n, 233 -z, 234 -a, 235 -c, 235 -f, 235 -g, 236 -a, 236 -b, 238 -n, 238 -s, 239 -a, 239 -f, 239 -g, 239	Zachowanie właściwej grądom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 9170 - usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych. Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
	-i, 242 -b, 242 -d, 242 -f, 243 -b, 244 -b, 244 -d, 244 -f, 244 -i, 244 -k, 244 -m, 244 -n, 244 -o, 245 -g, 249 -a, 249 -c, 249 -d, 250 -c, 250 -f, 251 -c, 251 -d, 252 -a, 252 -b, 252 -f, 252 -i, 254 -f, 257 -c, 257 -d, 258 -c, 258 -f, 259 -b, 259 -c, 259 -f, 260 -a, 260 -c, 260 -d, 260 -k, 260 -m, 260 -n, 260 -o, 260 -p, 261 -a, 261 -o, 256 -i, 250 -c, 250 -f, 261 -a, 260 -k, 261 -a, 244 -m, 244 -d, 228 -a, 227 -j, 227 -k, 228 -a, 228 -b, 228 -c, 228 -d, 228 -f, 228 -g, 229 -b, 230 -a, 230 -b, 230 -c, 230 -d, 230 -g, 231 -a, 231 -b, 231 -c, 231 -f, 231 -h, 231 -l, 236 -g, 236 -i, 236 -j, 236 -k, 237 -b, 237 -c, 237 -f, 237 -g, 237 -k, 244 -p, 227 -g,			tab. 40 Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego. Ochrona zachowawcza wybranych płatów siedliska
91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	Obręb Czerniejewo: 222 -g, 221 -k, 221 -h, 221 -h, 221 -h, 221 -a, 259 -b, 240 -n, 241 -d, 241 -f, 213 -j, 213 -k, 213 -w, 214 -f, 214 -p, 214 -s, 221 -j, 221 -l, 222 -b, 222 -k, 222 -d, 222 -f, 233 -d, 238 -f, 241 -i, 241 -m, 244 -g, 245 -c, 245 -f, 247 -m, 248 -c, 248 -d, 253 -f, 254 -b, 254 -d, 255 -l, 256 -a, 256 -j, 259 -d, 261 -h, 261 -j, 261 -m, 261 -p, 262 -g, 263 -h, 247 -c, 246 -d, 248 -f, 248 -h, 256 -g, 214 -t, 214 -o, 214 -c, 213 -h, 214 -g, 214 -g, 214 -o, 214 -o, 241 -l, 241 -l, 214 -c, 244 -d, 240 -o, 237 -j, 245 -k, 245 -l, 246 -c, 247 -f, 247 -g, 221 -f, 238 -i, 244 -n, 244 -o, 245 -g, 249 -a, 249 -c, 249 -d, 250 -c, 250 -f, 251 -c, 251 -d, 252 -a, 252 -b, 252 -f, 252 -i, 254 -f, 257 -c, 257 -d, 258 -c, 258 -f, 259 -b, 259 -c, 259 -f, 260 -a, 260 -c, 260 -d, 260 -k, 260 -m, 260 -n, 260 -o, 260 -p, 261 -a, 261 -o, 256 -i, 250 -c, 250 -f, 261 -a, 260 -k,	Zachowanie właściwej łągom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 91E0 - usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych. Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 40 Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
	261 -a, 244 -m, 244 -d, 228 -a, 227 -j, 227 -k, 228 -a, 228 -b, 228 -c, 228 -d, 228 -f, 228 -g, 229 -b, 230 -a, 230 -b, 230 -c, 230 -d, 230 -g, 231 -a, 231 -b, 231 -c, 231 -f, 231 -h, 231 -l, 236 -g, 236 -i, 236 -j, 236 -k, 237 -b, 237 -c, 237 -f, 237 -g, 237 -k, 244 -p, 227 -g,			powszechnego. Ochrona zachowawcza wybranych płatów siedliska
91F0 łęgowe lasy dębowowiązowo-jesionowe (<i>Ficario Ulmetum</i>)	Obręb Czerniejewo: 238 -a, 245 -d, 248 -h, 256 -i, 248 -f, 248 -j, 260 -g	Zachowanie właściwej łęgom struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie odpowiednich ilości martwego drewna	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, usuwanie drzew martwych.	Stopniowa przebudowa drzewostanu w kierunku zgodnym z typem siedliska przyrodniczego 91F0 - usuwanie obcych geograficznie i ekologicznie gatunków drzew i krzewów, pozostawianie drzew o wymiarach pomnikowych. Podczas odnowień należy stosować orientacyjny skład uprawy zawarty w tab. 40 Pozostawianie naturalnie wydzielającego się martwego drewna z zastrzeżeniem możliwości zapewnienia zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu i utrzymania jego trwałości oraz możliwości zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego. Ochrona zachowawcza wybranych płatów siedliska

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	Obręb Czerniejewo: 219 -g, 219 -h	Zachowanie właściwej borom i lasom bagiennym struktury gatunkowej i przestrzennej drzewostanów. Utrzymanie właściwych dla siedliska stosunków wodnych	Zniekształcenie składów gatunkowych przez niewłaściwe składy odnowień, uproszczenie struktury wiekowej, zmiana stosunków wodnych	Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez: 1) usuwanie gatunków niezgodnych z siedliskiem w celu utrzymania dominacji sosny i brzozy omszonej w drzewostanie, 2) podczas odnowienia wprowadzanie gatunków zgodnych z siedliskiem, 3) w drzewostanach rębnych stosowanie wyłącznie rębni przerębowej, 4) zapobieganie skutkowi polegającemu na pogorszeniu parametru specyficznej struktury i funkcji poprzez pozostawianie w płatach siedlisk martwego drewna w ilości powyżej 3% miąższości drzewostanu
Ostoja koło Promna PLH300030 - gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony w obszarze				
1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loselii</i>	Obręb Czerniejewo: 213 -l, 213 -m	Zachowanie otwartych mechowisk, na których występuje lipiennik - zalecenia jak w przypadku siedliska 7230	Zalesianie mechowisk	Szczegółowe zapisy wynikające z PZO: 1) wycięcie drzew i krzewów z płatów siedliska 7230, stanowiących siedliska lipiennika dwukrotnie w czasie obowiązywania PZO (drugi i piąty rok), 2) dwukrotne koszenie – pierwsze od czerwca do lipca, drugie – od

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
				października do listopada; częstotliwość zależna od wyników monitoringu udziału trzciny oraz nalotu drzew i krzewówdrzew i krzewów (podmiot odpowiedzialny za monitoring – sprawujący nadzór nad obszarem)
bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Cieki i zbiorniki wodne w granicach ostoi; m. in. obręb Czerniejewo: 213 y, 233h, 233m, 236h, 238b, 239b, 243a, 243b, 244h, 261c, 261k	Bóbr jest gatunkiem bardzo mało wrażliwym na gospodarkę, również leśną. Aktualnie nie stwierdzono zagrożeń dla gatunku.	Zabiegi projektowane w PUL nie stanowią zagrożenia dla populacji bobra	Zabiegi: TP - 243a nie stanowią zagrożenia dla populacji bobra
kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Obręb Czerniejewo: 239b, 239a, 244h, 213m, 213x	Zachowanie zbiorników stanowiących miejsca rozrodu płazów.	Gatunek siedlisk nieleśnych (różnego rodzaju zbiorniki). Pośrednie zagrożenie mogą stanowić rębnie zupełne wykonane na brzegach zbiorników.	127 f - AGROT, ODN-ZRB, PIEL - nie przewiduje się negatywnego oddziaływania zabiegów leśnych na populację
traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Obręb Czerniejewo: 213r	Zachowanie zbiorników stanowiących miejsca rozrodu płazów.	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
Stanowiska roślin i porostów chronionych i zagrożonych nie stanowiących przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000				
miedzik płaski <i>Frullania dilatata</i>	Obręb Czerniejewo: 227l, 231l, 239b, 260g	Zachowanie siedlisk – lasów liściastych (gatunek nadrzewny).	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
próchniczek błotny <i>Aulacomnium palustre</i>	Obręb Czerniejewo: 219g	zachowanie siedlisk - torfowisk wysokich, przejściowych i niskich zasadowych	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
limprichtia pośrednia <i>Limprichtia cossonii</i>	Obręb Czerniejewo: 213l, 213m	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
torfowiec obły <i>Sphagnum teres</i>	Obręb Czerniejewo: 213m, 170d	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
torfowiec frędzlowaty <i>Sphagnum fimbriatum</i>	Obręb Czerniejewo: 219g	zachowanie siedlisk - torfowisk, olsów, lasów bagiennych	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>	Obręb Czerniejewo: 219g, 219h, 221d	zachowanie siedlisk - torfowisk, olsów, lasów i borów bagiennych	Niszczenie roślin podczas cięć i zrywki	219h - TP - chronić rośliny podczas zabiegu
torfowiec nastroszony <i>Sphagnum squarrosum</i>	Obręb Czerniejewo: 219h	zachowanie siedlisk - torfowisk, olsów, lasów bagiennych	Niszczenie roślin podczas cięć i zrywki	TP - chronić rośliny podczas zabiegu

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
torfowiec kończysty <i>Sphagnum fallax</i>	Obręb Czerniejewo: 221d	zachowanie siedlisk - torfowisk, olsów, lasów i borów bagiennych	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	Obręb Czerniejewo: 219g	zachowanie siedlisk - torfowisk, lasów i borów bagiennych	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
mokrzośka zastrzona <i>Caliergonella cuspidata</i>	Obręb Czerniejewo: 233h, 222c, 221d, 221f, 222c, 230i, 239b Obręb Nekla: 258a	zachowanie siedlisk - młak, torfowisk, olsów	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
nastroszek kędzierzawy <i>Uloa crispa</i>	Obręb Czerniejewo: 227l, 233h, 231l, 232l	Zachowanie siedlisk – lasów liściastych (gatunek nadrzewny).	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
nastroszek Brucha <i>Uloa bruchii</i>	Obręb Czerniejewo: 219g, 239c, 227l, 231l, 260g, 260l, 227g Obręb Nekla: 112n, 112h	Zachowanie siedlisk – lasów liściastych (gatunek nadrzewny).	Niszczenie roślin podczas wykonywania zabiegów	112h - AGROT, ODN-ZRB, PIEL; Powierzchnia po huraganie; w przypadku zachowania stanowiska gatunku chronić drzewa zasiedlone przez gatunek podczas zabiegu
szpurek porośły <i>Orthotrichum lyellii</i>	Obręb Czerniejewo: 260g	Zachowanie siedlisk – lasów liściastych (gatunek nadrzewny).	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	Obręb Czerniejewo: 222c	zachowanie siedlisk - młak, torfowisk, wilgotnych łąk	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
pustułka rurkowata <i>Hypogymnia tubulosa</i>	Obręb Czerniejewo: 239b	Zachowanie siedlisk – borów i lasów liściastych (gatunek nadrzewny).	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	Obręb Czerniejewo: 171i, 219h, 170d, 227l	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych, młak, wilgotnych łąk	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	Obręb Czerniejewo: 171i, 240n, 240o	Zachowanie siedlisk – cienistych lasów liściastych i mieszanych.	Niszczenie roślin podczas cięć i zrywki	240 o -TP - chronić rośliny podczas zabiegu
koniopłoch łąkowy <i>Silvaum silaus</i>	Obręb Czerniejewo: 263i; Obręb Nekla: 257a, 258a	zachowanie siedlisk - wilgotnych łąk	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
nawrot lekarski <i>Lithospermum officinale</i>	Obręb Czerniejewo: 230i	Zachowanie siedlisk – widnych lasów i zarośli	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
oman wierzbolistny <i>Inula salicina</i>	Obręb Nekla: 254j	zachowanie siedlisk - łąk wilgotnych i zmiennowilgotnych	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	Obręb Czerniejewo: 240o	Zachowanie siedlisk – widnych lasów i zarośli	Niszczenie roślin podczas cięć i zrywki	TP - chronić rośliny podczas zabiegu

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
kłoc wierzchowata <i>Cladium mariscus</i>	Obręb Czerniejewo: 221d	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych	W pododdziale nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
ponikło skąpokwiatowe <i>Eleocharis quinqueflora</i>	Obręb Czerniejewo: 213l, 213m	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
turzyca obła <i>Carex diandra</i>	Obręb Czerniejewo: 170d, 227l	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
listera jajowata <i>Listera ovata</i>	Obręb Czerniejewo: 87m, 87o, 213m	Zachowanie siedlisk – podmokłych nawapiennych łąk, olszyn	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Obręb Czerniejewo: 213l, 213m	zachowanie siedlisk - torfowisk niskich zasadowych	W pododdziałach nie zaplanowano zabiegów.	Brak zaleceń.
Stanowiska zwierząt chronionych nie stanowiących przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000				
żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Obręb Nekla: 111k, 111m, 127f	Zachowanie zbiorników stanowiących miejsca rozrodu płazów.	Gatunek siedlisk nieleśnych (różnego rodzaju zbiorniki). Pośrednie zagrożenie mogą stanowić rębnie zupełne wykonane na brzegach zbiorników.	127 f - AGROT, ODN-ZRB, PIEL - nie przewiduje się negatywnego oddziaływania zabiegów leśnych na populację

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Obręb Nekla: 111k, 111m, 127f	Zachowanie zbiorników stanowiących miejsca rozrodu płazów.	Gatunek siedlisk nieleśnych (różnego rodzaju zbiorniki). Pośrednie zagrożenie mogą stanowić rębnie zupełne wykonane na brzegach zbiorników.	128 f - AGROT, ODN-ZRB, PIEL - nie przewiduje się negatywnego oddziaływania zabiegów leśnych na populację
bóbr europejski <i>Castor fiber</i> (poza obszarami Natura 2000)	Obręb Czerniejewo: 103l, 143m, 143h, 153g, 153a, 170d, 170f, 171g, 171h, 173c, 206c, 207i, 277a, 57a, 70d, 84h, 91f, 93c, 97a, 110c, 112b, 112d, 112f, 116i, 117b Obręb Nekla: 208c, 213f, 215h, 278c	Bóbr jest gatunkiem bardzo mało wrażliwym na gospodarke, również leśną. Aktualnie nie stwierdzono zagrożeń dla gatunku.	Zabiegi projektowane w PUL nie stanowią zagrożenia dla populacji bobra	Zabiegi: TP - Obręb Czerniejewo: 171h, 173c, 277a, 112b, 112f; Obręb Nekla: 278c; TW - Obręb Czerniejewo: 57a, 91f, 110c, 116i; obręb Nekla: 208c, 123c. CP - Obręb Czerniejewo: 117b, PIEL, CP - 70d nie stanowią zagrożenia dla populacji bobra
bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	3 strefy ochrony (leśnictwa Jezierce, Dzikowy Bór, Podstolice)	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku) i żerowisk	Brak zabiegów w strefie ochrony całorocznej. Działania w strefie ochrony okresowej wykonane zostaną poza okresem obowiązywania strefy	Wyznaczone strefy ochrony zabezpieczają stanowiska
kania ruda <i>Milvus milvus</i>	1 strefa ochrony (leśnictwo Dzikowy Bór)	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku) i żerowisk	Brak zabiegów w strefie ochrony całorocznej. Działania w strefie ochrony okresowej wykonane zostaną poza	Wyznaczona strefa ochrony zabezpiecza stanowisko

Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli jest znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej orębu leśnego (oddział, pododdział)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
			okresem obowiązywania strefy	
kania czarna <i>Milvus migrans</i>	1 strefa ochrony (leśnictwo Podstolice)	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku) i żerowisk	Brak zabiegów w strefie ochrony całorocznej. Działania w strefie ochrony okresowej wykonane zostaną poza okresem obowiązywania strefy	Wyznaczona strefa ochrony zabezpiecza stanowisko
bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	3 strefy ochrony (leśnictwa Podgaj, Jezierce)	Zachowanie siedlisk lęgowych (drzewostany starszych klas wieku). Zapewnienie spokoju w sezonie lęgowym w miejscach gniazdowania. Zachowanie siedlisk stanowiących żerowiska	Brak zabiegów w strefie ochrony całorocznej. Działania w strefie ochrony okresowej wykonane zostaną poza okresem obowiązywania strefy	Wyznaczona strefa ochrony zabezpiecza stanowisko

Załącznik nr 2 Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w Nadleśnictwie Czarniejewo.	23
Tabela 2. Wielkość i liczba kompleksów leśnych	25
Tabela 3. Powierzchnia leśna według funkcji lasu	27
Tabela 4. Powierzchnia leśna według poszczególnych kategorii ochronności.....	28
Tabela 5. Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów (wzór nr 1a).....	29
Tabela 6. Jednostki roślinności rzeczywistej stwierdzone na terenie nadleśnictwa.	38
Tabela 7. Wyszczególnienie siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.	43
Tabela 8. Porównanie wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych nadleśnictwa z 2007 i 2018 r.	45
Tabela 9 Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (wzór nr 13).....	47
Tabela 10 Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] drzewostanów według grup wiekowych i struktury (wzór nr 14).	48
Tabela 11. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych (wzór nr 15).....	49
Tabela 12. Zestawienie powierzchni [ha] według zgodności składu gatunkowego z siedliskiem (wzór nr 20).	50
Tabela 13 Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] według grup typów siedliskowych lasu, stanu lasu i grup wiekowych (wzór nr 21).....	53
Tabela 14. Zestawienie powierzchni [ha] według form degeneracji lasu – borowacenie (wzór nr 22).....	55
Tabela 15. Wykaz ważniejszych obiektów kultury materialnej.	65
Tabela 16. Ogólna charakterystyka rezerwatów przyrody (wzór nr 3).....	80
Tabela 17. Lokalizacja stanowisk przedmiotów ochrony obszaru (wg. aktualnej numetracji wydzielen).	93
Tabela 18. Lokalizacja stanowisk przedmiotów ochrony obszaru (wg. aktualnej numetracji wydzielen).	96
Tabela 19. Lokalizacja stanowisk siedlisk przedmiotów ochrony obszaru (wg. aktualnej numetracji wydzielen).	98
Tabela 20. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez nadleśnictwo i położonych w granicach form ochrony przyrody.	100
Tabela 21. Wykaz pomników przyrody na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo	102
Tabela 22. Strefy ochrony wokół gniazd chronionych gatunków ptaków.....	104
Tabela 23. Charakterystyka stref ochrony wyznaczonych na terenie N-ctwa Czarniejewo	105
Tabela 24. Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych i glonów występujących na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo	107
Tabela 25. Wykaz zabiegów planowanych na stanowiskach chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych.....	115
Tabela 26. Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków mchów, wątrobowców i porostów występujących na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo	117
Tabela 27. Wykaz zabiegów planowanych na stanowiskach chronionych i zagrożonych gatunków porostów, wątrobowców i mszaków	120
Tabela 28. Zestawienie chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa Czarniejewo.....	122
Tabela 29. Wykaz zabiegów planowanych na stanowiskach chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt	141
Tab. 30. Zestawienie liczbowe chronionej flory i fauny w Nadleśnictwie Czarniejewo.....	146
Tabela 31. Definicje poszczególnych kategorii szczególnych wartości lasów.....	147
Tabela 32. Powierzchnia ekosystemów reprezentatywnych.....	149
Tabela 33. Wielkości szkód powodowanych przez zwierzynę w latach 2009 – 2018.....	153
Tabela 34. Sposoby zabezpieczenia upraw przed zwierzyną w latach 2009 – 2018.	155
Tabela 35. Klasyfikacja stref województwa wielkopolskiego w 2018 roku ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia (źródło: WIOŚ Poznań).	157
Tabela 36. Klasyfikacja stref województwa wielkopolskiego w 2018 roku ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin (źródło: WIOŚ Poznań).	158
Tabela 37. Wykaz pożarów w lasach Nadleśnicwa Czarniejewo latach 2009 – 2018.....	160
Tabela 38. Szkodnictwo leśne w lasach Nadleśnicwa Czarniejewo latach 2009 – 2018.....	162
Tabela 39. Typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw na terenach pokłeskowych.	169
Tabela 40. Składy gatunkowe odnowień w wydzieleniach z siedliskami Natura 2000 dla poszczególnych typów siedliskowych lasu.....	170
Tabela 41. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarach Natura 2000 (Tabela XXIII wg Instrukcji Urządzania Lasu).....	172

OPINIE I UZGODNIENIA

WIELKOPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

Telefony:

- informacja o numerach wewnętrznych	61 854-48-00	ul. Noskowskiego 23 61-705 Poznań NIP 778 11 71 963 REGON 000294065 www.wsse-poznan.pl
- WPWIS	61 852-99-18	
- fax	61 852-50-03	
- e-mail WPWIS	sekretariat@wssepoznan.pl	
- e-PUAP	/wssepoznan/SkrvotkaESP	
- Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	61 227-60-04	
- e-mail	61 227-60-09	
	nadzor.zapobiegawczy@wssepoznan.pl	

DN-NS.9011.1158.2019

Poznań,

OPINIA SANITARNA

Na podstawie art. 3 w związku z art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019r., poz. 59) art. 58 ust.1 pkt 2 w związku z art. 54 ust. 1 i ust. 56 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018r. poz. 2081 ze zm.),

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z wnioskiem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu nr ZS.6004.14.43.2016 z dnia 27.08.2019r.,

opiniuje pozytywnie

Projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czerniejewo

na okres od 1 stycznia 2019r. do 31 grudnia 2028r.

wraz z Programem Ochrony Przyrody oraz prognozą oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000

UZASADNIENIE:

W dniu 11.09.2019r. do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynął wniosek Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu nr ZS.6004.14.43.2016 z dnia 27.08.2019r. w sprawie zaopiniowania ww. dokumentów.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z ww. dokumentacją stwierdza, iż jest ona wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie ochrony zdrowia ludzi i środowiska naturalnego. Dokumenty te były podstawą do zajęcia stanowiska.

Podpisane cyfrowo
przez JADWIGA
KUCZMA-
NAPIERAŁA, z-ca
WPWIS w Poznaniu
Date: 2019.09.24

Strona 1 z 2

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją *Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czarniejewo* składa się z elaboratu, programu ochrony przyrody, opisów taksacyjnych, projekt zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy w Czarniejewie oraz map.

Głównymi celami urządzenia lasu, na których został oparty plan urządzenia lasu, są inwentaryzacja i ocena stanu lasu, w tym gleb, siedlisk i drzewostanów, rozpoznanie walorów przyrodniczych, określenie i podział lasu wg pełnionych funkcji, projektowanie zabiegów gospodarczych dostosowanych do wieku, struktury i składu gatunkowego, określenie stopnia uszkodzenia drzewostanów oraz zadań z zakresu hodowli, ochrony i gospodarki łowieckiej oraz ustalenie etatów cięć użytkowania rębnego i przedrębego.

Biorąc pod uwagę skalę i rodzaj projektu planu oraz zapisy Prognozy oddziaływania na środowisko, należy stwierdzić, że prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i życia ludzi w następstwie realizacji przedmiotowego dokumentu nie występuje.

Realizacja założeń przedmiotowych dokumentów nie powinna spowodować negatywnego oddziaływania na życie i zdrowie ludzi, jeżeli będzie wykonywana zgodnie z przepisami ochrony środowiska. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zgodnie z wnioskiem zaopiniował pozytywnie przedmiotową dokumentację.

Otrzymuje:

1. Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych
w Poznaniu
ul. Gajowa 10
60-959 Poznań
2. a/a.
B.R.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu**

Poznań, 27 WRZ 2019

WPN-II.611.1.2019.JK

**Regionalna Dyrekcja Lasów
Państwowych w Poznaniu**
ul. Gajowa 10
60-959 Poznań

Na podstawie art. 13 ust. 3b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) uzgadniam projekt planu urządzania lasu w części dotyczącej otuliny rezerwatu przyrody „Bielawy”.

Uzasadnienie

Pan Jacek Kokociński, Zastępca Dyrektora ds. Ekonomicznych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, pismem z 9 września 2019 r., znak ZS.6004.14.47.2016, zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o uzgodnienie projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Czerniejewo na lata 2019-2028, w części dotyczącej otuliny rezerwatu przyrody „Bielawy”, na podstawie art. 13 ust. 3b ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 13 ust. 3b ww. ustawy, projekty planów urządzania lasu, uproszczonych planów urządzania lasu i zadania z zakresu gospodarki leśnej, o których mowa w art. 19 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w części dotyczącej otuliny rezerwatu przyrody wymagają uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów lub zadań, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody rezerwatu przyrody.

Na terenie otuliny rezerwatu przyrody „Bielawy” przewidziano następujące zabiegi:

- oddz. 86g (dawne g) obr. Czerniejewo – RB IIB 50% zabiegi agrotechniczne i odnowienie powierzchni. Zabiegi dotyczą drzewostanu o słabym zadrzewieniu (0,4) z dominacją olszy czarnej w wieku 122 lat, częściowo opanowanego przez grzyby i polegają na usuwaniu pojedynczych drzew na całej powierzchni,
- oddz. 87c (dawne c) obr. Czerniejewo – czyszczenia późne CP, w ramach których przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni młodnika olszowego,
- oddz. 87d (dawne c) obr. Czerniejewo – trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,
- oddz. 87g (dawne g) obr. Czerniejewo - trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,
- oddz. 87h (dawne h) obr. Czerniejewo – uprzątnięcie płazowiny oraz zabiegi agrotechniczne i odnowienie powierzchni,
- oddz. 87t (dawne t) obr. Czerniejewo - trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,
- oddz. 87w (dawne d) obr. Czerniejewo - trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,

- oddz. 88i (dawne h) obr. Czerniejewo - czyszczenia późne CP, w ramach których przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni młodnika dębowego,
- oddz. 88j (dawne i) obr. Czerniejewo - trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,
- oddz. 88n (dawne k) obr. Czerniejewo - trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,
- oddz. 88o (dawne l) obr. Czerniejewo - czyszczenia późne CP, w ramach których przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni młodnika dębowego,
- oddz. 88p (dawne m) obr. Czerniejewo - trzebież wczesna TW, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu,
- oddz. 88r (dawne n) obr. Czerniejewo - trzebież późna TP, w ramach której przewiduje się usuwanie pojedynczych drzew na całej powierzchni drzewostanu.

Zgodnie z zarządzeniem nr 14/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bielawy” (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 162, poz. 2645, z późn. zm.) celem ochrony w rezerwacie jest ochrona ekosystemu łąki niskiego *Gallio sylvatici-Carpinetum stachyetosum* (R. Tx. 1937) Oberd. 1957 oraz łągi wiązowo-jesionowego *Ficario-Ulmetum minoris* Knapp 1942 em. J. Mat. 1976 wraz z bogactwem siedliska żyznego lasu liściastego i różnorodnością biologiczną.

Dla rezerwatu przyrody obowiązuje rozporządzenie Nr 215/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bielawy” (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2006 r., Nr 198, poz. 4694).

Mając na uwadze zakres i charakter planowanych w otulinie prac, uznano, że ich wykonanie nie wpłynie negatywnie na cel ochrony rezerwatu przyrody „Bielawy”.

Jednakże zwracam uwagę, że w celu zminimalizowania wnikania gatunków obcych do rezerwatu, sugeruje się pozyskanie jedynie pojedynczych olszy i pozostawienie pozostałych gatunków piętra drugiego, bez pozostawienia powierzchni otwartych.

Pouczenie

Na niniejsze pismo przysługuje zaskarżenie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu
Jacek Przygucki
Regionalny Konserwator Przyrody

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa.

STARCZY WYKONALISTA

Joanna Kolano 27 MARZ 2019

NACZELNIK
Wydziału Ochrony Przyrody
Ochroby Środowiska 23000

2 z 2
Dorota Kuciel

KRONIKA

